

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 Suomen rakennerahasto-ohjelma

Vuosikertomus 2021

Tiivistelmä kansalaisille

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	3
2. OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
3. TOIMINTALINJOITTAINEN TARKASTELU	10
3.1. Pk-yritystoiminnan kilpailukyky (EAKR).....	10
3.2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR).....	16
3.3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR).....	25
3.4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR).....	30
3.5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR).....	35
3.6. REACT-EU -toimenpiteet, EAKR.....	39
3.7. REACT-EU -toimenpiteet, ESR.....	52
3.8. Tekninen tuki (EAKR ja ESR).....	55
4. OHJELMAN JA TOTEUTETTUJEN TOIMENPITEIDEN TEHOKKUUTEEN VAIKUTTAVAT SEIKAT	56
5. OHJELMAN TOTEUTUS SUURALUEITTAIN	59
Etelä-Suomi.....	59
Länsi-Suomi.....	62
Itä-Suomi	70
Pohjois-Suomi.....	72
Valtakunnallinen toiminta.....	77

Ohjelma: CCI 2014FI16M2OP001

Raportointivuosi: 2021

Vuosikertomus on hyväksytty seurantakomitean kokouksessa 11.5.2022

1. JOHDANTO

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelmaa toteutetaan kaikkialla Suomessa lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Ohjelmassa oli alun perin viisi toimintalinjaa ja 13 erityistavoitetta. Ohjelmaa täydennettiin vuonna 2021 covid-19 –pandemian vaikutusten lievittämiseen suunnatulla REACT-EU –kokonaisuudella, joka kostuu kahdesta uudesta toimintalinjasta ja neljästä erityistavoitteesta. Kaikkien hankkeiden tulee toteuttaa jotakin ohjelman erityistavoitteista. Ohjelmalle on asetettu tietyt indikaattoritavoitteet vuosille 2018 ja 2023. Ohjelman yhteen laskettu julkinen (EU + valtio + kunta + muu julkinen rahoitus) rahoituskehys on REACT-EU mukaan lukien 2,6 miljardia euroa, josta EU:n osuus on puolet (pl. REACT-EU, jossa EU:n osuus rahoituksesta on n. 57 %). EU-rahoitus jakautuu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimenpiteisiin.

Ohjelman toimilla tavoitellaan:

- uuden liiketoiminnan syntyä,
- yritysten kasvua ja kansainvälistymistä,
- innovaatio- ja osaamisohjelman laajentamista,
- uusiutuvan energian laajempaa hyödyntämistä,
- energia- ja materiaalitehokkuuden lisäämistä,
- nuorten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä,
- työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kasvua,
- koulutuksen ja koulutuspalveluiden parantamista sekä
- syrjäytymisen torjuntaa.

REACT-EU:n toimenpiteet painottuvat pandemian vaikutuksista toipumiseen erityisesti digitalisaation ja vihreän siirtymän näkökulmasta. Tietoa rahoituksen hakemisesta saa rakennerahastotukea myöntäviltä viranomaisilta (ns. välittäviltä toimielimiltä) eli ELY-keskuksilta (RR-ELYt), maakuntien liitoilta, Business Finlandilta ja sosiaali- ja terveysministeriöltä. Lisätietoa Suomen ohjelmakauden 2014-2020 rakennerahasto-ohjelmasta saa osoitteesta <https://rakennerahastot.soft.ware.fi>. Hankkeisiin voi tutustua rakennerahastojen tietopalvelussa <https://www.eura2014.fi/rctiepa/>.

2. OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Taloudelliset tiedot

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelma on seitsemänvuotisen ohjelmakauden aikana toteutunut suhteellisen tasapainoisesti – toimintalinjojen 1-5 varausasteet vaihtelevat välillä 104-122 % ja maksatusasteet vastaavasti välillä 72-88 % (taulukko 1). Julkista rahoitusta on maksettu hankkeille jo 2,017 miljardia euroa (kuva 1). Merkittäviä eroja ohjelman edistymisessä ei ole myöskään havaittavissa eri alueiden välillä. Maksatusten hyvästä edistymisestä kertoo sekin, että EU-jäsenvaltioiden välisessä vertailussa Suomi oli vuoden 2021 lopulla molempien rahastojen osalta kymmenen parhaiten edistyneen jäsenvaltion joukossa. Rahastokohtaiset erot ovat varauksissa ja maksatuksissa ovat vain muutaman prosenttiyksikön luokkaa. Hankkeita oli vuodenvaihteeseen mennessä käynnistynyt 11 337 kpl, joista EAKR-hankkeita kolme neljäsosaa. EAKR-osarahoitteisten hankkeiden lukumäärää kasvattavat erityisesti yritystukihankkeet. Uusien hankkeiden lukumäärää kasvatti vuonna 2021 erityisesti REACT-EU, johon liittyviä hankkeita oli vuodenvaihteeseen mennessä käynnistynyt 1 418 kpl.

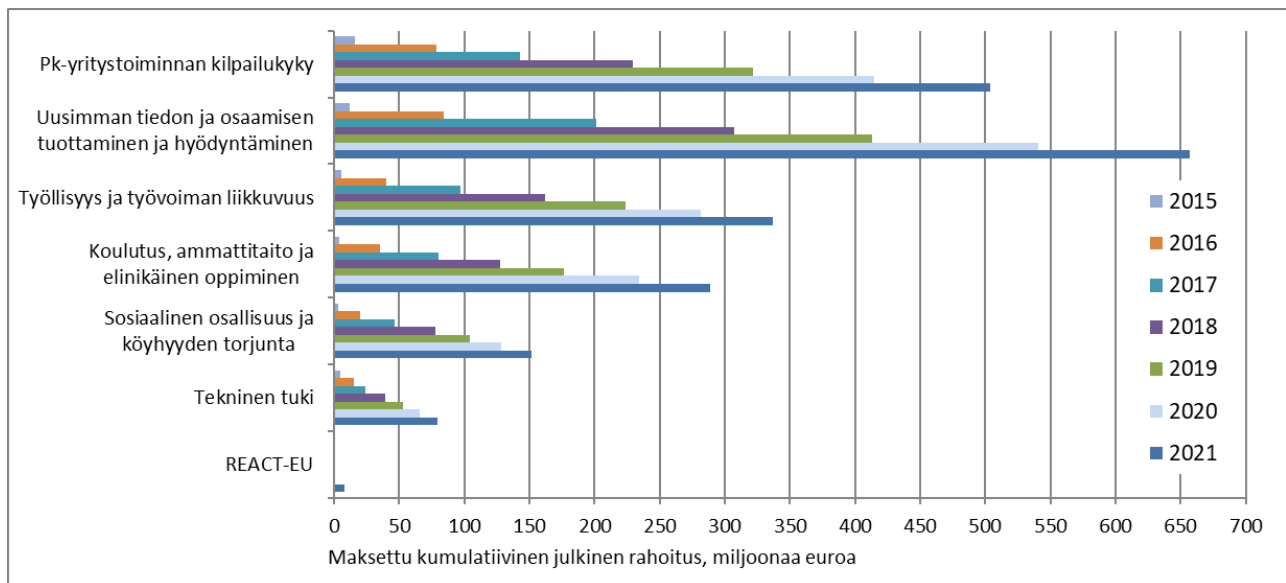
[Yksinkertaistettujen kustannusmallien](#) laaja käyttö on mahdollistanut sen, että maksatushakemukset pystytään käsittelemään pääsääntöisesti merkittävästi niille määriteltyä 90 päivän enimmäisaikaa nopeammin. Tässä suhteessa muutos edelliseen ohjelmakautteen verrattuna on merkittävä.

Taulukko 1: Varattu ja maksettu julkinen rahoitus (EU+valtio+kunnat+ muu julkinen rahoitus, milj. euroa) sekä hankemäärät rakennerrahasto-ohjelmassa toimintalinjoittain ja erityistavoitteittain 31.12.2021 mennessä.

Toimintalinja/Erityistavoite	Julkinen rahoitus (josta EU 50 %), tilanne 31.12.2021				Hankkeita	
	Kehys	Varattu	(%)	Maksettu		(%)
TL1 Pk-yritystoiminnan kilpailukyky (EAKR)	642 560 018	746 627 358	116,2 %	503 805 404	78,4 %	4 544
1.1. Uuden liiketoiminnan luominen		96 678 980		64 762 996		933
1.2. Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen*		66 226 775		57 154 416		56
2.1. Pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen		392 417 060		271 309 150		2 849
3.1. Pk-yritysten energiatehokkuuden edistäminen		191 304 543		110 578 842		706
TL2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)	844 818 290	907 964 665	107,5 %	656 975 026	77,8 %	2 822
3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen		265 455 178		181 325 382		818
4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta		462 985 828		351 194 410		1 118
5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen		179 523 659		124 455 234		886
TL3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR)	467 093 656	486 164 455	104,1 %	336 637 569	72,1 %	1 071
6.1. Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asetussa olevien työllistymisen edistäminen		314 815 887		222 424 220		597
7.1. Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen		150 544 199		99 467 905		405
8.1. Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen		20 804 369		14 745 444		69
TL4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)	330 118 988	401 532 539	121,6 %	289 005 208	87,5 %	932
9.1. Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen		227 444 481		170 037 145		491
9.2. Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen		174 088 058		118 968 063		441
TL5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR)	200 072 114	208 992 097	104,5 %	151 792 934	75,9 %	532
10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen		208 992 097		151 792 934		532
TL6 Tekninen tuki (EAKR)	51 929 034	57 104 732	110,0 %	40 753 206	78,5 %	15
11.1. Rakennerrahasto-ohjelman tehokkaan toimeenpanon varmistaminen		57 104 732		40 753 206		15
TL7 Tekninen tuki (ESR)	33 837 102	39 716 695	117,4 %	38 815 030	114,7 %	3
11.2. Rakennerrahasto-ohjelman tehokkaan toimeenpanon varmistaminen		39 716 695		38 815 030		3
TL8 REACT-EU (EAKR)	157 583 629	204 588 320	129,8 %	7 245 235	4,6 %	1 237
12.1. Pk-yritystoiminnan vahvistaminen erityisesti digitalisaation ja vihreän talouden näkökulmasta		146 471 922		7 220 286		1 051
12.2. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta		58 116 398		24 949		186
TL9 REACT-EU (ESR)	67 535 841	60 442 028	89,5 %	554 556	0,8 %	181
12.3. Digitaalisten taitojen parantaminen		36 249 811		124 162		106
12.4. Yritysten ja yrittäjien muutoskyvykkyyden lisääminen		24 192 217		430 394		75
Kaikki yhteensä	2 570 429 202	2 848 102 541	110,8 %	2 017 784 376	78,5 %	11 337
EAKR	1 696 890 971	1 916 285 075	112,9 %	1 208 778 870	71,2 %	8 618
ESR	1 098 657 701	1 196 847 814	108,9 %	816 805 298	74,3 %	2 719

*) Käytettävissä vain Itä- ja Pohjois-Suomessa

Kuva 1: Julkisen rahoituksen kumulatiiviset maksatukset toimintalinjoittain vuoden lopussa 2015 - 2021, milj. euroa

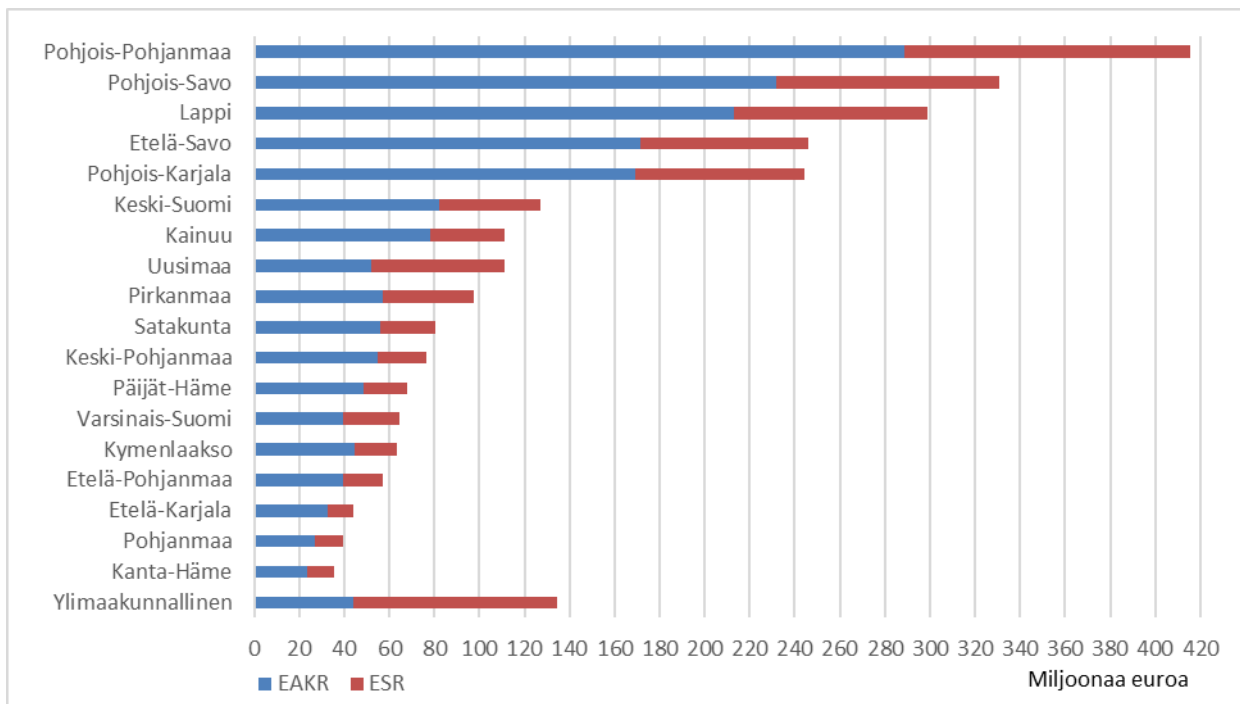

Ohjelmärahoituksen indikaatiivisesta maakunnittaisesta jakaumasta päätettiin ohjelmakauden alussa. Sen mukaisesti alueellisesta rahoituksesta n. 70 % kohdistuu Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntiin. Toteuma 31.12.2021 heijastaa sovittuja kehyksiä. Eniten EAKR- ja ESR-rahoitusta on siten varattu ja maksettu käytettävissä olevien kehysten mukaisesti Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Lapissa (taulukko 2 ja kuva 2). Vastaavasti vähiten julkista rahoitusta on hankkeille varattu ja maksettu Kanta-Hämeessä, Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa. Ei-maakuntakohdennettu –rahoituskehykseen sisältyvät ohjelman hallintokuluihin varatun teknisen tuen lisäksi ns. valtakunnalliset hankkeet, joiden osuus ESR:n kokonaiskehyksestä on 25 % ja EAKR:n peruskehyksestä alkuperäisen suunnitelman mukaan 10 %. INKA-ohjelman päättymisen myötä EAKR:n valtakunnallisen toiminnan osuus tulee jäämään alle 10 %:n. Myös ns. kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku ja Oulu) toteuttama kestävä kaupunkikehittämisen kokonaisuus ("6AIKA") sisältyy ei-maakuntakohdennettu –kehykseen. Mikäli edellisistä luvuista poimitaan erikseen REACT-EU:n osuus, on maakunnittainen jakauma erilainen (kuva 3); pandemian vaikutusten lievittämiseen tarkoitettua rahoitusta kohdistettiin väkirikaille alueille, joissa erityisesti palveluelinkeinot ovat merkittävässä roolissa.

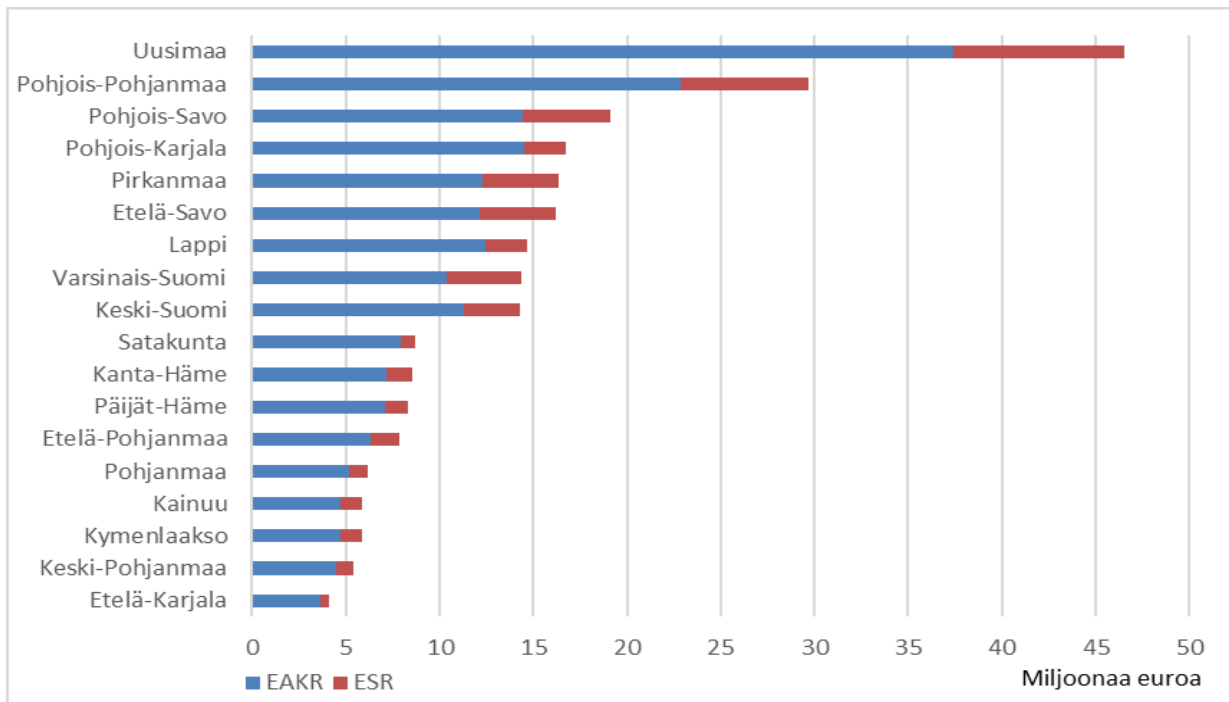
Taulukko 2: Varattu ja maksettu julkinen rahoitus (EU+ valtio+ kunnat+ muu julkinen rahoitus, milj. euroa) sekä hankemäärät rakennerahasto-ohjelmassa rahoituskehysittäin ja rahastoittain 31.12.2021 mennessä

Rahoituskehys	EAKR (milj. euroa)			ESR (milj. euroa)			Yhteensä (milj. euroa)			
	Varattu	Maksettu	Kpl	Varattu	Maksettu	Kpl	Varattu	Osuus	Maksettu	Kpl
Pohjois-Pohjanmaa	288,9	194,2	1 169	126,8	84,3	324	415,8	13,4 %	278,5	1 493
Pohjois-Savo	231,6	147,9	734	99,2	58,3	302	330,8	10,6 %	206,3	1 036
Lappi	212,9	127,8	892	86,3	56,5	252	299,2	9,6 %	184,3	1 144
Etelä-Savo	171,2	103,2	550	74,5	52,1	210	245,7	7,9 %	155,3	760
Pohjois-Karjala	169,0	104,9	557	75,0	44,1	159	244,0	7,8 %	148,9	716
Keski-Suomi	82,0	45,9	530	44,9	25,1	120	126,9	4,1 %	71,0	650
Kainuu	77,9	56,3	329	33,5	24,3	99	111,4	3,6 %	80,6	428
Uusimaa	52,1	11,8	367	58,8	35,1	170	110,9	3,6 %	47,0	537
Pirkanmaa	57,3	27,4	514	39,9	18,1	98	97,3	3,1 %	45,5	612
Satakunta	55,9	34,2	332	24,7	15,6	62	80,6	2,6 %	49,8	394
Keski-Pohjanmaa	54,6	36,3	317	22,0	13,7	53	76,6	2,5 %	50,0	370
Päijät-Häme	48,8	31,5	385	18,9	13,0	60	67,7	2,2 %	44,5	445
Varsinais-Suomi	39,5	21,1	384	24,7	15,5	67	64,3	2,1 %	36,6	451
Kymenlaakso	44,6	28,9	246	18,6	14,1	63	63,2	2,0 %	43,0	309
Etelä-Pohjanmaa	39,5	21,9	288	17,5	9,9	57	57,1	1,8 %	31,8	345
Etelä-Karjala	32,9	22,8	213	10,9	8,3	43	43,8	1,4 %	31,0	256
Pohjanmaa	27,0	14,6	359	12,6	8,3	34	39,5	1,3 %	22,9	393
Kanta-Häme	23,4	12,2	227	12,0	7,6	40	35,4	1,1 %	19,8	267
Ei-maakuntakohdennettu	163,1	136,3	136	305,4	258,8	323	468,5	15,1 %	395,1	459
Ylimaakunnallinen	44,0	29,6	89	90,4	54,2	183	134,4	4,3 %	83,8	272
Yhteensä	1 916,3	1 208,8	8 618,0	1 196,8	816,8	2 719,0	3 113,1	100,0 %	2 025,6	11 337
Etelä- ja Länsi-Suomi	503,0	272,3	3 845,0	283,7	170,6	814,0	786,7	25,3 %	442,8	4 659
Itä- ja Pohjois-Suomi	1 206,2	770,5	4 548,0	517,3	333,3	1 399,0	1 723,5	55,4 %	1 103,8	5 947

Kuva 2: Alueellisessa päätöksenteossa varattu julkinen rahoitus (EU+ valtio+ kunnat +muu julkinen rahoitus, milj. euroa) maakunnittain ja rahastoittain 31.12.2021 mennessä

Kuva 3: Alueellisessa päätöksenteossa varattu REACT-EU –toimenpidekokonaisuuksien julkinen rahoitus (EU+ valtio+ kunnat +muu julkinen rahoitus, milj. euroa) maakunnittain ja rahastoittain 31.12.2021 mennessä

Indikaattoritiedot

Vuoden 2021 loppuun mennessä rakennerahasto-ohjelman rahoituksella on toteutuneiden seurantatietojen mukaan

ESR-hankkeissa (pl. REACT-EU):

Osallistunut:

- ✓ 209 211 työtöntä tai työelämän ulkopuolella olevaa (joista naisia 109 737 eli 52 %) ja 149 873 työssä olevaa henkilöä (joista naisia 99 496 eli 66 %)
- ✓ 77 101 alemman tai ylemmän peruskoulutuksen suorittanutta henkilöä (joista naisia 37 887 eli 49 %), 136 818 henkilöä joilla on keskiasteen tai ylemmän keskiasteen koulutus (joista naisia 74 112 eli 54 %) ja 135 369 henkilöä, joilla on korkea-asteen koulutus (joista naisia 92 306 eli 68 %)
- ✓ 17 082 opinto-ohjaajaa, uraneuvojaa ja muuta ohjauspalveluiden asiantuntijaa (joista naisia 12 941 eli 76 %)
- ✓ 47 350 maahanmuuttajaa, ulkomaalaistaustaista tai vähemmistöön kuuluvaa henkilöä (joista naisia 25 634 eli 54 %)
- ✓ 8 672 vammaista henkilöä (joista naisia 4 359 eli 50 %)
- 8 791 henkilöä on aloittanut koulutuksen lopettaessaan hankkeessa (joista naisia 4 814 eli 55 %)
- 17 079 työttömänä tai työelämän ulkopuolella ollutta saanut työpaikan (joista naisia 8 662 eli 51 %)
- Tuettu 35 658 mikro- ja pk-yritystä

EAKR-hankkeissa (ml. REACT-EU):

- Syntynyt 562 uutta yritystä (joista naisten perustamia 194 eli 35 %)
- Luotu 10 907 uutta työpaikkaa (joista naisten osuus 3 504 eli 32 %)
- Luotu 861 uutta TKI-työpaikkaa (joista naisten osuus 281 eli 33 %)
- 3 578:ssa pk-yrityksessä tapahtunut merkittävä liikevaihdon tai henkilöstön lisäys
- 2 714 pk-yritystä aloittanut viennin tai laajentanut uudelle vientimarkkina-alueelle
- 4 114 yritystä käynnistänyt TKI-toiminnan tai -yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa
- 21 486 yritystä osallistunut tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämiin hankkeisiin
- 830 yritystä kehittänyt markkinoille uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen
- 1 077 yritystä kehittänyt itselleen uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen
- 1 152 pk-yritystä aloittanut uuden liiketoiminnan
- 2 163 yhdyskunnissa kehitettyä uutta vähähiilisyttä edistävää ratkaisua
- 932:n itä- ja pohjoissuomalaisen pk-yrityksen saavutettavuus parantunut

Taulukko 3: Eräiden EAKR-tuotosindikaattoreiden kertymä maakunnittain 31.12.2021 mennessä (otsikkorivin selitteet taulukon alapuolella)

Maakunta/alue	MJRM€	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Etelä-Karjala	22,76	45	348	12	79	78	115	495	49	9	11	88	0
Etelä-Pohjanmaa	21,88	29	238	6	84	62	82	1 019	26	6	5	14	0
Etelä-Savo	103,20	54	1 358	75	284	212	199	929	27	8	26	392	46
Kainuu	56,26	7	733	59	184	128	104	639	240	34	24	27	62
Kanta-Häme	12,24	28	152	19	107	101	101	648	42	15	9	16	0
Keski-Pohjanmaa	36,30	21	441	30	133	57	78	247	17	10	5	13	7
Keski-Suomi	45,87	23	775	33	167	99	91	576	57	12	10	23	0
Kymenlaakso	28,89	29	316	63	105	140	114	889	118	18	0	52	0
Lappi	127,75	41	741	50	296	201	325	1 168	143	41	50	164	139
Pirkanmaa	27,35	15	423	17	196	163	60	409	34	1	27	30	0
Pohjanmaa	14,60	29	393	2	111	76	86	439	1	0	5	31	0
Pohjois-Karjala	104,86	23	711	40	216	111	366	2 151	369	43	29	128	90
Pohjois-Pohjanmaa	194,23	91	1 791	106	565	657	369	1 833	217	18	47	302	387
Pohjois-Savo	147,94	42	1 246	122	336	216	347	1 514	167	49	30	361	201
Päijät-Häme	31,49	33	319	34	196	133	245	800	125	18	8	53	0
Satakunta	34,22	4	269	51	114	53	195	1 216	30	5	10	55	0
Uusimaa	11,84	18	326	7	189	29	74	311	53	25	3	23	0
Varsinais-Suomi	21,12	8	290	18	185	146	177	382	7	0	15	79	0
Maakunnat yht.	1042,79	540	10 869	741	3 547	2 662	3 128	15 665	1 722	312	314	1 851	932
Etelä-Suomi	128,33	161	1 751	152	861	627	826	3 525	394	85	46	311	0
Länsi-Suomi	143,92	100	2 098	108	672	453	514	3 659	148	24	57	153	0
Itä-Suomi	356,00	119	3 315	237	836	539	912	4 594	563	100	85	881	337
Pohjois-Suomi	414,54	160	3 706	244	1 178	1 043	876	3 887	617	103	126	506	595
Valtak.+ylimaak.	141,75	16	26	113	27	52	867	5304	153	54	45	215	0
Kaikki yhteensä	1184,54	556	10 894	854	3 574	2 714	3 995	20 969	1 875	366	359	2 066	932

M€ Maksettu julkinen rahoitus, miljoonaa euroa

01 Uudet yritykset

02 Uudet tuella aikaansaadut työpaikat yrityksissä

03 Uudet tuella aikaansaadut t&k&i -työpaikat

04 Pk-yritykset, joissa merkittävä liikevaihdon tai henkilöstön lisäys

05 Pk-yritykset, jotka aloittavat viennin tai laajentavat uudelle vientimarkkina-alueelle

06 Yritykset, jotka käynnistävät TKI-toiminnan tai -yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa

07 Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneet yritykset

08 Yritykset, jotka kehittävät uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen markkinoille (tuote on uusi markkinoilla tai yrityksille)

09 Yritykset, joihin syntyy uusiutuviin energiaratkaisuihin tai vähähiilisyiden tukemiseen perustuvaa uutta liiketoimintaa

10 Yritykset, jotka tuovat markkinoille uuden tai merkittävästi kehitetyn vähähiilisyttä edistävän tuotteen tai materiaalin

11 Yhdyskuntien vähähiilisyttä edistävät uudet ratkaisut

12 Pk-yritykset, joiden saavutettavuus on parantunut (käytettävissä vain Itä- ja Pohjois-Suomessa)

Täytäntöönpanon kuvaus

Vuonna 2021 toimintaympäristöön vaikutti edelleen v. 2020 alkanut koronapandemia (covid-19) ja sen seurauksena tulleet globaalit ja kansalliset rajoitukset. Työn tekemisen uudet muodot, kuten ns. hybridityö, muuttavat yritysten ja organisaatioiden toimintatapoja.

Keväällä 2021 käyttöön saatu REACT-EU –rahoitus piristi selvästi ohjelmatyön virettä. Alkuperäisen ohjelma-
rahan tultua jo miltei käytetyksi voitiin jälleen käynnistää uusia hankehakuja ja rahoittaa runsaasti uusia

hankkeita. Vuonna 2021 käynnistyneistä 2 341:sta uudesta hankkeesta 1 418 kpl eli 61 % oli REACT-EU – hankkeita.

Normaalirahoitusta isompi osa REACT-EU –rahoituksesta kohdistui Etelä- ja Länsi-Suomeen, mahdollistaen esim. yritystuissa myös investointihankkeiden laajemman rahoittamisen. Toisaalta yrityshankkeissa pandemian vaikutukset näkyivät edelleen kansainvälistymishankkeiden määrässä, koska matkustusrajoitukset vaikeuttivat vientitoimenpiteiden toteutusta. Ohjelmakauden 2014–2020 yritystukien haku kuitenkin päättyi 31.10.2021 uuden ohjelmakauden 2021–2027 yritystukilainsäädännön astuessa voimaan.

REACT-EU-hauissa keskeisessä roolissa olivat maakuntien tekemät selviytymissuunnitelmat, mutta rahoitettavat hankkeet tukivat myös maakuntaohjelmia sekä alueiden älykkään erikoistumisen strategioita. Tämän lisäksi valinnoissa korostuivat alueelliset ajankohtaiset tarpeet.

REACT-EU:n EAKR-hankkeita yhdistävinä teemoina oli tukea aluetalouden toipumista koronasta sekä vauhdittaa vihreää ja digitaalista siirtymää. Yritystukien EAKR-sidonnat kohdistuivat vuonna 2021 pääosin investointeihin sekä tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Kansainvälistymishankkeiden määrä jäi koronapandemian vuoksi vähäiseksi. Yritysten toteuttamissa hankkeissa keskeisiä teemoja olivat tuotannon uudistamiseen tähtäävät investoinnit ja digitaalisuus sekä erilaisten tuotteiden ja palvelujen kehittäminen. Koko ohjelmakautta ajatellen maakunnan liittojen rahoittamien EAKR-hankkeiden yhtenä merkittävimpanä saavutuksena voi tuotosindikaattoreiden valossa pitää tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneiden yritysten kokonaismäärää. Koronan vaikutus liittojen rahoittamassa hanketoiminnassa näkyi myös indikaattoritasolla: Tuotoksia raportoitiin edelleen, mutta selkeästi aiempaa hitaampaan tahtiin. Pudotus oli huomattava juuri tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneiden yritysten kokonaismäärän kertymisessä.

REACT EU:n ESR-rahoitus oli täsmäkohdennus yhteiskunnan digiosaamiskapeikkojen sekä yritysten muutos- ja kriisivalmiuksien kehittämiseen. ESR-hankkeissa painottuikin erityisesti digitalisaatioon liittyvä osaamisen kehittäminen ja yritysten muutosvalmiuksien lisääminen. Rahoitettavien hankkeiden edellytettiin lisäksi tuottavan mitattavia tuloksia. Erityisesti haettiin uusia ratkaisuja koronapandemian aiheuttamiin muutoksiin ja niistä toipumiseen. ESR-hauissa oli nähtävissä jo hakijoiden keskittyminen uuden rahoituskauden tuloon, joka heijastui uusien hakemusten määrään. Loppuvuoden aikana alueellisia valtuuksia allokoitiin uudelleen ohjelman tehokkaan toteutumisen edistämiseksi.

Koronapandemiasta johtuvat kokoontumisrajoitukset jatkuivat myös vuonna 2021 tehden käytännössä mahdottomaksi fyysisten kokoontumisten, kuten ESR-hankehakijoille tarkoitettujen aktivointitilaisuuksien järjestämisen. Tämä vaikutti myös hankkeiden käytännön toteutusten viivästymiseen, joten jatkoaikapäätöksiä tehtiin edelleen runsaasti.

Koronatilanteen vaikutus näkyy myös ESR henkilörekisteriin talletettujen osallistujien aloitus- ja lopetuslomakkeiden määrässä. Kaikilta osallistujilta ei koronarajoitusten takia ollut mahdollista saada ohjeiden mukaisia lomakkeita ja siksi osallistuvien henkilöiden lukumäärä ei indikaattoritiedoissa vastaa todellista hankkeiden osallistujamäärää.

Rakennerahasto-ohjelman seurantakomitea kokoontui koronapandemian johdosta vuonna 2021 vain kerran. Verkossa järjestetty kokous pidettiin 20.5.2021, jolloin hyväksyttiin vuoden 2020 vuosikertomus. Seurantakomitean sihteeristö kokoontui vuonna 2021 neljästi. Ohjelman vuosikokous järjestettiin 30.11.2021 verkkokokouksena.

3. TOIMINTALINJOITTAINEN TARKASTELU

3.1. Pk-yritystoiminnan kilpailukyky (EAKR)

Toimintalinjalla on käynnistynyt 31.12.2021 mennessä 4 544 hanketta, joille oli varattu yhteensä 746,6 milj. euroa julkista rahoitusta. Tärkein erityistavoite on 2.1. PK-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen (53 % varatusta rahoituksesta). Toisena on osuuttaan edelleen nostanut 3.1 Pk-yritysten energiatehokkuuden edistäminen (26 %). Uuden liiketoiminnan luominen (1.1) osuus oli 13 % ja vain Itä- ja Pohjois-Suomea koskevan Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (1.2) vajaat 9 % rahoituksesta.

Etelä-Suomessa rahoitus kohdistui pääosin yritysverkostojen luomiseen ja yritysten liiketoiminnan kehittämiseen ja kansainvälistymiseen. Yritystukihakemusten määrä kasvoi, mutta haasteena oli osaavan työvoiman rekrytointi ja vaihtuvuus. *Länsi-Suomessa* painopisteitä olivat yritysten uudistuminen, tuotteiden ja palveluiden kehittäminen sekä investoinnit uuteen, energiatehokkaaseen teknologiaan. Kansainvälistymishankkeita viivästyttivät edelleen koronapandemian aiheuttamat rajoitteet. *Itä-Suomessa* 86 % yritysrahoituksesta kohdistui teollisuuteen. Yritysten liikevaihdon arvioidaan kasvavan yli kymmenkertaisesti avustukseen suhteutettuna. Kasvusta reilusti yli puolet tulee vientimarkkinoilta. Maakuntaliitot rahoittivat yritysverkostojen kehittämistä ja liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantamista. *Pohjois-Suomessa* yritykset käynnistivät merkittäviä teollisuuden investointihankkeita erityisesti saha- ja puutuoteteollisuudessa, mutta myös metalliteollisuudessa ja matkailualalla. Esim. Lapissa kehitettiin liiton rahoittamissa matkailuhankkeissa etätyön, käsityön ja matkailun yhdistämistä sekä saaristo- ja pyöräilymatkailua.

Hanke-esimerkkejä:

WIMMA – We Master the IoT

Teknologiakeskus TechVilla Oy, Hyvinkää

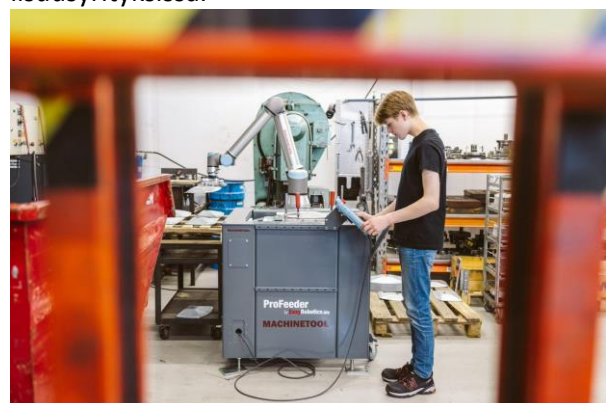
Toteutusaika: 1.9.2019 - 31.5.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 476 136 euroa

WIMMA - We Master the IoT -hankkeen päätavoite on rohkaista pk-yrityksiä ottamaan käyttöön digitaalisia ratkaisuja liiketoimintansa eri osa-alueilla sekä parantaa yritysten digitaalisuuteen liittyviä kyvykkyyksiä. Tämä on välttämätöntä, jotta myös pk-yritykset kykenevät kehittämään tiedon uudenlaiseen hyödyntämiseen perustuvaa omaa uutta liiketoimintaa sekä osallistumaan alan veturiyritysten digitaalisten palvelujen tuottamiseen ja yhteiseen arvonluontiin.

Hankkeen tuloksena syntyy uusia yrityksiä ja työpaikkoja sekä pk-yrityksille uutta tai uudistettua liiketoimintaa. Digitaalisten ratkaisujen avulla hanke myös edistää pk-yritysten kansainvälistymistä sekä kestävästä kehityksestä ja uudistumisesta. Lisäksi hanke tiivistää pk-yritysten keskinäistä yhteistyötä

ja verkottumista. Digitalisaatiolla odotetaan olevan myös positiivisia vaikutuksia tasa-arvoon teollisuusyrityksissä.

Riihimäen Ritema (Kuva: Atte Leskinen Photography)

[Teollisuuden digitaalinen uudistuminen – WIMMA – We Master the IoT -hanke \(tudi.fi\)](https://tudi.fi)
[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A75181, WIMMA - We Master the IoT \(eura2014.fi\)](https://eura2014.fi)

SHOPS2HUBS

Green Net Finland ry, osatoteuttajina Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy sekä Helsingin kaupunki
Toteutusaika: 1.9.2019 - 31.12.2021
Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 462 425 euroa

SHOPS2HUBS - kierrätyskeskus 2.0 hankkeessa kehitetään kohteena olevista kierrätyskeskuksista kiertotalouden innovaatiokeskittymiä ja kiertotalousHUBEja, jotka mahdollistavat uuden kiertotalouden liiketoiminnan syntymistä, tehostavat verkottumista ja lisäävät materiaalien uudelleenkäyttöä. Vastaavaa toimintaa ei ole vielä Suomessa kierrätyskeskusten yhteydessä tai muuallakaan.

Vastaavia pk-yrittäjien yhteistoimintoja on kehitelty esim. Ruotsissa jätelaitoksen yhteyteen, mutta näiden palvelujen saavutettavuus kuluttajille on hankala kaukaisen sijainnin vuoksi, mikä tekee toiminnasta haastavaa pk- yrittäjille.

Hankkeen konkreettisina tavoitteina on kehittää ja testata kokeilujen kautta hyvät toimintamallit kierrätyskeskuksiin liittyviin uusiin kiertotalouden HUBEihin ja lisätä tuotteiden jatkojalostamisen kautta yritysyhteistyötä. HUBien toiminnan myötä syntyy toimijaverkostoja, jotka edistävät kestävästä kehityksestä mukaista muutosta kohdealueilla. Kiertotaloutta edistävä hanke kehittää kestävästä kehityksestä mukaista luonnonvarojen käytön kestävyyttä, pienentää ilmastonmuutoksen riskejä, vähentää jätettä ja lisää materiaalien ja hyödykkeiden kiertoa.

<https://gnf.fi/fi/gnf/shops2hubs-kierrätyskeskus-2-0/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75417>

YRRE-Yrittäjäreservien kehittäminen

Lab-ammattikorkeakoulu Oy, Lappeenranta
Toteutusaika: 1.1.2020 - 30.9.2021
Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 152 150 euroa

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on vauhdittaa osaavien yrittäjien ja avainhenkilöiden löytämistä ja houkuttelemista viemään osaamis- tai tutkimuspohjaisia liikeideoita jämerästi eteenpäin sekä lisäämään mahdollisuuksia omistajanvaihdostilanteessa olevien yritysten jatkuvuudelle. Verkoston kasvattamista ja tietoisuuden lisäämistä on tehtävä monella tasolla Etelä-Karjalan alueella ja valtakunnallisesti.

Hankkeella tavoitellaan omistajavaihdosten lisäämistä ja nopeutumista, uusien start-upien lisääntymistä mm. TUTLI-hankkeiden jatkoksi sekä start-up -yritysten nopeutettua kasvua. Lyhyen aikavälin vaikutuksina on yrittäjien ja innovaatioiden parempi kohtaaminen, tietoisuuden merkittävä lisääntyminen yrittäjyydestä uravaihtoehtona, verkostojen kasvattaminen ja systemaattisempi toiminta.

[YRRE – Yrittäjäreservien kehittäminen | LAB.fi](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75741)

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75741>

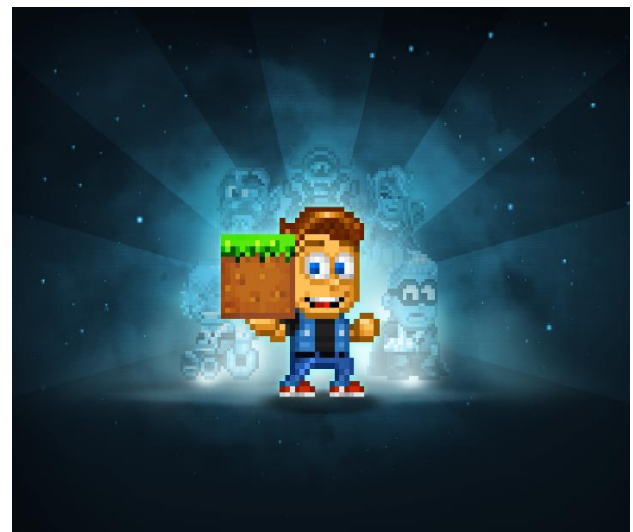
Kukourin kasvumalli

Kukouri Mobile Entertainment Oy, Kotka

Toteutusaika: 28.2.2020 - 30.6.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 133 423 euroa

Hankkeen tavoitteena on testata, validoida ja tuotteistaa sisäisesti kehitetty kasvumalli, joka onnistuessaan kasvattaa tuntuvasti Kukourin nykyistä ja tulevaa peliportfolioa kansainvälisillä markkinoilla. Hankkeessa luodaan Kukourin organisaatioon uusi kehitystiimi ja uutta osaamista, jotta pystytään hyödyntämään erityisesti Pixel Worlds-pelin valtava kasvupotentiaali. Hypoteesi on, että yhdistämällä markkinakohtaista, kohdennettua vaikuttajaviestintää algoritmipohjaiseen, kuluttajakäyttämiseen pohjautuvaan käyttäjänhankintaan pystytään luomaan eri kohdemaisissa kriittinen massa, joka on edellytyksenä Pixel Worldsin ja vastaavien pelien nopeaan ja pysyvään viraaliin sekä orgaaniseen kasvuun.

[Kotimainen Kukouri luomassa pelejä ja sosiaalisia alustoja - Rakennerahasto \(ware.fi\)](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75996)

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75996>

Mikkeli Events

Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy

Toteutusaika: 1.4.2021–30.4.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 488 215 euroa

Mikkeli Events -hanke kehittää tapahtumatoimijoiden valmiuksia järjestää, tuottaa ja tarjota tilaajaorganisaatioille laajempia ja ammattimaisemmin tuotettuja tapahtumapalveluja Mikkelin seudulla. Kyse on monipuolisesta kokonaisuudesta aina tapahtumateknisistä toimijoista tapahtumasisältöjen tuottajiin, elämysten tuottajiin ja näiden palvelujen sekä tapahtumien markkinointiin.

Hanke auttaa osaltaan yrityksiä, elämysten ja tapahtumien tuottajia sekä muuta Mikkelin yritys- ja yhdistyselämää reagoimaan Korona-ajan muuttuneeseen tilanteeseen toimialalla. Tapahtuma-alan yritykset ja yhdistystoimijat tarvitsevat asiantuntijoiden tukea tuotteistamiseen, markkinointiin ja oikeiden jakelukanavien käyttöönottoon.

Yhteistyössä yritysten kanssa luodaan ympärivuotisia aktiviteetteja, vetovoimakohteita ja tapahtumia, joiden avulla houkutellessa matkailijoita ympäri Suomea kaupunkiin. Tapahtumapilottien osalta tehdään yhteistyötä Mikkelin kulttuurin nelmavuosi 2022 -hankkeen kanssa. Hankkeessa houkutellessa toimijoita muualta Suomestakin järjestämään erilaisia isoja tapahtumia Mikkelin seudulla, ja siten elävöittää Mikkelin matkailun kehitystä ja sekä tapahtumatuotantotoimialaa ympärivuotisesti. Tavoitteena on saada aikaan yksi Pohjoismaiden parhaista tapahtumakaupungeista.

<https://mikseimikkeli.fi/hankkeet/mikkeli-events/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77624>

Kestävää kasvua, sahatavatehtaan rakentaminen Ouluun

Junnikkala Oy, Oulu

Toteutusaika: 12.5.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 6 926 740 euroa

Perheomisteinen Junnikkala Oy rakentaa tuottavuudeltaan huippuluokkaa edustavan sahan Ouluun. Vuoden 2023 lopulla valmistuvan investoinnin kokonaisarvo on noin 75 miljoonaa euroa. Uusia työpaikkoja Oulun alueelle syntyy suoraan noin 70 ja välillisesti noin 200. Investoinnin jälkeen Junnikkalan kokonaistuotanto nousee vuositasolla lähes 800 000 kuutiometriin valmista sahatavaraa. Yhtiön tuotanto koostuu sahatavaraista ja sen jatkojalosteista. Tuotteista arvioidaan menevän vientiin noin 80 prosenttia. Junnikkalan sahan tuotteisiin sitoutuu noin 700 tuhatta tonnia hiiltä (Co2 ekv) vuodessa.

Oulun saha valmistuu Laanilan teollisuusalueelle hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Sahan välittömässä läheisyydessä sijaitsee Oulun energian Laanilan biovoimalaitos, joka tulee olemaan uuden sahan merkittävä yhteistyökumppani. Yhtenä investoinnin keskeisenä tavoitteena on minimoida hankkeen ympäristövaikutukset ja turvata bioenergiaa Oulun kaupunkiin ja teollisuuteen.

<https://junnikkala.com/junnikkala-rakentaa-uuden-sukupolven-sahakokonaisuuden-ouluun/>
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78589>

Kansainvälisen toimintavalmiuden kehittäminen ja kestävien malminetsintämenetelmien, innovatiivisten laitekokonaisuuksien, sekä osaamisviennin mahdollistaminen

Palsatech Global Oy, Kemi

Toteutusaika: 27.9.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 87 420 euroa

Kehitysavustus on myönnetty kansainvälisen toimintavalmiuden kehittämiseen ja kestävien malminetsintämenetelmien, innovatiivisten laitekokonaisuuksien, sekä osaamisviennin mahdollistamiseen.

Hankkeen avulla on määrä merkittävästi parantaa Palsatech Global Oy:n toimintavalmiutta, hankkia tietoa uusilta markkina-alueilta, sekä ennen muuta kehittää yrityksen toimintoja ja palveluita vastaamaan kansainvälisen kaupan vaatimuksia.

Palsatechille myönnettiin Euroopan aluekehitysrahaston tukea - Palsatech

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78455>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78456> (REACT-EU TL8)

24 Pesula IoT

24 Pesula Oy, Kokkola

Toteutusaika: 11.12.2020 - 31.8.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 32 160 euroa

Maksu- ja tuotannonohjausjärjestelmän uudistaminen vastaamaan uusimpiin ja tulevaisuuden digitaalisiin maksutapoihin Suomessa ja kansainvälisillä markkinoilla.

www.pesula.fi

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77404>

Retkibussi Keski-Pohjanmaa

Kokkolanseudun kehitys Oy

Toteutusaika: 1.2.2021 - 31.12.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 54 000 euroa

Hankkeen tavoitteena oli keskipohjalaisten matkailuyritysten kehityksen ja kasvun tukeminen. Hankkeella edistettiin keskipohjalaisen matkailun yhteisnäkyvyyttä ja vetovoimaa kehittämällä matkailukohteiden saavutettavuutta retkibussin pilotoinnilla. Samalla yksityisautoilun tarve matkailukohteisiin vähenee, mikä tekee liikkumisesta kohteiden lähistöllä turvallisempaa, vähentää päästöjä sekä helpottaa pysäköintiä kohteiden usein ahtailla pysäköintialueilla.

Retkibussi mahdollistaa kävijämäärien kasvun luontoarvoja kunnioittaen niin luontoreitistöillä, kulttuurikohteissa, nähtävyyksillä kuin matkailu-

yrityksissäkin. Retkibussi edesauttaa myös matkailuyritysten ja kulttuuritoimijoiden yhteisten tuotepakettien kehittämistä.

<https://www.kosek.fi/hankkeet/retkibussi-keski-pohjanmaa/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77353>

Oulu South Goes Global

Raahan kaupunki, osatoteuttajana Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry

Toteutusaika: 1.1.2020 - 31.12.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 623 064 euroa

Hankkeen päätavoitteena on käynnistää Oulun eteläisten seutukuntien alueella aktiivinen kansainvälinen Invest in -toiminta. Hankkeen osatavoitteet ovat:

- Alueen Invest in -painopisteiden määrittely ja valintaan perustuvan aktiivisen aluemarkkinoinnin käynnistäminen, jotta alueelle saataisiin uusia Invest in -sijoituksia
- Invest in -ehdotusten tekeminen sijoittajille eri lähteistä saatujen myyntijohtolankojen perusteella
- Alueen kuntien ja kaupunkien sijoittumisedellytysten ja -palvelujen kehittäminen yhteistyössä kuntien ja kaupunkien edustajien kanssa.

Hankkeella parannetaan Pohjois-Pohjanmaan (Oulu South) eteläisten seutukuntien näkyvyyttä sekä houkuttelee alueelle kansainvälisiä investointeja yhteistyössä. Uusien yritysten saaminen alueelle on tärkeää alueen kehittymisen ja elinkeinorakenteen monipuolistamisen näkökulmasta. Kansainvälisten yritysten sijoittuminen alueelle edistää innovaatiovetoisten yritysten kasvua, kehittymistä ja eri toimialaosysteemien kehittymistä sekä alueen elinvoimaisuuden parantamista.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

POHJOIS-POHJANMAA
Council of Oulu Region

<https://www.raahenseudunkehitys.fi/oulu-south-goes-global>
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75714>

3.2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)

Toimintalinjalla on 31.12.2021 mennessä käynnistynyt 2 822 hanketta, joille oli varattu yht. 908,0 milj. euroa julkista rahoitusta. Erityistavoitteeseen 4.1. *Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta* on kohdistunut 51 % varatusta rahoituksesta ja 3.2. *Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittämiseen* 29 %. *Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistamisen (5.1)* osuus on 20 %.

Hankkeet ovat keskittyneet maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden tukemiseen. Vuonna 2021 rahoitusta oli käytettävissä enää niukalti. Toinen koronavuosi näkyi hanketoiminnassa monin tavoin: Laitteiden ja komponenttien toimitusajat venyivät, tilaisuuksia jouduttiin siirtämään ja mm. webinaarien käyttö vakiintui.

Etelä-Suomen hankkeissa usein vahva tutkimustausta kytkeytyy yritysysteistyöhön. Yritykset osallistuvat aktiivisesti ohjausryhmätyöhön. Toimintalinjalla on toteutettu myös 6Aika-strategian hankkeita. *Länsi-Suomessa* aiemmista koko alueen yhtäaikaista hauista siirryttiin kohti ketterämpää, maakuntakohtaista haku-aikataulua. Käynnissä oleville hankkeille järjestettiin lisärahoitushakuja osin yhtä aikaa REACT-EU-hakujen kanssa. *Itä-Suomessa* maakuntaliittojen hankerahoitus kohdistui maakuntien kärkialoihin. ELY-keskus rahoitti mm. järvi- ja luontomatkailun kehittämisedellytyksiä sekä kaupunkikeskustojen kestävästä kehittämisestä tukemalla digitaalisuuden hyödyntämistä julkisen liikenteen ja pyöräilyn edistämiseksi. *Pohjois-Suomessa* yritysrahoitus kohdentui mm. ICT-alalle uusien digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen sekä automaation ja robotiikan edistämiseen teollisuustuotannossa. Digitalisaatio oli myös maakuntaliittojen rahoittamissa hankkeissa keskeisessä roolissa.

Hanke-esimerkkejä:

KOSKES – Kiertotalouden osaamiskeskus

Kouvola Innovation Oy

Toteutusaika: 1.3.2020 - 31.8.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus: 458 352 euroa

Hankkeen tavoitteena on luoda Hyötyvirta-yritysalueelle kiertotalouden osaamiskeskus KOSKES-konsepti, joka yhdistää yritykset, liiketoimintaa kehittävät organisaatiot ja oppilaitokset saman katon alle kehittämään yhteistä tulevaisuutta. Hankkeessa luodaan alusta, jossa yritysten liiketoimintaa tuetaan ja kehitetään. Hankkeen konkreettinen tavoite voidaan tiivistää ”KOSKESin toiminta on suunniteltuna ja sovittuna, KOSKES on käynnistysvalmiudessa”. Tavoite saavutetaan neljän konkreettisen tuloksen myötä, jotka varmistavat hankkeen jatkumon:

- a) Yritystoiminnan kehittämialusta ja -ekosysteemi valmiina
- b) Uudet koulutustoiminnot lähempänä yritysmaailmaa ja työelämää (oppimisympäristö)
- c) Toimiva kansainvälinen kiertotalouden verkosto
- d) Innovatiivinen rakentamisprosessi suunniteltuna

Kiertotalouden osaamiskeskus KOSKES suunnitellaan palveluntarjoajaksi ja uuden liiketoiminnan fasilitaattoriksi:

- Uuteen liiketoimintaan tähtäävän TKI-toiminnan keskiö ja pilotointialue
- Alueen toimijoiden yhteistyön ja kansainvälistymisen fasilitoija
- Yrittäjien ja palveluntarjoajien (ELY, oppilaitokset, BF, Sitra jne.) kohtaamispaikka – yritysneuvontaa yhden luukun periaatteella
- Toimiva alusta Kymenlaakson osaajapulaa helpottavalle osaavan työvoiman kouluttamiselle
- Liiketoimintakiihdyttämö
- Alueen konkreettinen maamerkki ja toiminnan showroom
- Alusta osallistavalle toiminnalle ja palvelukehitykselle.

<https://kinno.fi/koskes/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75824>

Tuote- ja palveluvirittämö

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Helsinki

Toteutusaika: 1.10.2018 - 30.4.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus: 370 786 euroa

Markkinat ja asiakaskäyttäytyminen muuttuvat yhä nopeammassa tahdissa monilla toimialoilla uusien toimijoiden ja digitalisaation mahdollisuuksien myötä. Kaikki yritykset eivät ole tässä muutosprosessissa pystyneet uudistamaan toimintaansa ja tuotteitaan. Yritykset ovat kohdistaneet rajalliset resurssit ydinliiketoimintoihin uusutumisen ja asiakassuhteen kehittämisen kustannuksella. Ongelmana yritysten innovaatioprosesseissa on todettu:

1. Pk- ja mikroyritykset, joiden yrittäjät ovat substanssiosaajia, tarvitsevat tukea tuotukseen uusia tuotteita ja palveluja ketterästi ja asiakaskohderyhmiä puhuttelevasti modernilla prosessilla ja työkaluilla, innovoinnin, nykyaikaisen, monikanavaisen markkinoinnin ja palvelumuotoilun otteella.
2. Usein nämä pk-yritykset eivät osaa kohdata asiakasta ja johtaa asiakassuhdetta digitaalisissa kanavissa, eivätkä viestiä, markkinoida ja myydä tuotteita/ palveluja digitaalisissa kanavissa menestyksekkäästi.

Hankkeen tavoitteena on nostaa Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä toimivien mikro- ja pk-yritysten osaamista tuotteiden ja palvelujen asiakaslähtöisessä ja ketterässä kehittämisessä. Hankkeessa valmennetaan Uudenmaan ja Päijät-Hämeen mikro- ja pk-yrityksiä moderniin, digitaalisen aikakauden asiakasryhmäkeskeiseen tuote- ja palvelukehitykseen. Kehittämisprosessissa lähdetään yrityksen todellisten tarpeiden kartoittamisesta ja niiden taustojen ymmärtämisestä. Prosessi koostuu yrityskohtaisesta tuote- ja palvelukehittämisprojektista, jota tuetaan yrityskohtaisella sparrauksella ja moduulimuotoisella koulutuksella. Projektissaan yritys tuottaa uuden tai kehitetyn tuotteen tai palvelun kehittäen samalla tuote- ja palvelukehittämisprosessiaan asiakaslähtöiseksi.

Koulutusmoduuleissa osallistujat perehtyvät palveluiden innovointiin, palvelumuotoiluun sekä asiakkuudenhallintaan digitaalisissa myynnin, markkinoinnin ja viestinnän ratkaisuissa. Yritykset tekevät tuotteilleen konkreettisen markkinointisuunnitelman.

<https://www.metropolia.fi> › tuote- ja palveluvirittamo

<https://tuotejapalveluvirittamo.metropolia.fi/omatoimimalli/>

<https://tuotejapalveluvirittamo.metropolia.fi>

<https://www.salpaus.fi/info/kehitamme-toimintaamme/hankkeet/tuote-ja-palveluvirittamo/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektkoodi=A74185>

VIKKE- Virtuaalinen kulttuurimatkailu Kanta-Hämeessä

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy, Hämeenlinna

Toteutusaika: 1.8.2018 - 30.6.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus: 249 760 euroa

VIKKE- Virtuaalinen kulttuurimatkailu -hankkeen tavoitteena on

- 1) kehittää alueen kulttuuriin liittyvien tarinoiden ja visualisoinnin avulla pk-yritysten tuotteita ja palveluita,
- 2) lisätä Kanta-Hämeen kohteiden näkyvyyttä ja houkutellessa matkailijoita historiallisesti ja kulttuurisesti kiehtovaan maakuntaan
- 3) toteuttaa virtuaalinen pelialusta, joka lisää alueen tunnettuutta ja opastaa matkailijoita uusien menetelmin.

Hankkeen tuloksena Kanta-Hämeen matkailunäkyvyyttä ja tunnettuutta houkuttelevana matkailukohteena on saatu lisättyä. Alueen mielenkiintoiseen historiaan ja kulttuuriin liittyvään faktatietoon on lisätty fiktiota ja saatu aikaiseksi tarinoita, jotka kuljettavat matkailijan alueen kohteesta toiseen. Yritykset, kohteet ja tapahtumat ovat kehitelleet uusia tuotteita ja palveluita.

Mukana olevat toimijat ovat saaneet uutta visuaalista materiaalia hyödynnettäväksi omassa toiminnassaan (kuvat, videot, 360 yms.). Myös kansainväliset asiakkaat löytävät yritysten ja alueen tarjonnan paremmin, koska materiaalia on tuotettu englannin kielellä ja sitä on linkitetty esim. Trip Advisor-palveluun, Visit Finlandin My stay-sivuille, Go Tavastian www-sivuille sekä kuntien omille sivuille.

Hankkeen aikana luotua pelialustaa on pystytty hyödyntämään yritysten liiketoimintamahdollisuuksien ja -ideoiden tuottamisessa, olemassa olevien ja/tai uusien tuotteiden ja palveluiden luomisessa ja uudistamisessa sekä markkinoinnin ja myynnin (kaupallistaminen) kehittämisessä. Pelialusta on kehitetty ja on toiminnassa. Kohteet koetaan houkutteleviksi ja alueella liikkuvien matkailijoiden opastaminen on kehittynyt pelin ansiosta. Pelialustaa pelataan paikan päällä eri käyntikohteissa, joten peli on tuonut uusia matkailijoita alueelle.

https://www.hamk.fi/projektit/vikke-virtuaalinen-kulttuurimatkailu-kanta-hameessa/Nettisivuilla_oleva_aineisto_vapaasti_kaytettavissa
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A73970>

6Aika: CircularHoodFood Kiertotalous kaupunkikortteleissa - ruoan vähähiilisyys, urbaani tuotanto ja biojätteen kierto

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä, osatoteuttajat Vantaan kaupunki, Helsingin yliopisto ja Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
Toteutusaika: 1.4.2020 - 31.3.2022
Suunniteltu julkinen rahoitus: 713 056 euroa

Urbaanilla ruoantuotannolla tarkoitetaan laajasti ottaen kaikkea ruokaa mitä voidaan tuottaa kaupungeissa. Nopeasti kehittyvä teknologia mahdollistaa paljon uusia, perinteisestä maataloudesta irti kytkeytyviä vaihtoehtoja. CircularHoodFood –hankkeessa haetaan ratkaisuja kestäväen kaupungin suunnitteluun ja kehitetään mahdollisuuksia huomioida kaupunkiviljelyn mahdollisuudet ja yleisemminkin ruoan kiertotalouteen liittyvät tarpeet kaupunkiympäristössä.

CircularHoodFood -hankkeessa edistetään hiilineutraalin kaupunkiympäristön syntymistä, kiertotalousratkaisuja kaupunkiympäristössä, ruokaan liittyvän hiilijalanjäljen pienentämistä sekä urbaaniin ruoantuotantoon liittyvän uuden liiketoiminnan, yhteistyön ja uusien ratkaisujen syntymistä.

CircularHoodFood -hankkeen uutuusarvona on koota tietoa, luoda uutta osaamista ja liiketoimintaa urbaaniin ruuantuotantoon osallistamalla monipuolisesti eri toimijoita mukaan kehitystyöhön ja kokeiluihin. Hankkeessa toteutetaan erilaisia konkreettisia kokeiluja niin yrityksissä kuin asuinkiinteistöissäkin liittyen urbaaniin ruuantuotantoon, biojätteen lajitteluun sekä ruuan arvostuksen nostamiseen. Hankkeessa myös rakennetaan urbaaniin ruokaan liittyvää toimijoiden ja yritysten uutta yhteistyötä. CircularHoodFood -hankkeessa syntyvää osaamista on mahdollista hyödyntää niin kaupunkisuunnittelun

tukena, yrityksissä kuin taloyhtiöissäkin.

Hanke oli mukana EU in My Region -kampanjassa 2021

Kuvaaja Markku Laine

6Aika: CircularHoodFood - ruuan kiertotalous kaupunkikortteleissa - HSY

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76024>

BIOSYKLI – Päijät-Hämeen biokierto

Lab-ammattikorkeakoulu Oy, osatoteuttajat Salpakierto Oy, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy, Muoviyhdistys ry, Helsingin yliopisto, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto

Toteutusaika: 1.9.2019 - 31.8.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus: 977 523 euroa

Tavoitteena on edistää kestävä biokiertoa ja kehittää tähän liittyviä vähähiilisiä ratkaisuja sekä luoda uutta liiketoimintaa Päijät-Hämeeseen. Hankkeessa viedään eteenpäin neljää sisältökokonaisuutta, joiden pohjalta laaditaan liiketoimintatarkasteluja ja edistetään Päijät-Hämeen profiloitumista biokiertoalan kansainvälisenä toimijana. Sisältökokonaisuudet ovat:

- 1) biojätteen keräyksen tehostaminen,
- 2) orgaanisen jätteen hyödyntäminen biohajoavien tuotteiden raaka-aineena,
- 3) biopohjaisten muovien mahdollisuudet sekä
- 4) alueella tuotetun hiilidioksidin (CO₂) hyödyntämismahdollisuudet ja biogeenisen hiilidioksidin (bioCO₂) käytön edistäminen.

Hankkeen tuloksina saadaan kokemuksia bio-kiertoalan käytännön toteutuksista: pilotti: polyhydroksyalkanoaattien tuottaminen ja demonstraatiot (6 kpl): biojätteen erilliskeräysmallien vertailu, lietteen hyödyntämisen tehostaminen, biomuoviratkaisut (2), bioCO₂ liiketoimintademonstraatiot (2). Kokeilujen kautta edistetään uusia biokiertoalan liiketoimintamahdollisuuksia yhdessä alueen yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi uusien ratkaisujen kehittämisen tueksi laaditaan elinkaarimallinnuksia (7 kpl) ja esim. verkkopohjainen työkalu hiilidioksidivirtojen määrittämiseen. Hankkeen tuloksia esitellään laajasti ja niistä laaditaan 6 tieteellistä käsikirjoitusta ja vähintään 10 yleistajuista/ammattillista artikkelia. Hankkeen

tuloksena Päijät-Hämeen pk-yritysten osaaminen on vahvistunut ja alue on edelleen profiloitunut kansainvälisenä biokiertoalouden osaajana, joka ennakoii tulevia muutostarpeita. Hankkeen myötä uudelle, biokiertoalouteen pohjautuvalle liiketoiminnalle on entistä paremmat mahdollisuudet. Hankkeen tulokset edistävät kiertoalouden periaatteiden mukaisesti kokonaisvaltaisesti ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä.

Copyright: Oona Rouhiainen 2018

Copyright: Salpakierto, Jaana Kyhäräinen 2020

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A75415>

OboDigl 4.0 A77500

Yhteistyössä alueen ammattikorkeakoulujen kanssa tehdään yrityksiä suoraan hyödyttäviä webinaareja työpajoja ja demonstraatioita robotiikasta, tekoälystä, esineiden internetistä ja kyberturvallisuudesta. Näin saadaan alueella aikaiseksi digitalisaatioaalto, jonka myötä yritysten elpyminen koronakriisistä nopeutuu ja kansainvälinen kilpailukyky paranee. Tavoitteena on välittää alueen yrityksille uusin tieto digitalisaation mahdollisuuksista oman liiketoimintansa kehittämiseksi. Näin saadaan alueella aikaiseksi digitalisaatioaalto, jonka myötä yritysten elpyminen koronakriisistä nopeutuu ja kansainvälinen kilpailukyky paranee.

<https://obodigi.fi/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77500>

Biopohjaiset älykkäät ratkaisut-yhteistyöalusta kiertoalouden alueellisena vahvistajana A73634

Tampereen korkeakoulusäätiön toteuttamassa hankkeessa on neljän vuoden aikana koottu elinkeinoelämän tarpeisiin yliopiston osaamista modernista elektroniikasta, materiaali- ja pakkaustekniikasta, nano- ja biomateriaaleista, prosessikemiasta, sekä arvontuotosta kiertoaloudessa. Yritykset, jotka käyttävät fossiilisiin raaka-aineisiin pohjautuvia muoveja tuotteissaan, haluavat löytää vaihtoehtoisia materiaaleja esim. pakkausratkaisuihin tai elektroniikan ja sensoreiden alustaksi. Yrityskontaktien kautta on käynnistetty keskusteluja ja niiden pohjalta 21 monitieteellistä teknologiademoa. Demoista on syntynyt yhdeksän yrityspilottia. Hankkeessa luotiin yhteistyöalusta, johon on koottu tieto- ja osaajavaranto jatkuvaan yhteistyöhön yritysten ja julkisten toimijoiden kesken, nettisivuilla <https://projects.tuni.fi/bioaly>.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A73634>

Kallion jännitystilän monitorointi anturi A78404

Hankkeessa on tarkoitus kehittää kallion jännitystilän monitorointi anturi, jolla on mahdollista monitoroida reaaliaikaisesti kalliossa tapahtuva jännitystila ja sen muutoksia tunnelin läheisyydestä jopa 100 m syvässä kairareissä kalliiorakennus- tai kaivoshankkeen rakennusvaiheen aikana ja sen jälkeen.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78404>

Turvatekniikan valvonta A78583

Hankkeen tavoitteena on luoda seurantalaite, jonka avulla voidaan integroida massatapahtumissa, vankeinhoitolaitoksissa sekä lentoliikenteen turvatarkastuksissa käytettävät turvatarkastuslaitteistot ja näiden valvonta riippumatta laitteen käyttötarkoituksesta tai laitteen valmistajista.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78583>

GTK Mintec vastaa akkuteollisuuden tarpeisiin

Kaivostoiminnasta jää hyödyntämättä mineraaleja, joita tarvitaan esimerkiksi sähköakkujen valmistamiseen. GTK Mintecin koetehtaassa mineraalit otetaan esiin muun muassa vaahdotuskennojen avulla. Geologian tutkimuskeskus GTK on nyt uudistamassa Outokummussa sijaitsevaa tutkimusyksikköään.

Outokummussa, Pohjois-Karjalassa, toimiva GTK Mintec tutkii mineraaleja ja kehittää prosesseja, joilla mineraaleja sekä mineraalipohjaisia materiaaleja saadaan erotetuksi joko kaivos- tai kiertotalousteollisuudelta tulevasta massasta. Geologian tutkimuskeskuksella on käytössään sekä laboratoriotilat että koetehdas, jossa prosessit suunnitellaan ja testataan normaalia pienemmässä mittakaavassa.

Erytynen huomio arvomineraalien löytymiseen on noussut vihreän siirtymän ja akkuteollisuuden kasvun myötä. Kiinnostus näissä kohdistuu erityisesti kobolttiin, litiumiin ja grafiittiin.

Lähitulevaisuudessa GTK Mintec on uudistamassa tutkimustilojaan sekä -laitteitaan. Uuden laboratorio- ja toimistorakennuksen investointi tutkimuslaitteineen on noin 15 miljoonaa euroa. Sen lisäksi suunnitellaan myös koetehtaan uudistamista.

Kaivannaisalaa kehitetään kestävämmäksi Pohjois-Karjalassa

Geologian tutkimuskeskuksen Outokummun yksiköllä (GTK Mintec) on mittavat, kokonaisuudessaan 40 miljoonan euron arvoiset kehittämissuunnitelmat, joilla pyritään edistämään kaivannaisalan kestävä kehitystä. Varmuudella on toteutumassa noin 20 miljoonan euron investoinnit.

Seuraava askel on *Digitaalinen tulevaisuuden mineraaliprosessoinnin koetehdas (MinDigiPilot)* -hanke, jonka tavoitteena on uudistaa nykyinen koetehdas digitaalseksi mineraaliprosessoinnin koetehtaaksi. Uuden koetehtaan myötä GTK Mintec voi tehdä entistä paremmin yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten teknologia- ja laitevalmistajien kanssa kiertotalouden, akkumineraalien ja vesienhallinnan tutkimuksessa.

Tähän koetehdashankkeeseen liittyy kiinteästi *Outokumpu Sustainable Mining Solutions (OSM) –Business Hub*-hanke. Sen tavoitteena on luoda Outokummun tutkimus- ja testauslaitoksen ympärille lisää liiketoimintaa ja yhteistyötä myös kansainvälisesti. Toimiala on luonteeltaan globaali ja verkostomaisesti toimiva, joten hankkeessa syvennetään yhteistyötä mm. S3P Mining Industry and global value chain -kumppanuusverkoston suuntaan.

Molemmat hankkeet toteutetaan vuoden 2022 aikana.

Artikkeli Euroopan laidalla 2022 -julkaisussa: [Lukusali 24/7 | Euroopan laidalla | Euroopan laidalla RR-tietopalvelu -hankekuvaus A78552, Digitaalinen tulevaisuuden mineraaliprosessoinnin koetehdas \(MinDigiPilot\) \(eura2014.fi\)](#)

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A78550, Outokumpu Sustainable Mining Solutions \(OSM\) – Business Hub \(eura2014.fi\)](#)

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A75108, Älykkäät vaahdotuskennot \(eura2014.fi\)](#)

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A70757, Prosessimineralogisen tutkimusympäristön kehittäminen Outokummussa \(eura2014.fi\)](#)

Virtuaalstudio (A77633 ja A77635)

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Toteutusaika: 1.4.2021-31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 603 544 €

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän (Kpedu) media-alan Lime-oppimisympäristöä on kehitetty pitkäjänteisesti alueelliseksi osaamis- ja innovaatiokeskukseksi ja Mediakeskus Lime on valittu yhdeksi Itä- ja Pohjois-Suomen alueen innovaatioympäristöistä.

Virtuaalstudio -hankkeessa rakennetaan ja käyttöön otetaan todellisuutta ja keino todellisuuden elementtejä yhdistelevä virtuaalstudioympäristö osaksi Kpedun Mediakeskus Limen palveluita ja innovaatioalustaa. Hanke mahdollistaa yrityksille, kunnille ja muille toimijoille puitteet ja osaamirakenteet erilaisten tuotteiden ja palveluiden testaukseen- ja mallintamiseen keino todellisuuden mahdollisuuksia hyödyntäen.

Virtuaalstudio. Kuva: Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä/Sari Tamminen

<https://www.kpedu.fi/kpedu/projektitoiminta-hankkeet/projektit/projektiarkisto/virtuaalstudio>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77633>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77635>

Iiwari Tracking Solutions Oy (Sotkamo): Totaalipaikannus.

Totaalipaikannushankkeessa kehitetään sisä- ja ulkotilapaikannustekniikoita ja integroidaan ne osaksi Iiwarin tuoteportfolioa. Pääpaino on uuden sisätilapaikannusarkkitehtuurin suunnittelu ja toteutus, matkapuhelinpaikannuksen kanssa tehtävä integraatio ja globaali yhteensopivuus UWB-paikannuskentässä. Hankkeen tuoloksilla mahdollistetaan huomattava liiketoimintapotentiaalinen kasvu Iiwarin tuotteissa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78454>

Sensapex Oy (Oulu): Uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja markkinoiden löytäminen Sensapexin tuotteille ja teknologioille.

Yrityksen liiketoiminta perustuu tällä hetkellä tarkoin fokuoituun segmenttiin neurotieteen tutkimuslaitemarkkinassa, missä asiakkaat ovat pääasiassa yliopistoja ja tutkimusinstituutteja. Uniikit tuotteet perustuvat ainutlaatuisiin ja patentoituihin teknologioihin, millä arvioidaan olevan merkittävää kaupallista potentiaalia myös muissa sovellusalueissa ja markkinoissa. Projektissa tullaan selvittämään näitä mahdollisuuksia keskittyen erityisesti teollisiin, suurta tarkkuutta ja automaatioita vaativiin markkinasegmentteihin sekä kehittämään lupaavimpien segmenttien asiakastarpeita vastaava uusi tuotekonsepti.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A76957, Uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja markkinoiden löytäminen Sensapexin tuotteille ja teknologioille \(eura2014.fi\)](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76957)

Viihdeväylä Oy (Pello): Maestro Pro jatkokehitys. Asiakasportaalien ja Maestro Pro -sovelluksen kehitys mobiiliin ja verkkoon.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A76844, Maestro Pro jatkokehitys \(eura2014.fi\)](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76844)

DiabetesSara Oy (Yli-Ullava) DiabetesSara on digitaalisen terveydenhuollon edelläkävijä. Yritys on ainut Suomessa täysin digitaalista diabeteksen hoitoa ja ennaltaehkäisyä tarjoava toimija. Hankkeessa on tarkoitus käynnistää liiketoiminta ja parantaa kansainvälistymismahdollisuuksia markkinatutkimuksella ja prosessien kehittämisellä.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A76745, DiabetesSaran kansainvälistymisen mahdollistaminen \(eura2014.fi\)](#)

Suunterveyden digiloikka - kohti virtuaalista vastaanottoa A76934

[Suunterveyden digiloikka – kohti virtuaalista vastaanottoa | Lääketieteellinen tiedekunta \(oulu.fi\)](#)

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A76934, Suunterveyden digiloikka - kohti virtuaalista vastaanottoa \(eura2014.fi\)](#)

Dataperusteinen liikkuminen – Liikuntadatan hyödyntäminen Kainuussa (A76690)

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa dataperustaisen liikkumisen osaamista ja liikuntadatan hyödyntämistä Kainuussa liikunta-alan yritysten liikuntadataan liittyvien tarpeiden kartoittamisen sekä kuntien liikuntapaikkamittaukseen liittyvien tarpeiden kartoittamisen avulla. Hankkeessa määritellään dataperustaisen liikkumisen mittauskokonaisuus ja kartoitetaan data-alustaa. Lisäksi Jyväskylän yliopiston Vuokatin liikuntateknologian yksikön Coachtech - datan keruun jatkokehitys ja tuotteistamiseen tähtäävät toimet (liittyy huippu-urheiludataan) ja KAMK:in liikunnanohjaajakoulutuksen dataperustaisen liikkumisen osaamisen kehittämisen ovat hankkeen toimenpiteitä.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76690>

Virtuaalistudio (A77633 ja A77635)

Hankkeessa rakennetaan ja käyttöön otetaan todellisuutta ja keinotodellisuuden elementtejä yhdistelevä virtuaalistudioympäristö osaksi Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän (Kpedu) Mediakeskus Limen palveluita ja innovaatioalustaa. Hanke mahdollistaa yrityksille, kunnille ja muille toimijoille puitteet ja osaamisrakenteet erilaisten tuotteiden ja palveluiden testaukseen- ja mallintamiseen keinotodellisuuden mahdollisuuksia hyödyntäen.

Virtuaalistudio (kehittämishanke): <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77633>

Virtuaalistudio (investointihanke): <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77635>

Vihreä kestävä Kemi

Kemin kaupunki

Toteutusaika 1.6.2018-28.2.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus: 365 812 euroa

Hankkeen tavoitteena on luoda Kemin kaupungille kaupunkitasoinen monistettavissa oleva ympäristöpolitiikka ja -ohjelma ja saada Kemin kaupungin toimialat ja kaupungin sidosryhmät toimimaan johdonmukaisesti kestävä kehityksen ja vähähiilisyysperiaatteita noudattaen. Hankkeessa säävutettujen tulosten avulla luodaan kaupungista ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kaupunki. Ympäristöohjelma ja ISO 14001 -standardi ohjaavat mm. kaupungin maankäytön suunnittelua, jätehuoltoa, ympäristörakentamista, vesihuoltoa, logistiikkaa ja energiahuoltoa. Näihin liittyvät päätökset vaikuttavat kasvihuonekaasupäästöihin ja Itämeren kuormitukseen. Kestävät julkiset hankinnat sekä tukevat päästövähennyk-

siä, että tarjoavat mahdollisuuksia kotimarkkinoiden kehittämiseen. Tunnustuksena merkittävästä ympäristön hyväksi tehdystä työstä Vihreä ja kestävä Kemi sai ensimmäisenä hankkeena Pidä Lappi Siistinä ry:n Kultainen Luuta -palkinnon vuonna 2020. Hankkeen myötä vuonna Kemi sai toisena suomalaisena kuntana ISO 14001 ympäristösertifikaatin vuonna 2019.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A73983>

Kuva: Jukka Vilén | Kemin kaupungin kuvapankki

Feedfunk

Lapin ammattikorkeakoulu Oy, osatoteuttajana Luonnonvarakeskus

Hankkeen toteutusaika 1.4.2021 - 31.3.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 491 655 euroa

Hankkeessa edistetään alueellisia kiertotalouden ratkaisuja. Hanke etsii ratkaisuja Lapin alueen elintarviketeollisuuden materiaali- ja resurssitehokkuuden kasvattamiseen, ympäristövaikutusten vähentämiseen, hiilijalanjäljen pienentämiseen sekä uusien innovaatioiden jalkauttamiseen uusien biotuotteiden ja tuotantotapojen muodossa. Lapin maakunta on asettanut tavoitteeksensa kehittää Lappilaista kiertotaloutta usealla eri sektorilla kaivannaisteollisuudesta koulutusmoduuleihin. Tämän tavoitteen myötä Lapin alueelle toivotaan muodostuvan uusiin kiertotalouden innovaatioihin perustuvaa liiketoimintaa. Hankkeessa tuotetaan sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti uusia menetelmiä ja sivuvirtojen hyödyntämiseen funktionaalisten eläinrehujen tuotannossa ja testataan niiden soveltuvuutta porojen ja muiden eläinten ruokinnassa. Hankkeen tuloksina syntyy uusia kiertotalouden ratkaisuihin perustuvia tuotekonsepteja ja tuotantoprosesseja, jotka ovat suoraan sisällytettävissä alueella toimivien yritysten tuotantoon.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76997>

3.3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR)

Toimintalinjalla oli vuoden 2021 loppuun mennessä käynnistynyt 1 071 hanketta. Hankkeisiin oli varattu julkista rahoitusta 486,2 milj. euroa, josta 65 % kohdistui erityistavoitteeseen 6.1, 31 % erityistavoitteeseen 7.1 ja 4 % erityistavoitteeseen 8.1.

Koronapandemia vaikutti hankkeiden toteuttamiseen vuonna 2021. Hankkeiden toimintaa jouduttiin vuoden aikana sopeuttamaan kulloinkin voimassa oleviin rajoituksiin. Koronaepidemian talousvaikutusten lieventyessä, esiin ovat nousseet osaavan työvoiman saatavuusongelmat pandemiasta kärsineillä aloilla. Rekrytointiongelmia on lievitetty erityisesti erityistavoitteen *6.1 Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen* hankkeilla. Lisäksi ESR –rahoituksella on tuettu työllisyyden kuntakokeilujen toteuttamista koko maassa.

Erityistavoitteessa *7.1 Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen* koronapandemian vaikutus on näkynyt hanketoiminnan painottumisena työkykyä ylläpitäviin toimenpiteisiin sekä etätyökäytänteiden ja etätyön johtamisosaamisen lisäämiseen yrityksissä. Toimenpiteitä on toteutettu erityisesti koronapandemiasta kärsineillä toimialoilla. Hankkeiden kohteina on vuoden aikana korostunut matkailu- ja ravintola-ala, tapahtumatuotanto sekä sosiaali- ja terveysalat.

Erityistavoitteen 8.1 *Työ- ja koulutusurien sukupuolenumukaisen eriytymisen lieventäminen* hankkeissa on edistetty sukupuolten välistä tasa-arvoa erityisesti ICT-, AV- ja urheilun aloilla. Tavoitteena käynnistyneissä hankkeissa on ollut esimerkiksi tehdä ICT-alaa houkuttelevammaksi alalle hakeutuville naisille. Lisäksi valtakunnallisessa hanketoiminnassa on edistetty korkeasti koulutettujen maahanmuuttajataustaisten naisten työurien kehittämistä.

Hanke-esimerkkejä:

S21983 Tsempataan töihin!

Tavoitteena on edistää maahan muuttaneiden työllistymistä ja samalla madaltaa vieraskielisten rekrytoinnin kynnyksiä tarjoamalla konkreettista tukea (kielitukea, tukea perehdytykseen, apua eri tukimuotojen selvittämiseen) työnantajille. Hankkeen toteuttajina toimivat Vantaan kaupunki, Sodexo Oy, Hakunilan kansainvälinen yhdistys ry, Sahan-seura ry, Itä-Vantaan somalikulttuuriyhdistys ry ja Suomen venäjänkielinen osasto – Vantaan venäläinen klubi ry. Sodexon rooli hankkeessa on toimia esimerkkinä myös muille yrityksille ja pilotoida hankkeen kanssa kevyempää työhön tutustumista, job shadowing-toimintatapa. Järjestöt tarjoavat kieli- ja kulttuuriosaamisen, sekä matalan kynnyksen hankkeen kohderyhmän tavoittamiseen. Kunta ja TE-palvelut tarjoavat viranomais-tuen ja -palvelut hankekumppaneille ja asiakkaille. Lisäksi hankkeessa pilotoidaan uudenlaista yhtei-

söajatteluun perustuvaa mobiilisovellusta, Community Bondia, jonka tavoitteena on toimia kohderyhmää yhdistävänä ja aktivoivana työkaluna ja toimia jatkossa myös yritysyhteistyön välineenä.

Kuva: Kaisa Sunimento

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

sodexo
QUALITY OF LIFE SERVICES

Sahan-Seura ry
PARHIMMAN RUOHON PUOLESTA

<https://tsempataantoihin.wordpress.com/>

<https://www.youtube.com/watch?v=4JuJ9m2jnzA>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21983>

TarMu Tarinoilla muutosta palliatiivisen hoidon työntekijöiden hyvinvointiin S22449

TarMu-hankkeen päätavoitteena on parantaa palliatiivisen terveydenhuoltohenkilöstön työhyvinvointia ja työorganisaatioiden uudistumista kehittämällä työssä jaksamista, työn merkityksellisyyttä ja työn organisoimista. Kehittämistyö toteutetaan käyttäen tarinallisuuden ja palvelumuotoilun sekä yhteiskehittämisen keinoja, jotta tavoiteltu muutos työn sujuvuuden ja voimavarojen vahvistamiseksi saavutetaan.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22449>

Uusi kasvu syntyy verkostoissa

Kohtaanto-ongelma ja työn murros työmarkkinoilla aiheuttavat tarpeen löytää uudenlaisia työllistymisen keinoja ja palveluja. Perinteinen polku opinnoista työelämään ja eläkkeelle on rapistunut. Hankkeella pyritään vastaamaan edellä kuvattuihin haasteisiin parantamalla työnhakijoiden työllistymisen edellytyksiä ja muutosalmiutta.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22382>

Yhdessä ohjaten

Yhdessä ohjaten -hankkeen tavoitteena on kehittää ennaltaehkäisevää työllisyydenhoitotyötä, vähentää pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä ja ehkäistä työttömyyden pitkittymistä. Hankkeessa kehitetään monialaisesti organisaatorajat ylittäviä uudenlaisia työmenetelmiä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämiseksi. Hankkeessa pilotoidaan ura- ja työllistymisohjauksen työtiimin toimintaa, yhteistyötä sekä työrooleja ja vastuunjakoja. Ura- ja työllistymisohjauksen työtiimin pilotointi ja kehittäminen on keskeinen osa Yhdessä ohjaten -hankkeen toimenpiteiden toteutusta ja hankkeen tulosta. Yhtenä kantavana teemana on työllistymisen laadun seuranta esim. palkkatukijaksolla.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21781>

LYHTY - LYHyiden TYöpoissaolojen ennaltaehkäisy

LYHTYn toiminta-alueena on Keski-Pohjanmaa sekä Pohjanmaa (ja etenkin Pietarsaari). Lyhyiden työpoissaolojen ehkäisy ja toiminnan pilotointi yrityksissä; ennustettavuus selvitettiin big data-tutkimuksella. Tämä oli Ylen verkkosivuillakin, kun selvittivät Snellmann-yrityksen poissaolotrendiä. Lisäarvoa toiminnalle tuovat asiantuntevat vetäjät.

Pohjois-Suomessa on erityistavoitteesta 6.1 rahoitetuissa hankkeissa panostettu edelleen pahenevan kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen. Lisäksi on edistetty pienten kuntien työllisyydenhoitoa, kolmannen sektorin toimijoiden työllistymisvalmiuksia sekä kehitetty työllistymismahdollisuuksia muun muassa luovilla aloilla sekä luonnonvara- ja sote -alalla. Erityistavoitteen 7.1 hankkeissa on kehitetty etä- ja hybridityötä sekä kunta-sektorilla että ennen kaikkea mikro- ja pk-yrityksissä. Työssä jaksamisen edistäminen, yritysten monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden kehittäminen sekä positiivisen organisoinnin ja johtamisen soveltaminen yrityksissä ja julkisorganisaatioissa ovat olleet muita kehittämiskohteita.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21465>

Prikka Kiertoon – hankkeessa tavoitteena on työllistymiseen liittyvän kohtaannon parantaminen ja alueen elinvoimaisuuden edistäminen hävikkiruuan jakamiseen keskittyvän logistiikkakeskuksen ja sen yhteyteen rakentuvien työllisyyttä ja kiertotaloutta tukevien toimintojen avulla.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22392>

MetsäRekry Lappi -hankkeessa haetaan ratkaisuja metsäalan työvoimapulaan edistämällä mm. nuorten, maahanmuuttajataustaisten ja sesonkityötä tekevien työllistymistä alalle, tukemalla alan yrittäjyyttä sekä parantamalla viestinnällisin keinoin alan mainekuvaa ja vetovoimaa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22369>

Koodeja naisyrittäjyyteen – Älykkäiden ratkaisuiden hyödyntäminen naisyrittäjyyden tukemisessa –hankkeen päätavoite on kainuulaisten ja pohjoispohjanmaalaisten naisyrittäjien osaamisen kehittäminen älykkäiden ratkaisuiden suhteen. Hanke lisää ymmärrystä älykkäistä ratkaisuista ja niiden hyödynnettävyydestä arjen yritystoiminnassa. Hanke tuottaa valmennusohjelman naisyrittäjille älykkäiden ratkaisujen hyödyntämisestä liiketoiminnassa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22303>

Perheystävällinen hybridityön Lappi -hankkeen tavoitteena on kehittää yritysten ja julkisorganisaatioiden johtamista ja työnorganisoinnin tapoja siten, että sujuva hybridityö on tuottavaa ja työntekijöiden työhyvinvointia tukevaa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22378>

SoteHelmet-hankekokonaisuus: Eväitä ja työkaluja sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden kehittämisen tueksi

SoteHelmet-hankkeeseen osallistuu neljä Euroopan sosiaalirahaston vuosina 2019–2022 rahoittamaa sosiaali- ja terveysalalle kohdentunutta kehittämishanketta (S21564 Onnistu yhdessä –Työhyvinvointi, johtaminen ja asiakasosallisuus sote-muutoksessa, S21565 SoteDialogit - Johtaminen, työhyvinvointi ja tuloksellisuus, S21566 Hyvinvointiva hoiva – Välmående omsorg ja S21567 ja Etänä Enemmän - sote-työ uudistuu). Näistä Onnistu yhdessä –hanke koostuu kolmesta omasta osahankkeesta: Sote-ammattilaiset asiakasosallisuuden osaajiksi (ASKO), Strateginen työkykyjohtaminen sote-muutoksessa ja Soteliiderit - hyvällä henkilöstöjohtamisella onnistuneita muutoksia.

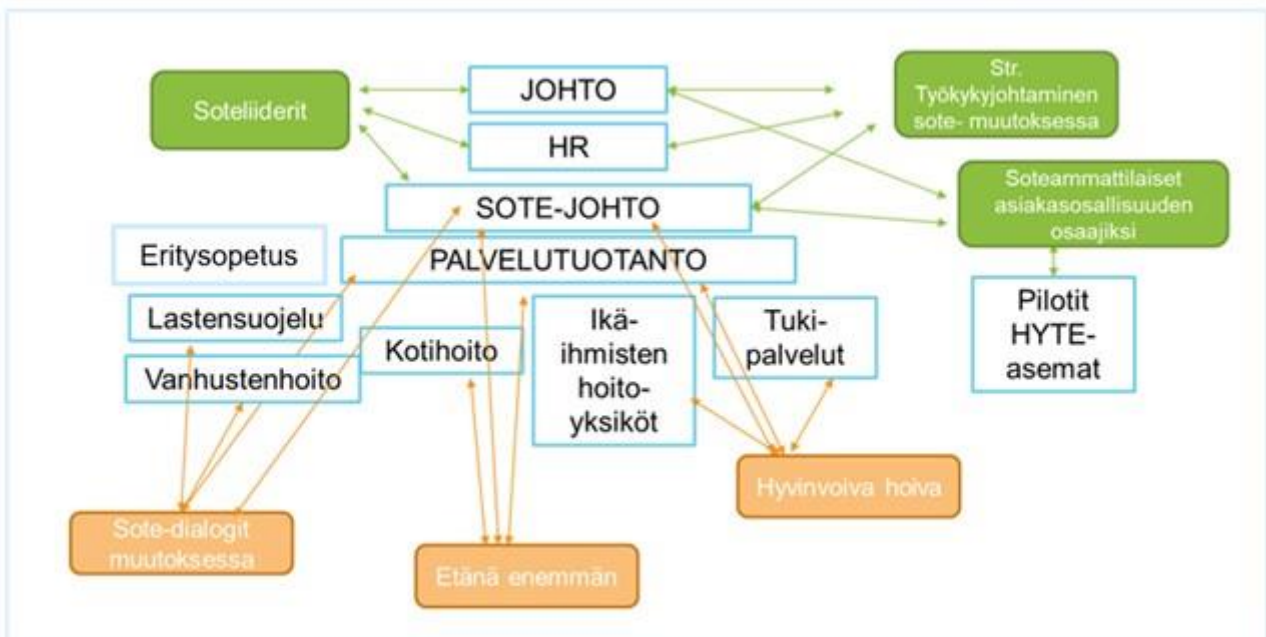
Hankkeiden yhteisiä kehittämistavoitteita ovat olleet osallistuvien organisaatioiden toiminnan kehittäminen sekä laaja-alainen työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittäminen. Jokaisella hankkeella on myös omat konkreettisemmat tavoitteet ja kehittämistapa. Hankkeet kuuluvat toimintalinjaan 3 ”Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus” ja sen erityistavoitteeseen 7.1. ”Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen”. Hankkeita hallinnoi ja valvoo sosiaali- ja terveysministeriö.

Hankekokonaisuuden keskinäistä yhteistyötä on tukenut ja mahdollistanut Kuntatyönantajien **SoteLiiderit-hanke**, jonka tavoitteena on ollut verkottaa yhteen eri hankkeet ja levittää niiden kokemuksia ja tuloksia kuntakenttään. Toiminnan tuloksia on jaettu sähköisesti ja eri tilaisuuksissa ja hyödyntäen Kuntatyönantajien verkostoja ja viestintäkanavia. Niiden kautta on myös tavoitettu kuntaorganisaatioiden lisäksi työmarkkinajärjestöt ja median edustajat.

SoteKehittäjät-asiantuntijaverkostoksi nimetty yhteistyökokonaisuus on pitänyt yhteisiä kokouksia, ideointipalavereja ja temaattisia tapahtumia, joissa on voinut jakaa tietoa ja oppia toisten kokemuksista. Soteliiderit-hanke on myös julkaissut verkoston hankkeiden sisällöistä, työskentelystä ja kehittämisen eri vaiheista ja menetelmistä ja työkaluista kertovia artikkeleita uutiskirjeessään sekä nettisivuillaan.

Verkostoitumisen aikana SoteKehittäjät ja rahoittaja havaitsivat yhteisesti tarpeen ja mahdollisuuden koota eri hankkeiden kehittämistuloksia ja hyviä käytäntöjä systemaattisesti yhteen. Niitä voitaisiin hyödyntää sosiaali- ja terveysalan ja niiden organisaatioiden, työn ja palveluiden kehittämisessä sekä Sote-uudistuksessa. Näin syntyi idea SoteHelmet-lisähankkeesta. Hanketta hallinnoi ja koordinoi Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Vastuuhenkilönä toimii SoteDialogit-hankkeen koordinaattori, dosentti Sirpa Syvänen.

Kaikki hankkeet toimivat valtakunnallisina ja niistä koostuva hankekokonaisuus on mittava ja merkittävä kattaen toiminnallaan kaikki Suomen maakunnat. Seuraavassa kuvassa on esitelty hankekokonaisuus, jotka osallistuvat SoteHelmet-jatkohankkeeseen.

Toiminnan tavoitteet ja tuotokset

SoteHelmet-hankkeen päätavoitteena on koota eri hankkeissa syntyneet ydintuotokset eli **Helmet** ja koota niistä eri ilmiöihin, teemoihin ja aiheisiin liittyviä yhteistuotoksia, joita voidaan levittää. Hankkeessa analysoidaan ja teemoitetaan hankkeiden keskeisiä löydöksiä, joista kootaan yhteisesti raportoitavat ja jaettavat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan kehittämistä tukevat helmet. Helmiä työstetään sellaiseen muotoon, että niitä voidaan hyödyntää ja soveltaa monin eri tavoin. Tavoitteena on myös saada uudet hyvinvointialueet ja niiden keskeiset toimijat sekä poliittiset päättäjät ja aluevaltuustojen edustajat tutustumaan tuloksiin ja tuotoksiin sekä hyödyntämään niitä.

Keväällä 2022 eri hankkeet tuottavat ja kokoavat yhteisesti määritellyillä tavoilla materiaaleja kunkin hankkeen keskeisistä eri teemoihin ja aiheisiin liittyvistä tuloksistaan ja tuotoksistaan. Syksyllä kootaan yhteistuotos SoteHelmet-hankesivustolle www.sotehelmet.fi, joka on julkisesti kaikkien käytettävissä viiden vuoden ajan.

Mahdollisimman laajan saavutettavuuden varmistamiseksi eri jakelu-, tiedotus- ja julkaisukanavien lisäksi osa materiaalista tuotetaan myös ruotsin kielellä ja kaikissa digitaalisissa julkaisuissa noudatetaan saavutettavuuden periaatteita. Sähköisten materiaalien lisäksi tuloksia julkaistaan myös painotuotteina. Tavoitteena on, että kaikki tuotokset ovat helposti jaettavissa ja hyödynnettävissä sote-alan johdolle, esihenkilöille, eri ammattiryhmille ja hyvinvointialueille.

Syksyllä 2022 SoteHelmet-hankkeen päätöstilaisuutena järjestetään hybridimuotoinen tilaisuus, jossa tuloksia ja tuotoksia julkistetaan.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21564>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21565>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21566>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21567>

Moninaisesti parempi – Nostetta maahanmuuttajataustaisten naisten asiantuntijauriin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Työterveyslaitoksen hankkeen (2019–2022) tavoitteena on:

- **Moninaisesti parempi asiantuntijaorganisaatio:** luoda sukupuolitietoisia ja monimuotoisuutta edistäviä henkilöstö- ja toimintakäytäntöjä asiantuntijaorganisaatioihin
- **Moninaisesti parempi työura:** vahvistaa Suomeen muuttaneiden naisten työllisyyttä
- **Moninaisesti parempi yhteiskunta:** haastaa maahan muuttaneisiin naisiin liitettyjä stereotyyppioita

Hankkeen hyviä käytäntöjä:

- Aktiivinen viestintä ja näkyvyys
 - Twitter-tili [@moninaisesti](#), runsaasti [blogikirjoituksia](#) ja [asiantuntijahaastatteluita medialle](#)
- Hankeyhteistyö ja hankkeen toimintojen kytkeminen osaksi laajempia toimenpideohjelmia
 - Osallistuminen työelämän monimuotoisuusohjelmaan ja muiden hankkeiden ohjausryhmiin
 - Yhteistyö tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimijoiden välillä
 - Puheenvuoroja muiden järjestämissä tilaisuuksissa ja koulutuksissa

Hankkeen tuloksia:

- [Monimuotoisuutta edistävä rekrytointikokeilu](#), joka palkittiin [Vuoden rekrytointialan kehittäjänä](#)
- Hanke mukana [Monimuotoinen työelämä - tietoa ja työkaluja julkishallinnolle](#) -verkkokoulutuksessa
 - [Monimuotoisuutta edistävät rekrytointisuositukset](#) ja [Monimuotoisuusbarometri](#)
- Uudet ja yhdenvertaisemmat toimintatavat asiantuntijatyöhön
 - [Kielitietoinen työskentely](#); inklusiivinen ja intersektionaalinen tutkimustyö

Tulossa:

- [Selvitys](#) sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä ulkomaalaistaustaisessa väestössä
- Uutta [tutkimustietoa](#) Suomeen muuttaneiden naisten työllisyydestä ja hyvinvoinnista
- [Intersektionaaliset tasa-arvoindikaattorit](#)
- [Roolimallitarinat](#) ja [Monimuotoinen asiantuntijuus -kartta](#)

www.thl.fi/moninaisesti

<http://www.ttl.fi/moninaisesti>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21725>

3.4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)

Toimintalinjalla oli vuoden 2021 loppuun mennessä käynnistetty 932 hanketta. Hankkeisiin oli varattu julkista rahoitusta yhteensä 401,5 milj. euroa, josta 57 % kohdistui erityistavoitteeseen 9.1 ja 43 % erityistavoitteeseen 9.2.

Koronapandemian pitkittyessä esiin ovat nousseet haasteet nuorten jaksamisessa ja elämänhallinnassa sekä opintojen keskeyttäminen. Pandemian alkuun verrattuna vuoden 2021 aikana oppilaitokset ja hankkeet ovat kuitenkin jo löytäneet toimintatapoja opetuksen järjestämiseen sekä etänä että hybridinä. Hankkeissa on

vuoden 2021 aikana kehitetty digitaalisia oppimisympäristöjä opiskelijoille ja uudenlaisia verkko-, lähi- ja etäopintoja yhdistäviä koulutusmalleja työssä olevien lisä- ja täydennyskoulutukseen. Uudet toimintamallit mahdollistavat opiskelemisen myös pandemian aikana.

Erytystavoitteessa 9.1 Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen on tuettu opiskelukykyä ja vähennetty opintojen keskeyttämistä tarjoamalla opiskelijoille matalan kynnyksen tukea. Tähän on nähty erityistä tarvetta pandemian aikana, jolloin ryhmäytyminen ja osallistaminen on ollut haastavaa. Opinnot keskeyttäneiden palaamista opintojen pariin on tuettu mm. opiskelun ja uraohjauksen ja erilaisten yhteistyömallin avulla.

Erytystavoitteen 9.2 Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen kautta on edistetty jatkuvaa oppimista kehittämällä eri aloille joustavaa ja paikasta riippumatonta koulutusta. Digitaalisia ratkaisuja ja monimuoto-opetusta on kehitetty mm. lähihoitajakoulutukseen sekä tekoälyn koulutuspaketteihin. Hankkeilla on luotu koulutusmahdollisuuksia ja pedagogisia toimintamalleja osaamistarpeisiin mm. energia-, kunnossapito- ja sosiaalialoille.

Hanke-esimerkkejä:

Robo oppii

Hankkeessa kehitetään robotiikan täydennyskoulutuskoulutustarjotinta (30 opintopistettä), joka pitää sisällään opintoja kolmessa mukana olevassa oppilaitoksessa: Riihimäen lukiossa, Hämeen ammattikorkeakoulussa sekä Hyria koulutuksessa. Lisäksi hankkeessa kehitetään robotiikan koulutuksellista jatkumoa ja tuetaan robotiikan nopeaa hyödyntämistä.

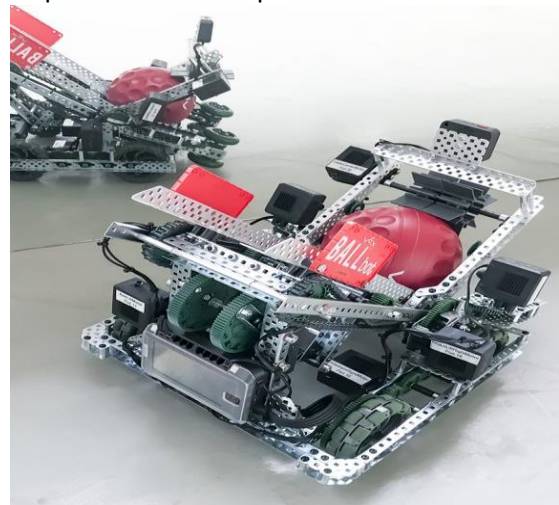
Pohjimmiltaan Robo oppii -hanke on osa laajempaa Riihimäen kaupungin strategista robotiikan kärkihankekokonaisuutta, jolla pyritään edistämään robotiikan tarjoamia mahdollisuuksia seutukunnalle.

Hankkeessa on suunniteltu havaittujen tarpeiden ja selvitysten pohjalta Robotiikan perusteet -kurssi. Kurssin keskeisenä tavoitteena on rakentaa opiskelijalle yleissivistävä käsitys robotiikasta, joka mahdollistaa robotiikan perusasioiden ymmärtämisen.

Hankkeessa on suunniteltu havaittujen tarpeiden ja selvitysten pohjalta Robotiikan perusteet -kurssi. Kurssin keskeisenä tavoitteena on rakentaa opiskelijalle yleissivistävä käsitys robotiikasta, joka mahdollistaa robotiikan perusasioiden ymmärtämisen. Kurssin konkreettisten sisältöjen valitsemiseksi hankkeessa on järjestetty laaja tiedonkeruuvaihe, jossa on kartoitettu elinkeinoelämän, oppilaitosten ja muiden keskeisten sidosryhmien tarpeita robotiikan opetukselle. Keskeisenä kantavana periaatteena on ollut luoda kokonaisuus, joka palvelee ennen kaikkea robotiikkaan vasta tutustuvaa henkilöä, jolla ei ole merkittävää aikaisempaa kokemusta robotiikasta. Lopputuloksena syntyi Robotiikan perusteet -kurssi, joka on tarjolla kaikissa kolmessa oppilaitoksessa.

Hankkeen aikana Riihimäelle on kehitetty linjaukset toisen asteen koulutuksen robotiikkaopintojen hyväksiluvuista Hämeen ammattikorkeakoulun tutkinto-ohjelmissa. Hyväksilukujen myötä opiskelijoilla on mahdollisuus nopeuttaa korkeakouluopintojaan. Robotiikan opetuksellisen jatkumon kehittäminen on ollut tärkeä

misen. Kurssin konkreettisten sisältöjen valitsemiseksi hankkeessa on järjestetty laaja tiedonkeruuvaihe, jossa on kartoitettu elinkeinoelämän, oppilaitosten ja muiden keskeisten sidosryhmien tarpeita robotiikan opetukselle.

osa hanketta: jatkumon kehittäminen tehostaa oppilaitosten toimintaa, poistaa opintojen turhia päällekkäisyyksiä ja nopeuttaa opiskelijoiden siirtymää työelämään.

<https://www.hamk.fi/projektit/robo-oppii/>

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/etela-suomen-suuralue/robo-oppii-hanke-edistamassa-robotiikan-tarjoamia-mahdollisuuksia>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21720>

Ratkaisumalleja taiteen yhdistämiseksi rakentamiseen

Hankkeen tavoitteena on lisätä kuntien ja rakennusalan yritysten luovan suunnittelun eli taiteen ja muotoilun hankintoja. Hankkeessa tehdään näkyväksi ne hallinnolliset, rakenteelliset ja taloudelliset ketjut, jotka ovat taidehankintojen taustalla. Luovan suunnittelun tilaajan tunnistaminen on keskiössä. Hankkeessa rakennetaan toimintaprosesseja rakennus- ja taidealan yhteistyöhön. Pyrkimyksenä on kehittää käyttäjälähtöinen palvelukonsepti, joka palvelee kaavoittajien, kuntien ja yritysten tarpeita luovilla ja kaupunkisuunnitteluun liittyvillä aloilla. Hankkeessa edistetään luovien alojen osaajien ja rakennusalan verkottumista. Tarkoituksena on päästä sirpaleisesta toiminnasta jatkuvaan ja moniosaamista hyödyntävään yhteiskehittämiseen.

Hanke jakautuu osa-hankkeisiin, joiden sisällöt tukevat taiteen ja luovan suunnittelun nivomista kaavoitukseen ja rakennushankkeisiin.

<https://www.ornamo.fi/projekti/taidekayttoon/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21320>

Meriteollisuuspuisto

Meriteollisuuspuisto oppimisympäristönä -hanke tiivistää ammatillisen korkea-asteen ja II asteen koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta, edistää maakunnallisesti merkittävän teollisuudenalan kasvua ja kilpailu- ja uusiutumiskykyä innovoimalla uudenlaisia joustavia kouluasteet ylittäviä koulutuspolkuja. Hanke vahvistaa osaltaan maakunnan koulutusmainetta positiivisella meriteollisuuden koulutus- ja urapolkuihin liittyvällä brändäyksellä. Hankkeessa kokeillaan, mallinnetaan ja arvioidaan jatkuvan oppimisen yhteistoimintamallia, jolla edesautetaan osaavan työvoiman saatavuutta. Meriteollisuuspuisto oppimisympäristönä -hanke luo teollisuuspuiston alueelle oppimisympäristöajatteluun pohjautuvan osaamisen kehittämisen tukipalvelun ja jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen klusterikohtaisen osaajapoolin. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Länsirannikon Koulutus Oy WinNova, Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) ja Rauman kauppakamari.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22521>

SaSu Sairaanhoidajan integroituminen Suomalaiselle Urapolulle

Hankkeen päätavoitteena on kehittää korkeakoulun ja työnantajien välille Uran alku -yhteistoimintamalli, joka edistää valmistuvien ulkomaalaistaustaisten sairaanhoidajien työllistymistä Keski-Suomeen jo opintojen loppuvaiheessa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22531>

Digitoinnin ammattilaiseksi

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy ja Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy

Toteutusaika: 1.9.2020–31.12.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 216 803 €

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy toteuttivat vuosien 2020–2021 aikana Digitoinnin ammattilaiseksi -hankkeen, jossa toteutettiin massadigitoinnin koulutus digitoijille ja asiantuntijoille. Massadigitoinnin koulutus oli kohdennettu pääasiassa työttömille tai työttömyysuhan alaisille, kun taas digitoinnin asiantuntijakoulutus oli täydennyskoulutusta jo alalla toimiville arkistoalan ammattilaisille. Hankkeessa tuotettiin koulutussuunnitelmat ja erilaisiin osaamistarpeisiin vastaavat koulutussisällöt sekä onnistuttiin löytämään parhaiten työelämän odotuksiin vastaavia toimintatapoja, huomioiden myös opiskelijan toimeentulo opiskelujen aikana.

Hankkeen pääasiallisena tarkoituksena oli vastata sekä alueellisesti että kansallisesti kasvaviin työvoimatarpeisiin. Hanke onnistui tavoitteessaan hyvin, sillä hankkeesta valmistui 30 digitoijaa ja 8 digitoinnin asiantuntijaa, joista työllistyi yli kolmannes. Pilotoidut koulutuskokonaisuudet saivat hyvää palautetta sekä työelämältä että opiskelijoilta. Opiskelijoiden tarpeet pystyttiin huomioimaan ja työllistymisvalmiuksia parantamaan yksilölliset tarpeet huomioivassa koulutuksessa. Työssäoppimisen koulutuskokonaisuus antoi työnantajille mahdollisuuden tutustua opiskelijoiden työotteeseen ja oppimiskykyyn. Opiskelijat puolestaan kokivat tärkeänä sen, että pääsivät tutustumaan mahdollisiin työnantajiin koulutuksen aikana ja oppimaan oikeita työtehtäviä. Hanke vahvisti Mikkelin arkisto- ja kirjastotoimialan kehittämisalustana toimivan Memory Campuksen osaamista ja yhteistyötä sekä loi jatkuvuutta toiminnalle. Hankkeessa pilotoitu koulutus mallinnettiin siten, että se on hyödynnettävissä myös jatkossa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22207>

OPAS – Opiskelukykyä ja osallisuutta lukioihin

Oulun Diakonialaitoksen Säätiö sr ja Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika: 1.3.2021–30.6.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 464 376 euroa

Lukiolaisten opiskelu-uupumus on lisääntynyt, mutta se tunnistetaan heikosti ja ennaltaehkäisevät mallit puuttuvat. Hankkeen tavoitteena on edistää lukiolaisten opiskelukykyä ja hyvinvointia, ennaltaehkäistä uupumusta ja lisätä valmiuksia siirtyä jatkoluille. Tavoitteena on vahvistaa koko lukioyhteisön hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Hankkeessa pilotoidaan, arvioidaan ja jatkokehitetään lukiolaisten hyvinvointia, osallisuutta ja ryhmäytymistä edistäviä menetelmiä ja malleja yhdessä kohderyhmän kanssa. Kohderyhmää koulutetaan mm. opiskelukykyyn, opiskelun suunnitteluun ja mielen hyvinvointiin liittyen. Terveellisiä elintapoja edistetään opiskelijan ja opettajan arjessa. Hankkeen tuloksena syntyy koko lukio-opiskeluyhteisön huomioiva malli lukiolaisten hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistämiseksi sekä uupumuksen ehkäisemiseksi.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22314>

Innostu vanhustyöstä

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos KAO, osatoteuttajina Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Toteutusaika 1.3.2021 – 28.2.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 289 125 euroa

Sosiaali- ja terveysalan osaajista on jatkuva pula ja työvoiman tarvetta on useissa alan työtehtävissä. Lähivuosina alalta eläköityy satoja työntekijöitä ja palveluiden tarve kasvaa edelleen väestön ikääntyessä. Hankkeen tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kiinnostusta vanhustyötä kohtaan ja saada lisää

osaajia kainuulaisiin vanhustyön työpaikkoihin. Hankkeessa kehitetään uudenlainen opiskelijaohjauksen malli, jonka avulla edistetään valmistuvien sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden hakeutumista ja sitoutumista vanhustyöhön. Työelämälähtöinen opiskelijaohjauksen malli pilotoidaan vanhustyön yksiköissä. Mallissa huomioidaan erityisesti erilaisia tukitoimia tarvitsevat opiskelijat. Pilotointien tueksi työntekijöitä valmennetaan ohjaustehtävään ja koulutetaan mentorointiin. Ohjauksen tueksi tuotetaan koulutuspaketti työelämäohjaajia varten ja vahvistetaan opiskelijavastaavien verkostoa vanhustyön yksiköissä. Hankkeen tuloksena syntyy vanhustyötä palveleva opiskelijaohjauksen malli, joka edistää opiskelijamyönteisen ilmapiirin aikaansaamista työpaikoille ja opiskelijoiden hakeutumista sekä sitoutumista vanhustyöhön.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22356>

Varustamo

Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä, osatoteuttajina Kokkotyö-säätiö ja Hengitysliitto ry / Ammattiopisto Luovi

Toteutusaika 1.3.2019 - 31.12.2021

Suunniteltu julkinen rahoitus: 429 927 euroa

Hankkeessa kehitettiin uusia joustavia ja välittömiä avauksia nuorille toisen asteen ammatillisten opintojen sekä näiden opintojen keskeyttämisen samoin kuin vaikeasti työllistyvien nuorten ammattiin valmistumisen yhteydessä. Hankkeessa kehitettiin pedagoginen malli, jossa vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osaamisen hankkiminen suunniteltiin ja toteutettiin Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän tutkintotarjontaa ja oppimisympäristöjä hyödyntäen. Hankkeessa myös kehitettiin matalan kynnyksen ryhmämuotoinen palvelu tukea tarvitseville nuorille.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21626>

HANKO – Hankkeesta koulutukseen

Jyväskylän yliopisto

Toteutusaika 1.11.2020 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 330 097 euroa

Hankkeen tavoitteena on kehittää toimintamalli T&K-hankkeiden tulosten siirtämiseksi jatkuvaa oppimista tukevaksi koulutusmateriaaliksi. Kehitettävän toimintamallin avulla parannetaan Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen informaatioteknologian yksikössä järjestettävän tietotekniikan maisterikoulutuksen laatua, ja lisätään IoT-alan avointa koulutusmateriaalitarjontaa. Toimintamallia kehitetään hankkeessa siirtämällä toteuttajan käynnissä olevien ja jo aiemmin toteutettujen EAKR-hankkeiden ja muiden t&k-hankkeiden tuloksia koulutusmateriaaliksi.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22269>

3.5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta (ESR)

Toimintalinjalla oli rahoitettu vuoden 2021 loppuun mennessä 532 hanketta, joihin varattu julkinen rahoitus oli 209,0 milj. euroa.

Hankkeet ovat erityistavoitteessa 10.1 Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen onnistuneet löytämään keinoja toteuttaa toimintaa koronapandemiasta huolimatta. Hankkeissa on tuettu sekä asiakkaiden valmiuksia käyttää etäpalveluja että ammattilaisten valmiuksia tarjota niitä, mutta vahva painotus on onnistuttu pitämään myös kasvokkain järjestettävässä yksilö- ja ryhmätoiminnassa. Kohderyhmässä on paljon vaikeassa tilanteessa olevia, moniammatillista tukea tarvitsevia. Osalle uudet digitaaliset ratkaisut ovat olleet toimivia, osalle ne ovat tuottaneet haasteita.

Koronapandemia on nostanut esiin nuorten mielenterveysongelmat. Nuoret ovat olleet tärkeä kohderyhmä ja hankkeet ovat kohdentuneet kaikkein haastavimmassa asemassa olevien, erityisesti riippuvuuksista ja mielenterveysongelmista kärsivien tai rikostaustaa omaavien nuorten osallisuuden ja työ- ja toimintakyvyn parantamiseen. Toinen kohderyhmä vuoden 2021 hankkeissa on ollut ruoka-avun piirissä olevat henkilöt, joille on tarjottu liitännäisiä palveluja tukemaan osallisuutta ja arjessa selviytymistä.

Erytistavoitteen hankkeissa on käytössä valtakunnallisen Solmu-koordinaatiohankkeen kehittämä työ- ja toimintakyvyn itsearviointimenetelmä Kykyviisari. Vuoden 2021 loppuun mennessä kykyviisari on ollut käytössä 191 valtakunnallisessa ja alueellisessa hankkeessa ja sen avulla työ- ja toimintakykyään on arvioinut 8 920 hankkeiden kohderyhmään kuuluvaa osallistujaa. Kykyviisarin kautta saatavien tietojen perusteella, vastaajien arvio päivittäisistä toimista ja tehtävistä suoriutumiselleen on kohentunut hankejaksojen aikana.

Hanke-esimerkkejä:

KYVYT – Toiminta-, opinto- ja työkyvyn polkujen sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke työelämästä jo syrjäytyneille

Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy, osatoteuttajina Suomen Diakoniaopisto Oy ja Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto

Toteutusaika 1.4.2019 - 31.5.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus: 651 183 euroa

Hanke kehittää päihde- ja mielenterveysongelmaisille sekä kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville ihmisille opinto- ja työelämäpolkuja. Lähtökohtana ovat ihmisen voimavarat ja omat tavoitteet. Osana eteenpäin tukevaa poluttamista hanke tarjoaa aitoja mahdollisuuksia vaikuttaa ja luoda osallisuutta, joka johtaa parhaassa tapauksessa toimijuuteen. Hankkeen toteuttajina toimivat Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy, Suomen Diakoniaopisto Oy ja Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto.

Kehittämistyönä hankkeen oppilaitoskumppani Suomen Diakoniaopisto (SDO) kehittää osaamismerkkejä, opinnollistamista ja matalan kynnyksen opintokokeilupolkuja sekä pelillistämisen malleja valmennuksen

tueksi. Yhteistyössä hankkeen toimijat ovat kehittäneet eri tulokulmista valmennusmallit, joiden avulla viite-ryhmään kuuluvien osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa. Hankkeella on kaksi valmennusmallia: SDO:n Kyvyt-käyttöön yksilö- ja ryhmävalmennus sekä Hoivan Työelämävalmennus RaVa (ravintola-ala) ja MeVa (media-ala). Näiden lisäksi hankkeessa käytetään Mieli ry:n Mielenterveyden ensiapukoulutusta osallistujien ja ammattilaisten kouluttamiseen.

Kyvyt-hankkeen työvalmennuksessa yhdistetään sosiaali- ja eri ammattialojen osaaminen. Työvalmennuksessa osallistujille tarjotaan mahdollisuus tutustua opinto- ja työelämään yhteisen tavoitteellisen tekemisen kautta, vahvistaa sosiaalisia taitoja ryhmässä ja edistää yksilöllisten tavoitteiden toteutumista. Eri alojen ammattilaiset tuovat valmennuksessa ammattitiedon ja -taidon osallistujien käyttöön matalalla kynnyksellä, ja Kyvyt-hankkeen työntekijät mahdollistavat uuden oppimisen tarjoamalla tukea yksilöllisesti.

<https://www.hoiva.fi/blog/kyvyt-hanke/>

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/etela-suomen-suuralue/141>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21734>

Pelaten duuniin!: Digi- ja kilpapelaaamisella kohti osallisuutta, hyvinvointia ja työ- ja toimintakykyä

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika 1.3.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 340 271 euroa

Keski-Suomeen kohdistuvan hankkeen tarkoituksena on edistää työelämän ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten työelämään kuntoutumista vahvistamalla heidän hyvinvointiansa, sosiaalista osallisuuttaan sekä työelämävalmiuksiaan digi- ja kilpapelaaamisesta hyödyntämällä. Lisäksi hankkeen tarkoituksena on lisätä ymmärrystä digipelaamisen merkityksestä työelämän ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin, sosiaalisen osallisuuden ja työelämävalmiuksien vahvistamisen tukemisessa sekä luoda uudenlaisia elektronisen urheilun ekosysteemin verkostoja. Hankkeen tavoitteina on: 1) kehittää uudenlaisia digipelaamista hyödyntäviä toimintamalleja työelämän ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistamiseksi, 2) vahvistaa työelämän ulkopuolella olevien, digipelaamisesta kiinnostuneiden nuorten ja nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä ja sosiaalista osallisuutta tuoden heidän peliosallisuuden kokemuksiansa esille, 3) edistää maakunnallisen elektronisen urheilun ekosysteemin toimijoiden sekä työelämän ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä luomalla kohtaamisen mahdollisuuksia, sekä 4) vahvistaa sosiaali-, terveys- ja työllisyyspalveluiden henkilöstön osaamista uudenlaisten, digipelaamista hyödyntävien työmenetelmien käyttöönotossa ja käytössä.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22365>

Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030

Kuopion kaupunki, osatoteuttajina Itä-Suomen yliopisto, Savonia ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu

Toteutusaika: 1.5.2021– 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 3 407 187 euroa

Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030 -hanke käynnistää Pohjois-Savossa kymmenvuotisen kehitysohjelman mielen hyvinvoinnin edistämiseksi, päihteiden käytön vähentämiseksi ja hyvien elämäntapojen vahvistamiseksi. Kohderyhmänä ovat erityisesti työttömät ja työelämän ulkopuolella olevat henkilöt, mutta hanke tavoittaa kaikki pohjoissavolaiset.

Hankkeen taustalla Pohjois-Savon sijoittuminen terveyden ja hyvinvoinnin tilaa kuvaavien indeksien avulla tarkasteltuna valtakunnallisesti sairaimpien joukossa. Erityisesti mielenterveyden ja päihteiden käytön osalta Pohjois-Savossa tilanne on erittäin huolestuttava. Mielenterveyteen liittyvät syyt ovat nousseet työikäisen väestön yleisimmäksi sairauspoissaolojen syyksi. Tämän lisäksi myös päihteiden käyttöön liittyvät ongelmat sekä päihdemyönteisyys ovat yleistyneet Pohjois-Savossa.

Hankkeen tavoitteena on muuttaa epäedullinen hyvinvoinnin kehityssuunta erityisesti ennaltaehkäisevien toimenpiteiden avulla sekä laaja-alaisella yhteistyöllä eri toimijoiden kesken.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22442>

Oulun kaupungin Peliliike S22285, jossa kehitetään digitaalista nuorisotyötä kokeiluprojektien avulla yhteistyössä 3. sektorin ja yksityisen sektorin kanssa. Keskeisessä asemassa on nuorten osallisuuden ja yhteiskunta-
valmiuksien vahvistaminen nostamalla nuoret yhteiskehittämisen ja kokeilutoiminnan avulla.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22285>

Kainuun Opisto & Spartak Kajaani ry, S22380 **Ytty nostetta nuorille**, kohderyhmänä työmarkkinoiden ulkopuolella olevat nuoret, joilla on esim. päihdetaustaa, rikostaustaa tai mielenterveysongelmia tai he ovat maahanmuuttajia. Hanke on tukenut osallistujien arjen taitojen hallintaa yksilöohjauksen sekä erilaisten ryhmätoimintojen kautta. Hankkeen avulla on edistetty mm. osallistujien työ- ja toimintakykyä sekä työelämävalmiuksien kehittymistä.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22380>

Toivola-Luotola settlementin **AITO-hankkeessa S22354** tavoitteena on edistää Kemi-Tornio -alueen maahanmuuttajaperheiden (äidit, isät, nuoret), erityisesti työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakykyä, lisätä osallisuutta ja hyvinvointia sekä kehittää kotoutumisprosessia ja siten kohderyhmän kotoutumista asiakkaan elämäntilanne ja koko perheen kotoutumisen tavoitteet huomioiden. Hankkeessa pilotoidaan, ja luodaan uusia perhelähtöisiä toimintamalleja ja kotoutumisen suunnitelmia yksilöllisen kotoutumisen tukemiseksi. Sosiaalisen osallisuuden turvaaminen sekä mielenterveys- ja päihdetyön saavutettavuuden varmistaminen kaikkein vaikeimmassa oleville kohderyhmille nousivat covid-19 vuoden aikana tärkeiksi kehittämisen kohteiksi. Myös ongelmien ennaltaehkäisy on ollut tärkeässä roolissa. Hankkeissa on tuettu sekä asiakkaiden valmiuksia käyttää etäpalveluja että ammattilaisten valmiuksia tarjota niitä. Lisäksi on innovoitu monikanavaisia hybridiratkaisuja siten, että palveluita tarjotaan sekä etänä digitaalisesti että kasvokkain ja näitä yhdistämällä. Toimintaa on myös kehitetty toteutettavaksi ulkona ja jalkautuen eri paikkoihin.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22354>

Kirjava S21694 (Keski-Pohjanmaa, osallisuushanke 5.10.) Maahanmuuttajien osallisuushanke. Hankkeen toiminta on ollut esimerkillistä siinä suhteessa, että kohderyhmän kohdalla tilannetta arvioidaan kokonaisvaltaisesti eli ei pelkkää kieliohjausta vaan maahanmuuttajan suhde yhteiskunnan vaatimuksiin, kantaväestöön sekä muut kulttuurisidonnaiset tekijät. Jo aiemmissa koulutusyhtymän hankkeissa on mm pilotoitu kulttuurikuiskaajan ideaa. Vetäjät ovat suomen kielen opettajia eli kokemusta ja ammattitaitoa löytyy.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21694>

OMA-hanke (S21931, 5.10.)

Hankkeen avulla etsitään uusia toimintamalleja heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien sosiaalisen osallisuuden parantamiseen hyödyntämällä taidelähtöisiä menetelmiä ja pelillisyyttä luomalla sosiaalisen osallisuuden malli, jossa kartoitetaan olemassa olevien palveluverkostojen osallisuuden osa-alueita sekä kehitetään yhteneväinen merkistö kuvaamaan osallisuuden muotoa palveluidentarjoajille ja asiakkaille, jonka avulla sosiaalisen osallisuuden osa-alueen tunnistaminen jäsentyy ja selkiytyy. Hankkeella tuetaan yhdenvertaisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteiskunnassa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21931>

Recovery-toimintaorientaatio mielenterveyspalveluissa

Lapin yliopisto, osatoteuttajina Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Mielenterveyden keskusliitto ry, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Toteutusaika: 1.4.2018 - 30.4.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 1 882 371 euroa

Hankkeessa on käsitteellistetty ja jäsennetty toipumisorientaatiota monipuolisella julkaisutoiminnalla ja lisätty orientaatioon liittyvää tietoisuutta ja ymmärrystä lukuisten koulutusten ja työpajojen sekä muun viestinnän avulla. Lisäksi on tehty tunnetuksi positiivisen mielenterveyden käsitettä suomalaisessa mielenterveys-työssä ja tehty työtä mielenterveyden edistämiseksi.

Mielenterveyspalvelujen kehittämistyö on kohdistunut asiakkaiden osallisuutta vahvistavien toimintamallien kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin. Erityistä huomiota on kiinnitetty matalan kynnyksen palveluihin. Hankkeessa on kehitetty sähköisiä mielenterveyspalveluja ja tuettu niiden käyttöönottamisessa. Lisäksi on kehitetty kokemusasiantuntijuuteen, vertaisuuteen ja moniammatilliseen osaamiseen perustuvia työmuotoja. Hankkeessa on työskennellyt runsaasti kokemusasiantuntijoita erilaisissa kehittämistehtävissä, tutkimustyössä, suunnittelu- ja koulutustehtävissä.

COVID-19-pandemian vaikutuksia mielenterveyteen ja mielenterveyspalveluihin on tuotu esiin julkaisuissa sekä tiedotusvälineiden kautta. Tutkimustietoa on tuotettu muun muassa pandemian vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin sekä merkityksestä kokemusasiantuntijatoiminnalle osana mielenterveystyötä. Hankkeen julkaisuihin sisältyy myös ehdotuksia pandemian mielenterveysvaikutusten huomioimisesta palveluja kehitettäessä.

Hankkeessa on huomioitu kansallisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelman toimenpide-ehdotukset asiakkaiden osallisuudesta, toimivista palvelukokonaisuuksista ja ongelmia ehkäisevän mielenterveystyön toteutuksesta. Lisäksi hanketoimintaa on toteutettu kansallisen mielenterveysstrategian tavoitteiden mukaisesti painottaen mielenterveystyötä pääomana, haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksia ja omaisten ja läheisten huomiointia, ihmisarvon ja -oikeuksien kunnioitusta sekä palvelujärjestelmän asiakaslähtöisyyttä. Nämä strategian tavoitteet ovat yhteneväisiä positiivisen mielenterveyden näkökulman ja toipumisorientaation arvojen kanssa.

Näyttöön perustuva toiminta	Näyttöön ja toipumisorientaatioon perustuva toiminta	Toipumisorientaatioon perustuva toiminta
Työntekijä asiantuntijan roolissa	Yhteisymmärrys ja yhteistyö keskiössä	Työntekijä valmentajan/mentorin roolissa
Keskeistä sairaus/diagnoosi/ongelma	Ihminen on kokonaisuus, oireista/ongelmista huolimatta voimavarat keskiössä	Keskeistä voimavarat/matka
Pois sairaudesta	Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen	Kohti terveyttä
Oireettomuus/ongelmien poistuminen	Kyky elää/toimia oireista/haasteista huolimatta, mielekäs elämä	Muutos/elämän merkityksellisyys
Paluu aiempaan	Sairastuminen/vaikeat elämäntilanteet muuttaa ihmistä. Menneisyys saa olla olemassa, mutta katse tulevaisuuteen.	Uusi, tuleva

<https://www.ulapland.fi/fi/kotisivut/recovery-toimintaorientaatio-mielenterveyspalveluissa>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=s21275>

3.6. REACT-EU -toimenpiteet, EAKR

Toimintalinjalla oli vuoden 2021 loppuun mennessä käynnistetty 1 237 hanketta. Hankkeisiin oli varattu julkista rahoitusta yhteensä 204,6 milj. euroa, josta 72 % kohdistui erityistavoitteeseen 12.1 ja 28 % erityistavoitteeseen 12.2.

REACT-EU -rahoituksella voitiin edistää maakuntien koronapandemiaan liittyvien selviytymissuunnitelmien toteuttamista, vaikka ohjelman perusrahoitus oli jo pitkälti sidottu. Uusien ohjelmasisältöjen myötä mukaan saatiin uusia toteuttajia, jotka ymmärsivät elinkeinoelämän tarpeita. REACT-EU-hankkeiden lyhyt toteutus-aika aiheutti kuitenkin uusia haasteita. Toisaalta jo ensimmäisenä toteutusvuonna havaittiin myös monia ketteremmän hanketoteutuksen hyviä puolia. Vauhdikkaasti toteutetut kokeilut ja testit lisäsivät yritysten kiinnostusta osallistua hankkeisiin, sillä tuloksia on saatu käyttöön nopeasti.

Etelä-Suomessa digitaalisuus ja resurssiviisuus, laajat kiertotalousratkaisut sekä yksittäisten kierrätysmateriaalien hyödyntämismahdollisuudet nousivat vahvasti esiin. *Länsi-Suomessa* painopisteenä olivat mm. teollisuuden alan pk-yritykset ja niihin liittyvät palvelut, kansainväliseen kysyntään suuntaavat matkailu- ja palvelualan pk-yritykset sekä hyvinvointi- ja sote-alaa radikaalisti uudistavat pk-yritykset. *Itä-Suomessa* hankkeilla mm. edistettiin vesien puhdistusteknologiaa, kehitettiin lisättyä todellisuutta matkailun näkökulmasta ja tuettiin terveydenhuollon uusien tuotteiden ja innovaatioiden kehittämistä. Myös *Pohjois-Suomessa* korostuivat matkailun palvelu- ja tuotekehitys sekä investoinnit, uudet digitaaliset ratkaisut esim. terveysalan palveluita ja toimintamalleja uudistavissa start up-yrityksissä sekä sote-alalla erityisesti koti- ja palveluasumiseen liittyvä tutkimus- ja kehittämistyö.

Hanke-esimerkkejä:

AI-TIE – Tekoälyinnovaatioekosysteemillä kilpailukykyä pk-yrityksille

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy, osatoteuttaja Laurea-ammattikorkeakoulu

Toteutusaika: 1.6.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 496 262 euroa

Hankkeen päätavoite on tukea pk-yrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä ja kasvattamisessa hyödyntämällä tekoälyratkaisuja innovaatiotyössä tuote- ja palvelukehitysvaiheessa sekä tuotteiden ja palvelujen myynnissä ja toimittamisessa asiakkaille. Hanke myös edistää uusien sisäisten liikeprosessien innovointia ja käyttöön-ottoa pk-yrityksissä. Yrityksiä rohkaistaan fyysisten tuotteiden lisäksi erityisesti kehittämään digitaalisia verkopohjaisia palveluratkaisuja, jotka toimivat koronaepidemian tyyppisissä tilanteissa liiketoimintaa turvaten ja tähtäävät hiilineutraaliuteen.

Hankkeessa rakennetaan uudeksi toimintamalliksi tekoälyinnovaatioekosysteemi, jossa pk-yritykset, suuryritykset ja muut avaintoimijat toimivat synergisesti yhdessä ja tarjoavat tuotteitaan sekä palveluitaan tavoitteena liiketoiminnan lisääminen. Kokonaisuutena myös pk-yritysten tekoälyosaaminen ja muutostavuuksien kasvu.

Hankkeessa tuotetaan julkiseen käyttöön pk-yrityksille suunnattua tekoälyn liiketoiminnalliseen hyödyntämiseen keskittyvää koulutusta, materiaalia ja verkkosisältöjä, joiden avulla pk-yritysten henkilöstön tekoälyosaamista lisätään. Lisäksi hankkeessa kehitetään yritysneuvojen ja pk-yrityksien rajapinnassa toimivien asiantuntijoiden osaamista, jotta he pystyvät viestimään tekoälyn mahdollisuuksista pk-yrityksiä konsultoidessaan.

[AI-TIE -Tekoälyinnovaatioekosysteemillä kilpailukykyä PK-yrityksille | Haaga-Helia](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77478)
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77478>

Circular Economy Goes East and West

Laurea-ammattikorkeakoulu Oy, osatoteuttajina Novago Yrityskehitys Oy, Posintra Oy, Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy Keuke

Toteutusaika: 1.6.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 1 157 311 euroa

Hankkeen tavoitteena on nopeuttaa kiertotalouden liiketoimintapotentiaalien toteutumista ja Uudenmaan laajuisen kiertotalouden liiketoimintaekosysteemin rakentumista. Kukin kehitysyhtiö kehittää fokal alueensa mukaista kiertotalouden ekosysteemiä, ja Laurea puolestaan integroi kaiken yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja koordinoi hanketta. Verkostomaisella toimintatavalla haetaan synergiaetuja ja vältetään esimerkiksi päällekkäistä toimintaa. Hankkeen tuloksia ja hyviä käytäntöjä skaalataan ja levitetään yhteistyössä Laurean, kehitysyhtiöiden ja muiden toimijoiden kanssa. Tässä hankkeessa Posintra edistää maa-ainesten, Keuke korjausrakentamisen ja Novago muovituotteiden kiertotaloutta. Uudenmaan alueen yritykset hyötyvät hankkeen tuloksista ja kehitystyöstä hankeverkoston ja kehitysyhtiöiden ekosysteemikehittämisen avulla.

Hanke kehittää Uudenmaan elinkeinorakennetta kiertotalouden toimintamallien mukaisesti, mikä edistää alueen yritysten kilpailukykyä sekä luo uusia työpaikkoja, liiketoimintamahdollisuuksia, innovaatioita ja vientituotteita. Paikalliset yritykset ja muut toimijat sitoutetaan osaksi hankeverkostoa, ja kiertotalouden liiketoimintaekosysteemin mukainen kehittäminen jatkuu hankepartnerien toimesta myös tämän hankkeen jälkeen. Hankkeella tavoitellaan ylimatekunnallista ja kansallista vaikuttavuutta, sillä tarkoitus on skaalata löydettyjä hyviä käytäntöjä eri liiketoiminta-alueille kautta Suomen. Hyvien käytäntöjen siirtomekanismeja ovat mm. sidosryhmäyhteistyö (ml. relevantit verkostot) ja hankkeen tuloksena temaattisesti täsmentyvä Uudenmaan kiertotalouden tiekartta. Kiertotalouden toimintamallit integroidaan myös pysyväksi osaksi

kehitysyhtiöiden ja Laurean toimintaa, mikä edistää kiertotalouden liiketoimintaekosysteemin vakiinnuttamista Uudellamaalla ja replikoitavuutta alueelta toiselle. Hanke yhdistää ainutlaatuisella tavalla erilaisia liiketoiminta- ja osaamisalueita, mikä tuottaa tietoa, osaamista ja konkreettisia ratkaisuja systeemisen kiertotalouden transformaation saavuttamiseksi. Tarkoituksena on, että pitkällä aikavälillä näistä ratkaisuista hyötyy koko Suomi.

Pk-yrityksen muutosmatka kohti kiertotaloutta

Lue lisää ja tule mukaan!
cego.fi

- Webinaarit 20.4. ja 11.5. klo 8.30-10
- Työpajat 4.5., 18.5. ja 1.6. klo 9-12
- Verkkokurssi syyskuu 2022

Yhteistyössä Sitran kanssa

CEGO
Circular Economy goes East and West

European Union
Vipuvoimaa EU:lta 2014-2020
NOVAGO
KEUKE
Pelintra
LAU
REA

Hankkeen nettisivut <https://cego.fi/>

Blogi: <https://cego.fi/blogi/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77441>

React EAKR: Keraaminen purkujäte kiertotaloudessa – KERPUR

React EAKR: Keraaminen purkujäte kiertotaloudessa - KERPUR; investointihanke

Turku Science Park Oy Ab, osatoteuttajina Suomen Ympäristökeskus SYKE, Turun ammattikorkeakoulu Oy ja Åbo Akademi - investointihankkeen toteuttajana Turun AMK

Toteutusaika: 1.9.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 686 810 euroa + 29 000 euroa

KERPUR-hanke tukee systeemistä muutosta lineaaritaloudesta kohti kiertotaloutta yrityksissä, teollisuudessa ja yhteiskunnassa. KERPUR-hanke edistää hiilineutraalisuustavoitteiden toteutumista. Rakennusteollisuuden, rakentamisen sekä purku- ja jätehuoltohuoltoalojen vihreän kasvun varmistamiseksi Covid-19 pandemian jälkeen tarvitaan toimintaympäristön vahvistamista. Hankkeessa vahvistetaan Varsinais-Suomen tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tukevaa toimintaympäristöä, missä korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja julkinen sektori tekevät yhteistyötä yritysten kanssa edistäen kiertotalousinnovaatioiden syntymistä. Hanke tukee yritysten ja teollisuuden kestävästä kasvusta kansallisen kilpailukykyyn vahvistamisen, uuden osaamisen hyödyntämisen, digitalisten ratkaisujen ja uusien liiketoimintamallien edistämisen kautta. Ratkaisut pohjautuvat uusiin oivalluksiin, ja uutta tietoa levitetään ja juurrutetaan edelleen yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten avulla.

Hankkeen erityistavoite on kierrätyksen laatukriteerien määrittely ja uusien käyttökohteiden tunnistaminen keraamiselle jätteelle. Keraamisten jätteiden kierrättämistä pilotoidaan yhdessä yritysten kanssa. Järjestäytynyt keramiikkajätteen keräys puuttuu Suomesta ja sen hyötykäyttö on vähäistä. Keraamisia materiaaleja menee purkukohteissa usein sekalaiseen purkujätteeseen, jonka hinta on purku-urakoitsijoille kalliimpi kuin erilliskerätyn jätteen. KERPUR-hankkeessa kehitetään purkukohteista saatavan keramiikkajätteen keräystä, esikäsittelyä ja uudelleen käyttöä. Tavoitteena on myös osoittaa korkeamman jalostusasteen ja –arvon uudelleenkäyttöä keramiikkajätteelle ja tukea yrityksiä siirtymään pilottikokeiluisia kohti laajamittaisempaa hyödyntämistä.

Hankkeessa hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja tunnistamaan keraamisten jätteiden resurssitehokkuus ja materiaalikierto.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77777>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77804>

Suunta luontoon

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy, osatoteuttajana Vanajavesisäätiö sr

Toteutusaika: 1.6.2021 - 31.5.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 195 348 euroa

Suunta luontoon -hankkeen päätavoitteena on tukea pandemiasta elpymistä digitaalisia ja vihreitä luontoliikunta- ja matkailupalveluja kehittämällä ja niiden toimintaedellytyksiä parantamalla. Hankkeen tavoitteena on niin ikään rakentaa Kanta-Hämeeseen digitaalisia melontasuunnistuskohteita ja maastopyöräreittejä, kehittää reittien ja kohteiden matkailullista sisältöä ja saavutettavuutta sekä luoda uusia ja vahvistaa olemassa olevia liiketoimintamahdollisuuksia. Lisäksi tavoitteena on rakentaa monikanavaisia, myös kansainvälisiä asiakkaita palvelevia viestintäkokonaisuuksia ja –materiaaleja ja lisätä näin reittien ja kohteiden näkyvyyttä, vahvistaa yhteistyötä yrittäjien välillä ja luoda uusia toimintamalleja sekä edistää paikallisten asukkaiden liikunta- ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Suunta luontoon -hankkeessa kehitetään täysin uudenlainen luontoliikuntamuoto, sähköinen melontasuunnistus. Hankkeessa rakennetaan sovellus, joka hyödyntää digitaalista teknologiaa, jolloin suunnistuskohteella ei ole näkyviä rastipisteitä.

Ilmakuva Aulangolta (kuva: Jari Salonen)

Maastopyöräilyä Evolla (kuva: Jari Salonen)

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77806>

Digitaalisuus keskustan kivijalkaliiketilojen tulevaisuuden elinvoiman määrittäjänä korona-ajan jälkeen

Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT, osatoteuttajina Lahti City ry. ja LAB-ammattikorkeakoulu

Toteutusaika: 1.8.2021 - 31.7.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 192 511 euroa

Koronaviruksen aiheuttama, pitkään jatkunut poikkeustilanne on muuttanut merkittäväällä tavalla ihmisten arkea, käyttäytymistä, kohtaamisia ja kulutustottumuksia. Pandemian aiheuttama poikkeustilanne on aiheuttanut merkittäviä haittoja eri liiketoiminnan sektoreille, toisten alojen kärsiessä vähemmän tai jopa tilapäisesti hyötyen poikkeusoloista. Yksi eniten kärsinyt kokonaisuus keskittyy kaupunkien keskustoihin, joissa palvelut, kulttuuri ja kivijalkakaupankäynti muodostavat ympärilleen elinvoimaisen ympäristön ihmisten väliseen kohtaamiseen. Ihmisten kohtaamisen ollessa pakotettuna minimiin, kaupunkien keskustat, jotka muodostavat kaupunkien kasvot, ovat hetkellisesti hiljentyneet ja pysähtyneet.

Koronapandemian aiheuttama muutos on lisännyt osaltaan merkittävällä tavalla kierroksia siihen murrokseen, joka muuttaa kaupunkien keskustoja, niiden palveluita sekä kivijalkaliiketoimintaa. Osa muutoksesta tulee jäämään pysyväksi, osa muuttaa vanhentuneita toimintatapoja ja pakottaa kehittämään uutta. Samaan aikaan kun koronapandemia on vähentänyt ihmisten välisiä kohtaamisia, se on vauhdittanut ja pakottanut toiminnan siirtymistä virtuaaliseksi.

Elävien kaupunkikeskustojen monipuolinen tulevaisuus rakennetaan nyt vuoropuhelussa eri toimijoiden kanssa. Yhteistyöllä voidaan käyttää olemassa olevia resursseja viisaasti ja ennakoida paremmin tulevaisuudentarpeita. Keskustat eivät tulevaisuudessa ole pelkkiä kauppapaikkoja, vaan sosiaaliset kohtaamiset ja yhteisöllisyys tulevat korostumaan. Keskustan tyhjät tilat tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia erilaisille työelämän ulottuvuuksille, uudelle työlle ja tekemiselle ja kohtaamisille. Lahti on muotoilun, musiikin, teatterin ja kuvataiteen kaupunki. Tällä on pitkät juuret suomalaisen kulttuurikoulutuksen kentällä. Tämän tulee myös näkyä tulevaisuudessa Lahden keskustassa. Kulttuuri on kestävän, elinvoimaisen kaupungin sydän.

Artisteista paikkavetovoimaa: Yhen illan juttu – ostoskampanjassa kohtasivat kaupalliset palvelut ja taide. Tanssiesitys liiketilan näyteikkunassa loi paikkaan uutta vetovoimaa ja asiakasvirtaa.

(Kuva: Pipsa Wirtanen)

Artisteista paikkavetovoimaa: Tyhjän liiketilan tilapäiskäyttö taiteen ja kulttuurialan toimijoille synnyttää kiinnostusta tilaan myös liiketilan pitkäaikaiskäyttöä etsivien parissa. Taidetapahtuma keräsi liiketilan eteen toista sataa katsojaa.

(Kuva: Pipsa Wirtanen)

[Dikkaa-hanke | Facebook](#)

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77842>

Vuokrauskaapit ja kuriiripalvelu

Lainappi Oy

Toteutusaika: 31.10.2021 - 31.10.2022

Suunniteltu julkinen rahoitus: 81 500 euroa

Hankkeessa kehitettiin tavaroiden lainaukseen vuokrauskaappipalvelu, jonka kautta asiakkaat voivat vuokrata kodin tavaroita lyhytaikaisen käyttöön. Tavaroiden vuokraaminen on helppoa sovelluksen kautta, joka on jo käytössä kuluttajien välisessä vuokrauksessa. Vuokrauskaappien käyttöönoton lisäksi hankkeessa kehitetään kuriiripalvelua, jonka avulla asiakkaat voivat saada vuokraamansa tavarat kotiin kuljetettuina ja poisvietynä.

<https://www.lainappi.fi/>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78553>

Elintarvikeketjun kyberturvallisuus (A77620 kehittämis- ja A77631 investointiosio)

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika: 1.8.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 754 000 euroa + 400 000 euroa

Toiminnassa olevaa kyberturvallisuuden harjoitusympäristöä laajennetaan hankkeessa kattamaan elintarvikeketju- ja -jakelun. Toimissa keskitytään elintarvikeketjulle ominaisten järjestelmien ja prosessien mallintamiseen. Lisäksi kehitetään yhdessä elintarvikeketjun toimijoiden kanssa kyvykkyys koko ketjua kattavaan kyberturvallisuusharjoitustoimintaan.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77620>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77631>

Rakentamisen vihreä siirtymä

Karelia ammattikorkeakoulu

Toteutusaika: 1.8.2021 – 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 539 847 euroa

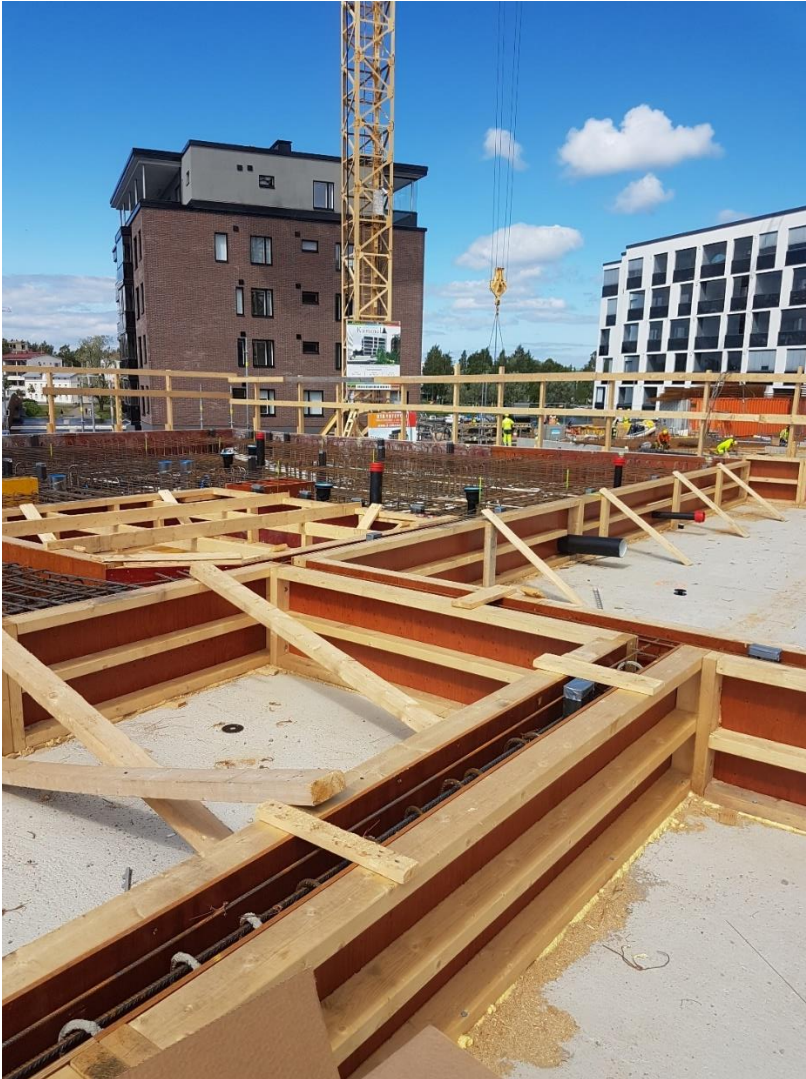
Kansalliset ilmastotavoitteet asettavat vaatimuksia rakennus- ja kiinteistöalalla syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen hallintaan. Lisäksi koronapandemiasta seurannut rakennusmateriaalien hinnan voimakas nousu on lisännyt entisestään tarvetta hyödyntää materiaaleja tehokkaasti ja vähentää rakentamisesta syntyvää hukkaa. Ilmastotoimenpiteisiin ja koronapandemian aiheuttamiin muutoksiin sopeutuminen vaatii uutta osaamista kaikilta rakennushankkeisiin osallistuvilta tahoilta aina rakennuttajista rakennusliikkeisiin saakka, materiaali- ja tuotesatoimittajia unohtamatta.

Rakentamisen vihreä siirtymä -hankkeen tavoitteena on tunnistaa rakentamisen vähähiilisiä ratkaisuja ja levittää tietoa niistä rakennusalan toimijoille. Hanke tarkastelee rakennusliikkeiden toiminnasta syntyviä päästöjä, erityisesti energian käytön, logistiikan ja syntyvien jätteiden näkökulmasta. Saadun tiedon perusteella hanke antaa suosituksia rakentamisesta syntyvien päästöjen vähentämiseen.

Lisäksi hanke selvittää eri materiaalien, tuotteiden ja rakennustapojen vaikutusta rakennuksen aiheuttamiin kasvihuonekaasupäästöihin sen koko elinkaaren aikana. Vertailussa huomioidaan esimerkiksi rakennustuotteiden valmistuksen päästöt, rakennusten hiilivarastot sekä rakennusmateriaalien kierrätysmahdollisuudet. Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää erityisesti rakennusten suunnittelussa.

Hankkeen tavoitteena on myös tehostaa työmaatyöskentelyä uusien digitaalisten työkalujen avulla. Hanke tunnistaa ja jakaa tietoa rakennustyömaille soveltuvista teknologioista, joita voidaan käyttää muun muassa aikataulujen ja materiaalien hallinnassa, logistiikan suunnittelussa ja toteutuksen seurannassa.

Hankkeen lopputulemana rakennusalan yritykset saavat konkreettisia työkaluja oman toimintansa kehittämiseen ja ovat valmiimpia suunnittelemaan ja toteuttamaan vähäpäästöisempiä rakennushankkeita.

Kuva: Lighthouse Joensuu (Ville Mertanen).

<https://rakentaminen.karelia.fi/projektit/rakentamisen-vihrea-siirtyma/RR-tietopalvelu-hankekuvaus-A77270>, Rakentamisen vihreä siirtymä (eura2014.fi)

Kohti biokaasutuotannon käyttöönottoa lypsykarjatiloilta Pohjois-Savossa II (FarmGas-PS 2)

Luonnonvarakeskus ja Savonia-ammattikorkeakoulu oy

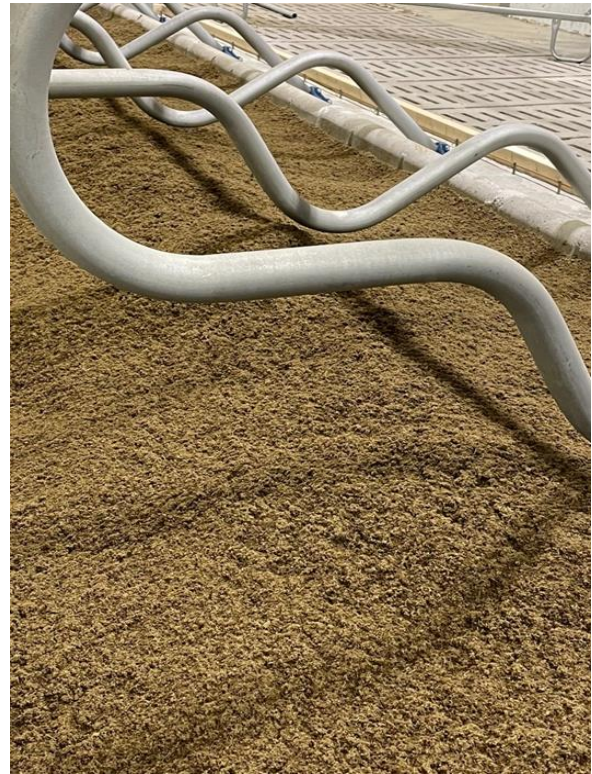
Toteutusaika: 1.6.2021 – 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 493 543 euroa

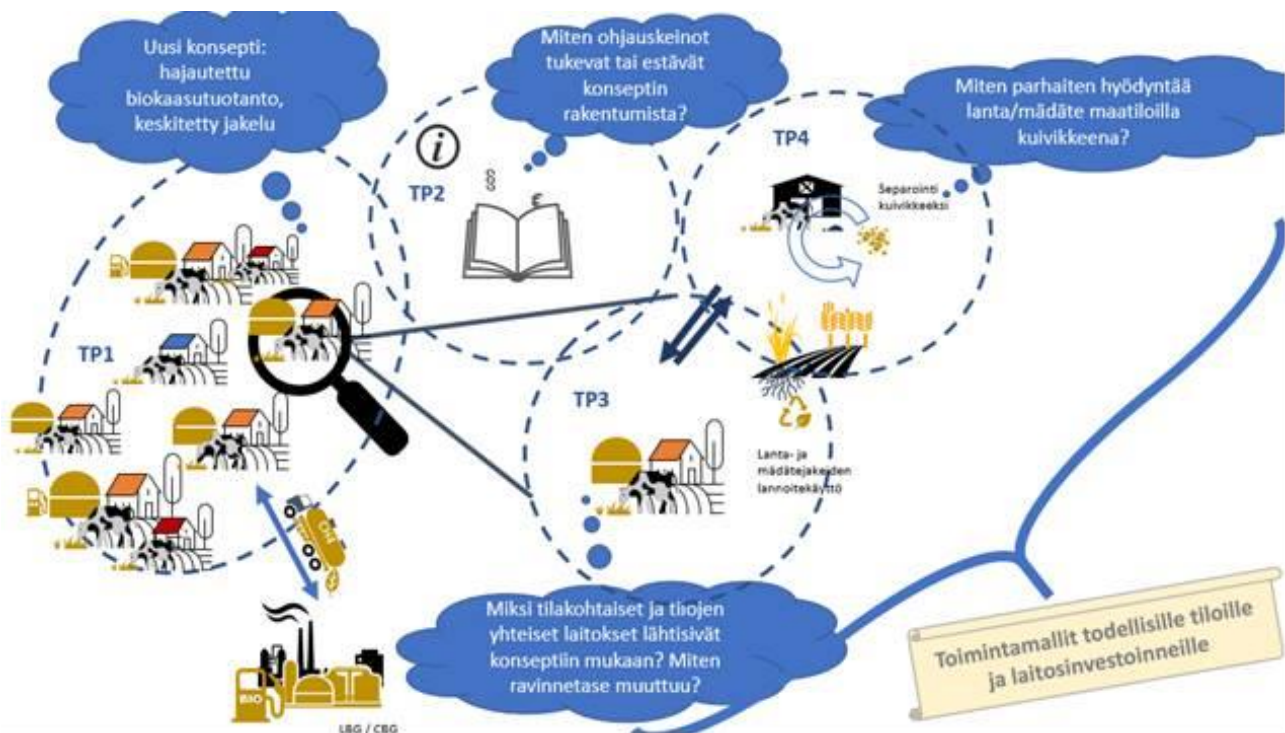
Hankkeessa luodaan Pohjois-Savoon teknistaloudellinen ja kestävä toimintakonsepti, jossa biokaasun tuotanto ja mädätteen hyödyntäminen tapahtuvat hajautetusti maataloilla tai maatalojen yhteisissä pienissä, alle 20.000 tn/v, biokaasulaitoksissa, mutta biokaasun sisältämä energia hyödynnetään keskitetysti joko

paineistettuna biokaasuna (CBG) tai nesteytettynä biokaasuna (LBG). Hankkeessa tehtävät skenaariot ovat lähtökohta maatilojen biokaasulaitosten varsinaiselle investointipiltille 2022–2025.

Hankkeessa testataan ja demonstroidaan myös lantaan perustuvia ratkaisuja kuiviketurpeen korvaajina. Samalla parannetaan tilojen kannattavuutta, omavaraisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Aiemmin Suomessa on testattu ja otettu käyttöön muutamalla tilalla naudan lietalannan separoinnin kuivajae navetan kuivikkeena. Kuivajakeen hygieniaa, riittävyttä ja käyttökelpoisuutta voidaan parantaa prosessoinnilla ja/tai erilaisilla lisäaineilla. Biokaasuprosessin vaikutusta kuivajakeen hygieniaan ja käyttökelpoisuuteen testataan tekemällä kuivitustesti mädätteestä separoitavalla kuivajakeella. Lietelannan kuivajakeen ja mädätteen kuivajakeen lisäaineina testataan esimerkiksi ruokohelpisilppua, kuitupuristetta, peltolevityskelpoista tuhkaa ja biohiiltä. Lisäksi kestokuivikkeena testataan pajua, jota voitaisiin kasvattaa esim. käytöstä poistuvilla turvepelloilla.

Kuva oikealla: Mädatejäännöksestä separoitu kuivike lypsylehmille Luonnonvarakeskuksen tutkimusnavetassa Maaningalla.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A77439, Kohti biokaasutuotannon käyttöönottoa lypsykarjatiloiilla Pohjois-Savossa II \(FarmGas-PS 2\) \(eura2014.fi\)](#)

Tequäly

Lapin ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika: 1.8.2021 – 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 523 631 euroa

Hankkeen tavoitteena on aktivoita lappilaisia pk-yrityksiä innovaatiotoimintaan ja uudistumaan covid-19-pandemian aikana ja sen jälkeen. Tarkoituksena on toteuttaa 6 ympäristöystävällisyyttä edistää teknologiaprototyyppiä IoT:n, datan ja tekoälyn avulla lappilaisten yritysten ongelmista ja ideoista. Prototyyppieihin kerätään ideoita eri toimialoilta, joita ovat rakentaminen, energia-ala, liikkuminen ja liikenne, matkailu, terveys ja hyvinvointi sekä muut palvelualat. Ideoita kerätään aktiivisella vuoropuhelulla alueen yritysten kanssa. Kokonaisuudessaan kerätään vähintään 10 prototyyppi-idea tai -ongelmaa, joista soveltuvimmat valitaan toteutettavaksi hankkeen julkisina prototyyppinä. Jokaisesta hankkeen prototyyppistä tuotetaan myös esittelyvideot, jotka julkaistaan TEQU:n websivuilla sekä Youtubessa. Hankkeen myötä tuodaan alueen yrityksille paremmat mahdollisuudet hankkia innovaatioapua TEQU:lta sekä muilta alueen klusteritoimijoilta. Hankkeen

toimista ja tuloksista viestitään myös Digital Innovation Hub yhteistyössä, jossa TEQU on yksi hyvä alueellinen toimija ja esimerkin tuoja.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78161>

Sallan kestävä matkailun digitalisaatio

Sallan kunta

Toteutusaika: 1.11.2021 - 28.2.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 111 111 euroa

Hankkeessa luodaan kestävä matkailuun perustuvia seurantamittaristoja ja toimintamalleja, joiden avulla Sallan matkailua voidaan kehittää ja markkinoida kestävästi ja resurssiviisaasti tietoon perustuen niin alueellisesti kuin pk-yrityksissäkin. Hankkeessa yhdistetään ja otetaan käyttöön uusia digitaalisia työkaluja, joiden avulla pyritään säästämään ja käyttämään mahdollisen tehokkaasti aluemarkkinoinnin rajallisia resursseja. Lisäksi edistetään Sallan kestävä matkailun strategian mukaisia toimenpiteitä, esimerkiksi paikallista ilmastokompensaatiomallia, hiilijalanjälkilaskentaa ja asiakkaalle näkyvää kierrätyskonseptia. Hankkeen tavoitteena on edistää Sallan matkailun markkinointi- ja henkilöstöresurssien tehokasta kohdentamista mm. digitaalisaation keinoin. Kestävä matkailun tiedolla johtaminen ja markkinointi- ja kehittämistoimenpiteiden oikea kohdentaminen parantavat alueen pk-yritysten mahdollisuuksia kannattavaan ympärivuotiseen ja kestävä liiketoimintaan Hankkeen aikana Sallan matkailulle tullaan hakemaan alueellista STF-merkkiä, kun 51 % alueen kv. kriteerit täyttävistä yrityksistä on saanut yrityskohtaisen merkin.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78633>

Oy CrossLam Kuhmo Ltd (Kuhmo): CLT-levyn laadun ja valmistuksen kehittäminen. Crosslam CLT:n menestys perustuu tuotteen ja toimitusten laatuun ja sen ympäristötekijöihin. CLT-markkinat kasvavat ympäristötietoisuuden lisääntyessä ja CLT:n positiiviset ominaisuudet on rakentamisessa tiedostettu kaikkien muiden sen käyttöä tukevien ominaisuuksien lisäksi. Jotta kasvavaan kysyntään ja hiilijalanjälkiveitteen voidaan vastata, se edellyttää tuotannon kehittämistä tuotteen ja toiminnan laadun suhteen. Tuotannon kasvattamisella ja keskittämällä Kuhmoon yritys pienentää osaltaan syntyvää hiilijalanjälkeä ja voi tarjota jatkossa enemmän ja hiilijalanjäljeltään parempaa tuotetta rakentamisen joka sektorille. Hanke-esittely (ml. kuva) löytyy myös Kainuun ELY-keskuksen rahoituskatsauksesta <https://www.stinfo.fi/tiedote/kainuun-ely-keskuksen-rahoituskatsaus-22021?publisherId=69817878&releaseId=69919824>
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77696>

Raahen Valimo Oy (Raahe):

Valukomponenttien tuotannon ja laadunvarmistuksen kehitys. Raahen Valimolla on kasvava määrä vientiin meneviä komponentteja, jotka vaativat erikoisosaamista niiden suunnittelun, valmistuksen ja laadunvarmistuksen osalta. Hankkeen tarkoituksena on kehittää näiden osa-alueiden osaamista ja parantaa tuotanto- ja tarkastusprosesseja.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A76782>

Polar Lights Tours Oy (Kittilä):

Palvelumuotoilulla kansainväliseen kasvuun. Kehittämishankkeen avulla yritys sopeuttaa Covid-19 pandemian toimintaan aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia sekä toteutettavien kehittämistoimenpiteiden avulla saavuttaa uutta kasvua. Toiminnan tuottavuus paranee kehitettävien uusien digitaalisten ratkaisujen avulla sekä muuttuneen matkailijakäyttäytymisen tunnistamisessa.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77547>

Airport Vaccination Center Oy (Kokkola):

Globaaliin lentokenttalogistiikkaan perehtynyt yritys digitalisoi Covid-19 -rokotteiden kuljetukset ja organisoii rokotukset globaalisti aikaisempaa selvästi turvallisemmin ja nopeammin.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus A77288, LRJ hanke \(eira2014.fi\)](https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77288)

Kaukolämmöntuotannon vähähiiliset ratkaisut (Kajaani):

Kaukolämmöntuotannon vähähiiliset ratkaisut -hanke edistää osaltaan siirtymää kohti vähähiilistä maailmaa sekä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tarpeellista energiamurrosta. Hankkeen tavoitteena on vauhdittaa energiasektorin siirtymää kohti vähähiilistä maailmaa, lisätä alueen osaamista aihepiiriin liittyen sekä luoda pohjaa myös uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Hankkeessa luodaan CO₂-neutraalin kaukolämmöntuotannon tiekartat sekä Kajaaniin että Suomussalmelle.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77275>

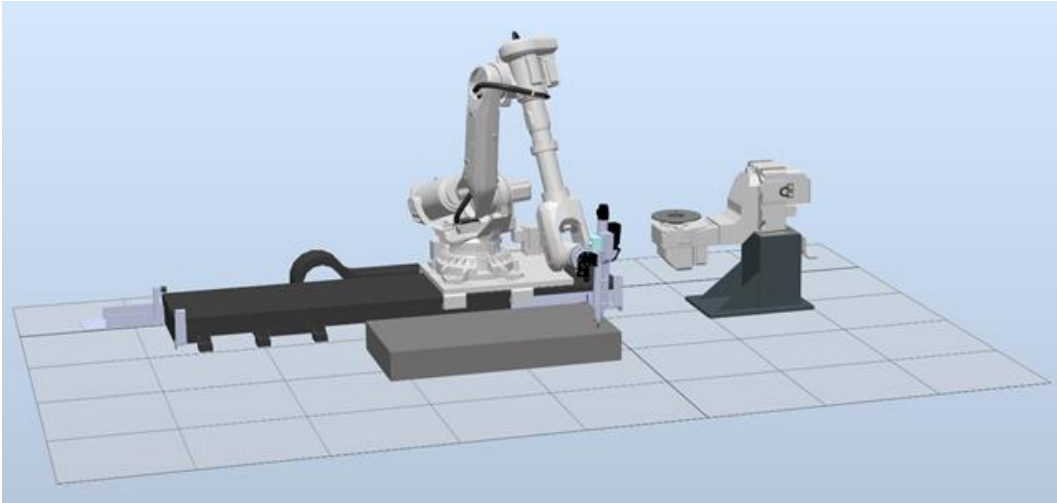
Veneprint- Ainetta lisäävä digitaalinen valmistus veneteollisuudessa

Centria-ammattikorkeakoulu Oy

Toteuttamisaika: 1.8.2021-31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus 369 184 euroa

Päätavoitteena hankkeessa on luoda veneteollisuuden yrityksille edellytykset siirtyä lineaarisesta talousmallista kiertotalouteen käyttämällä kierrätettäviä materiaaleja, biopohjaisia lujitteita ja niille sopivaa digitaalista 3D-tulostustuotantoteknologiaa. Hankkeen toimenpiteiden myötä vähennetään veneteollisuuden yritysten hiilijalanjälkeä huomioiden koko tuotteiden elinkaari raaka-aineista veneiden kierrätykseen ja materiaalien uudelleen käyttöön. Hanke koostuu kehittämis- ja investointiosista.

Havainnekuva tulostusrobotista. Kuva: Matti Ojala

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78139>

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78149>

HIPPA REMOTE Asiakslähtöiset digitaaliset sote-alan tuote- ja palvelukehitysympäristöt

Centria-ammattikorkeakoulu Oy

Toteuttamisaika: 1.9.2021-31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus 364 353 euroa

Hippa Remote -hankkeella tuetaan sosiaali- ja terveysalan yritysten ja palveluntuottajien käyttäjälähtöistä, terveysturvallista ja resurssiviisasta tuotekehitystä etä- ja hybridikehityspalvelujen avulla.

Covid 19-pandemia on johtanut poikkeukselliseen mahdollisuuteen arvioida monia muuttumattomiksi luultuja käytänteitä uudelleen ja jatkojalostaa kriisin aikana omaksuttuja uusia toimintatapoja, sekä ottaa niitä pysyvämmiin käyttöön. Sote-alalla erityisesti koti- ja palveluasumisen alueella on tunnistettu akuutteja tarpeita uusille teknologialähtöisille tuote- ja palveluratkaisuille.

Kuvassa Centrian, TAMKn ja Metropolian HIPPA-Remote -sisarhankkeiden edustajat tutustuvat toisiinsa ja tekevät yhteistyötä. Kuva: Heidi Kaartinen/Centria-ammattikorkeakoulu

Keskeistä hankkeessa on se, että siinä tuotetaan konkreettista tietoa koti- ja palveluasumisen digitaalisten tuotteiden ja palvelujen todellisista kehittämistarpeista aitojen asiakastarinoiden avulla. Nämä hankkeessa tuotettavat asiakastarinat ovat moninäkökulmaisia, jolloin ne sisältävät tuotteiden ja palvelujen hankkijoiden, tuottajien, käyttäjien ja muiden niihin liittyvien sidosryhmien näkökulmat.

Hanke toteutetaan kolmen maakunnan, Keski-Pohjanmaan (Centria), Pirkanmaan (TAMK) ja Uudenmaan (Metropolia), rajat ylittävänä kolmena itsenäisenä, mutta toisiinsa kytkeytyvänä yhteishankkeena. Hanke on rahoitettu osana Euroopan unionin covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Hankkeen kotisivut: <https://tki.centria.fi/hanke/hippa-remote/2916>
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A78138>

3.7. REACT-EU -toimenpiteet, ESR

Toimintalinjalla oli vuoden 2021 loppuun mennessä käynnistetty 181 hanketta. Hankkeisiin oli varattu julkista rahoitusta yhteensä 60,4 milj. euroa, josta 60 % kohdistui erityistavoitteeseen 12.3 ja 40 % erityistavoitteeseen 12.4.

REACT-EU ESR-rahoituksella pyritään luomaan pohjaa talouden ja työmarkkinoiden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle. Erityistavoitteessa 12.3 Digitaalisten taitojen parantaminen hankkeilla on edistetty koronapandemian aiheuttamassa haastavassa tilanteessa palvelujen saavutettavuutta ja yhteisöllisyyttä sekä parannettu työhyvinvointia digitaalisia palveluita ja -taitoja lisäämällä. Hankkeilla on edistetty alueiden kilpailukykyä vahvistamalla yritysten ja oppilaitosten osaamista teknologisissa ratkaisuisa. Opiskelijoiden ja opettajien digitaitoja on lisätty sekä oppimisympäristöjä kehitetty etäopiskelun mahdollistamiseksi.

Erityistavoitteen 12.4 Yritysten ja yrittäjien nopean muutoskyvykkyyden edistäminen rahoituksella edistetään erilaisin toimin yritysten ja niiden henkilöstön valmiuksia ja muutoskyvykkyyttä nopeasti muuttuvissa tilanteissa, parannetaan yritysten johdon osaamista kriisitilanteissa, edistetään työhyvinvointia epävarmoissa tilanteissa sekä tuetaan valmiuksia, joilla edistetään yritysten vihreää siirtymistä ja innovointia. Rahoitus on ollut tärkeä osa muutoskyvykkyyden ja yritysten neuvonnan tukena koronapandemian jälkeen. Tukea on kohdistettu kivijalkamyymälöiden, luovien alojen ja maaseutualueen yritysten tukeen. Pienten yritysten mukaan saamissa on kuitenkin ollut myös haasteita, koska yrittäjien resurssit ovat kiinni yrityksen toiminnassa, eikä aika aina riitä koulutukseen.

Hanke-esimerkkejä:

Digistä voimaa

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr

Toteutusaika: 1.9.2021 ja päättyy 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 399 867 euroa

Hanke ehkäisee työn ja koulutuksen ulkopuolella olevin nuorten syrjäytymistä nuorten digitaitoja parantamalla. Hankkeessa kehitetään uudenlainen Digitaitovalmennuksen konsepti työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien asiakkaiden tarpeisiin sopivaksi. Konsepti mallinnetaan nuorisotyön, sosiaalialan- ja työllisyyspalveluiden ammattilaisille. Hankkeessa kehitetään ja toteutetaan uudenlaista yritysvapaaehtoisuutta nuorten digitaitojen parantamiseksi. Yritysten yhteiskuntavastuun toteutustapoja kehitetään, testataan ja muotoillaan vastaamaan nykypäivän tarpeisiin. Digitaitovalmennuksen konseptia ja siihen liittyviä toimintatapoja levitetään nuorten palveluiden ammattilaisten käyttöön.

Hankkeen määrällisenä tuloksena tavoitellaan, että kohderyhmän nuorista 400 on tavoitettu digitaitovalmennuksen piiriin piloteissa. Yli 50 yritysvapaaehtoisia on käynyt hankkeen tarjoaman koulutuksen ja valmentanut kohderyhmää digitaidoissa. 100 nuorten kanssa työskentelevää ammattilaista on osallistunut hankkeen digivalmentaja -koulutuksiin. Koulutuksen pohjalta heille on muodostunut valmius järjestää digitaitovalmennuksia omissa organisaatioissaan.

Solitan valmennus, kuvaaja Anni Selin

Drum valeutiset valmennus, kuvaaja Katriina Räsänen

<https://www.hdl.fi/digista-voimaa-hanke-kehittaa-nuorten-digitaitoja/>

Digitaidot - Digitaidoilla tiedolla johtamiseen

Turun ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika: 1.9.2021 – 30.6.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 202 486 euroa

Hankkeen tavoitteena on kehittää toimenpiteisiin osallistuvien henkilöiden digitaalista osaamista, tukea heidän mahdollisuuksiaan osaamisen tehokkaampaan hyödyntämiseen työelämässä sekä parantaa heidän työmarkkinakelpoisuuttaan. Hanke on tarkoitettu pandemiasta kärsineiden toimialojen yritysten työntekijöille ja itsensä työllistäjille. Kohderyhmänä ovat myös työttömyysuhan alla olevat, työttömät ja lomautetut. Tavoitteena on antaa pandemian aiheuttamassa haasteellisessa tilanteessa hankkeen toimenpiteisiin osallistuville uutta osaamista digitaalisten välineiden käyttämiseen sekä niillä saatujen tulosten analysointiin ja hyödyntämiseen tiedolla johtamisessa. Hankkeessa tuotetaan tiiviitä ja selkeitä kuvauksia digitaalisista välineistä ja niiden käyttämisen hyödyistä, valikoitua itseopiskelumateriaalia sekä innostavia esimerkkejä siitä, mitä uusilla opeilla voi saada aikaan. Hanke järjestää paljon lyhytkestoista koulutustilaisuuksia hankkeen kohderyhmälle ja varmistaa koulutuksiin kuuluvien työpajojen kautta, että oppi myös otetaan käyttöön. Hankkeen tuloksena koulutuksiin osallistuneiden henkilöiden kynnys toimia digitaalisissa ympäristöissä on laskenut ja he osaavat nykyistä paremmin reagoida muutoksiin hyödyntämällä omissa toiminnassaan keskeisiä digitaalisia välineitä.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus S22549, Digitaidot - Digitaidoilla tiedolla johtamiseen \(eura2014.fi\)](#)

Datasta ketteryttä ja uutta liiketoimintaa pk-yrityksiin (TehoData)

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Toteutusaika: 1.9.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 237 420 euroa

Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä on selkeä tarve kehittää digitalisaatiota eri näkökulmista ja datan hyödyntämisaste on yksi suurimmista näistä. Datatalous on yksi tämän hetken suurimmista kehitystrendeistä ja se tulee tuomaan paljon uusia mahdollisuuksia myös mikro- ja pk-yrityksille uusien tuotteiden ja palveluiden sekä tehostuneiden prosessien myötä. Tämä vaatii pk-yrityksiltä aivan uudenlaista kyvykkyyttä ja myös ymmärrystä datan tilasta omassa organisaatioissa, liiketoimintaympäristössä sekä myös avoimen datan osalta, jota yritykset voivat hyödyntää nykypäivänä monin eri tavoin. Hankkeen päätavoitteena on kehittää Etelä-Pohjanmaan alueen dataan perustuvaa osaamista eri toimialoilla. Hankkeessa kehitetään mm. dataan perustuvaa osaamista sekä dataan pohjautuvaa toimintatapaa edesauttavia koulutuspaketteja. Lisäksi laaditaan työpajamenetelmillä pk-yritysten kanssa datastrategioita sekä määritellään konkreettisia toimenpiteitä osana organisaation omaa toimintaa sekä pilotoidaan pk-yrityksissä yleishyödyllisiä datapohjaisia kehittämistoimia, jotka tehostavat pk-yritysten toimintaa kokonaisuutena uuden oppimisen näkökulmasta. Toimenpiteiden pohjalta laaditaan digitaalinen, käytännönläheisiä kokonaisuuksia sisältävä oppimisympäristö (sisältäen kehitetyt materiaalit), joista on hyötyä alueen pk-yrityksille myös jatkossa. Hankkeen tuloksena syntyy mm. uutta dataan perustuvaa osaamista alueen pk-yrityksiin, koulutuskokonaisuuksia (mm. MOOC), yleishyödyllisiä pilotteja sekä niihin liittyviä erilaisia julkaisuja sekä digitaalinen oppimisympäristö. Hankkeessa syntyneet koulutusmateriaalit jäävät alueen toimijoiden hyödynnettäväksi hankkeen jälkeen ja niitä on tarkoitus soveltaa myös korkeakouluopetuksessa.

[RR-tietopalvelu -hankekuvaus S22608, Datasta ketteryttä ja uutta liiketoimintaa Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksiin \(TehoData\) \(eura2014.fi\)](#)

Lieksa react - koronasta kohti uutta normaalia

Lieksan Kehitys Oy LieKe

Toteutusaika: 1.8.2021–31.7.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä: 559 878 €

Lieksa REACT - koronasta kohti uutta normaalia -hankkeen tavoitteena on auttaa lieksalaisia yrityksiä kohti parempaa kannattavuutta ja liiketoiminnan volyyymiä digitalisaation ja vihreän kasvun avulla. Hankkeen toimenpiteinä lieksalaisissa yrityksissä toteutetaan digitalisaation ja vihreään kasvuun liittyviä yhteisiä ja yritysälähtöisiä kehittämistoimenpiteitä. Hankkeen työpaketeissa kehitetään yritysten digitaalista näkyvyyttä ja tehostetaan toimintaa digitaalisuuden avulla. Liiketoimintaa kehitetään myös ympäristöystävälliseen suuntaan ja otetaan käyttöön vihreän kasvun mahdollistavia toimintamalleja.

Digitalisaation toimenpiteet voivat olla esimerkiksi uusien liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamista, palvelumuotoilua ja uusien palveluiden toteuttamista, markkinointiviestinnän tehostamista, automaation ja esim. ERP:n ja CRM:n kehittämistä sekä työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden parantamista digitaalisiin ratkaisuihin. Vihreän kasvun toimenpiteinä voivat olla esimerkiksi uusien liiketoimintamahdollisuuksien kartoittaminen, tuotantoprosessien kehittäminen, sertifiointi, vastuullisuusviestinnän vahvistaminen, vihreän energian käytön edistäminen sekä materiaalivirtojen ja kiertotalouden tehostaminen.

Hankkeen tavoitteena on antaa lieksalaisille yrityksille eväitä nopeasti tapahtuvien muutosten kohtaamiseen. Yritysten kannattavuutta, online-näkyvyyttä ja vihreää kasvua tuetaan liiketoimintaa kehittävien ratkaisujen avulla.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektkoodi=S22475>

Yhdessä kohti Kainuun matkailun tulevaisuutta

Kajaanin kaupunki

Toteutusaika 1.10.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 218 948 euroa

Hankkeessa kehitetään matkailualan yritysten yrittäjien ja työntekijöiden digitaalista osaamista osana yrityksen laatua, markkinointia, kannattavuutta ja kehittämistyötä.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22649>

Opettajan pedagogiset taidot etä- ja hybridityöskentelyssä

Oulun yliopisto

Toteutusaika 1.9.2021 - 30.6.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 392 951 euroa

Hankkeessa lisätään perus- ja toisen asteen (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset) aineenopettajien digipedagogisia etä- ja hybridityötaitoja ja annetaan valmiuksia ammatilliseen kasvuun ja lisätään työhyvinvointitaitoja.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22488>

ViVa - vihreä vastuullisuus mikroyrityksissä

Oulun yliopisto, osatoteuttajina Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry ja Kalajoen kaupunki

Toteutusaika 1.9.2021 - 31.8.2023

Suunniteltu julkinen rahoitus: 384 109 euroa

Hankkeessa toteutetaan mikroyritysten vastuullisuusosaamisen valmennus, jolla parannetaan yrittäjien kykyä vastata tulevaisuudessa toimintaympäristön muutoksiin ja edistetään yritysten vihreää siirtymää.

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22566>

3.8. Tekninen tuki (EAKR ja ESR)

EAKR:n teknisellä tuella on käynnistetty vuoden 2021 loppuun mennessä yhteensä 15 hanketta. Teknisestä tuesta oli vuoden 2021 lopussa varattu 110 % ja maksettu 76 %. Rahoitusta on käytetty koko ohjelman hallinto-, valmistelu- ja toimeenpanotehtäviä hoitavan henkilöstön palkka-, matka- ja hallintokuluihin niin hallintoviranomaisessa ja todentamisviranomaisessa kuin välittävissä toimielimissäkin. Tavoitteena on huolehtia ohjelman tehokkaasta toimeenpanosta hallinnon kaikilla tasoilla. Ohjelmakauden lähestyessä loppuaan on tulosten kokoamiseen kiinnitetty huomiota. Samanaikaisesti kuitenkin uudet REACT-EU –hankkeet sekä seuraavaan ohjelmakauteen valmistautuminen työllistivät runsaasti viranomaisia.

Rahoituksella on myös järjestetty viranomaisille sekä hankkeiden hakijoille suunnattua koulutusta. Välittävät viranomaiset ovat edelleen tukeneet hanketoteuttajia koronapandemian johdosta aktiivisella tiedottamisella ja siirtämällä esim. hakuinfoja ja starttikoulutuksia enenevässä määrin toteutettavaksi verkossa esim. webinaareina. Pääasiallinen viestintäkanava myös alueilla on ollut rakennerahastot.fi-sivusto.

Teknisestä tuesta on myös maksettu maakunnan yhteistyöryhmien toiminnasta aiheutuvia kuluja. MYR:it ovat osallistuneet alueellisina kumppanuustoimieliminä myös uuden EU-ohjelmakauden valmisteluun. Koronapandemia on tuonut muutoksia myös MYR:ien työskentelytapoihin.

Teknisellä tuella katetaan vain osa ohjelman hallinnoinnista aiheutuvista kuluista, merkittävä osa maksetaan rakennerahastohallintoon osallistuvien valtion viranomaisten toimintamäärärahoista ja maakunnan liittojen kuntarahasta.

REACT-EU:n EAKR-toimenpiteisiin liittyvää teknistä tukea on käytetty ohjelman muun teknisen tuen tavoin hallinto-, valmistelu- ja toimeenpanotehtäviä hoitavan henkilöstön palkka-, matka- ja hallintokuluihin niin hallintoviranomaisessa ja todentamisviranomaisessa kuin välittävissä toimielimissäkin – kuitenkin kohdis-
tuen erityisesti REACT-EU:n hallinnoinnista aiheutuviin lisäkustannuksiin. REACT-EU-hankkeille on järjestetty alueilla mm. verkostotilaisuuksia.

ESR:n teknisellä tuella rahoitettiin kolmea hanketta. Teknisen tuen kehyksestä oli varattu 117 % ja maksettu 115 %. Rahoituksesta suurin osa (97 %) käytettiin tietojärjestelmäkokonaisuuden rakentamiseen, jota on kuvattu tarkemmin luvun 4 kohdassa *Rakennerahastojen sähköiset palvelut / e-koheesio*.

Teknistä tukea käytettiin myös viestintään (2 %), jolla tehdään EU:n rakennerahastoista rahoitettavaa hanke-toimintaa tunnetuksi, kerrotaan aikaan saaduista tuloksista ja tiedotetaan rahoitusmahdollisuuksista potentiaalisille hakijoille, kumppaneille sekä suurelle yleisölle. Keskeinen viestinnän väline on ohjelmakaudella 2014-2020 ollut www.rakennerahastot.fi -verkkopalvelu. Hankkeella rahoitettua toimintaa on kuvattu tarkemmin vuosikertomuksen luvun 4 kohdassa *Viestintä*. Tämän lisäksi viestinnän määrärahoja käytetään kokousten ja tilaisuuksien kustannuksiin, jotka koronapandemiasta johtuen järjestettiin etänä. Teknistä tukea käytettiin myös julkaisuihin sekä käännöskustannuksiin.

Vuonna 2021 ei ohjelmasta tehty arviointeja, joten teknistä tukea ei kohdentunut niihin toimiin.

REACT-EU:n ESR-toimenpiteisiin liittyvää teknistä tukea on käytetty erityisesti tietojärjestelmäkokonaisuuden päivittämiseen REACT-EU:n edellyttämällä lisäyksillä ja muutoksilla. REACT-EU-rahoituksen tarjoamista mahdollisuuksista viestittiin myös mm. [rakennerahastot.fi](http://www.rakennerahastot.fi) -sivustolla. Viestinnästä ja tietojärjestelmästä kerrotaan tarkemmin luvussa 4.

4. OHJELMAN JA TOTEUTETTUJEN TOIMENPITEIDEN TEHOKKUUTEEN VAIKUTTAVAT SEIKAT

REACT-EU -lisärahoituksen liittäminen alkuvuodesta osaksi rakennerahasto-ohjelmaa osoittautui hallinnollisesti onnistuneeksi ratkaisuksi mahdollistaen rahoituksen nopean käyttöönoton alueellisten koronakriisin jälkihoitoon liittyvien selviytymissuunnitelmien toteuttamiseksi.

Koronapandemia toi silti edelleen lisähaasteita hanketoteutukseen vuonna 2021. Se vaikutti lähes kaikkiin käynnissä oleviin hankkeisiin; esim. koulutuksia, kansainvälisyystoimenpiteitä, matkoja, seminaareja ja vierailuja ei voitu toteuttaa suunnitellusti ja hanketoteuttajat joutuivat mukauttamaan toimintoja sekä hake-
maan hankkeille jatkoaikaa. Tilanne oli kuitenkin jo parempi kuin vuonna 2020, koska virtuaalikokousmahdollisuudet ja -käytännöt olivat useimmissa tuensaajaorganisaatioissa huomattavasti kehittyneet.

ESR-hankkeissa osallistujatietojen kerääminen aiheutti edelleen haasteita. Kritiikki keräämisen tavasta ja työmäärästä on kasvanut. Koronan hankkeille tuomia haasteita pyrittiin vähentämään rahoittajien tarjoamalla koulutuksella ja ohjauksella.

Monien EAKR-investointihankkeiden toteutusta haittasi komponenttien toimitusvaikeudet. Erityisesti pienissä yrityksissä koronan aiheuttama resurssipula heijastui osallistumisaktiivisuuteen. Yritystukien osalta ilmeni

viivästyksiä, koska osaajia ei saatu rekrytoitua tai he olivat siirtyneet muihin tehtäviin. Uudet hankkeet saattavat myös kilpailla samoista kohderyhmistä.

REACT-EU-rahoituksen käyttöönotto tapahtui nopeasti ja sen volyymi oli merkittävä, mikä näkyi hakemus- ja päätösmäärissä. Valtaosa EAKR-osuudesta saatiin sidottua jo vuonna 2021, ESR:n osalta haut jatkuvat vielä vuonna 2022. Rahoittavan viranomaisen kannalta keskeinen haaste v. 2021 oli, että REACT-EU-hankkeiden rahoituspäätöksistä vastaavat asiantuntijat osallistuivat myös uuden ohjelmakauden valmisteluun. Loppuvuonna potentiaalisille hakijoille järjestettiin jo info- ja koulutustilaisuuksia uutta ohjelmakautta koskien sekä aloitettiin ensimmäisten hakujen valmistelu. Kasvaneesta työkuormasta huolimatta rahoittajaviranomaiset kokivat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet tulevan ohjelmakauden valmisteluun omaa ammatillista kehittymistä tukevin.

Asiakastapaamiset toteutettiin pääosin etäyhteyksillä, mikä tehosti valmisteluprosesseja, mutta saattoi myös vaikeuttaa hankekokonaisuuden hahmottamista. Muutospäätösten tarve väheni edelliseen vuoteen verrattuna, sillä uusissa hankkeissa koronan vaikutukset pystyttiin huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa. Ohjelmakauden loppuvaiheessa hakijatahot ovat jo hyvin omaksuneet rahoitushakujen ja hankkeiden toteuttamisen käytännöt, mutta sulkemisvaiheen lähestyminen lisää paineita asettaessaan ehdottomat ajalliset raamit tavoitteiden saavuttamiselle.

Viestintä

Keskeisimmällä viestintätyökalulla rakennerahastot.fi -sivustolla on ollut keskimäärin 10 000 käyntiä kuukaudessa. Säännöllisesti ilmestyvillä valtakunnallisella ja alueellisilla uutiskirjeillä on ollut yhteensä noin 4 000 tilaajaa. Rakennerahastoviranomaisille tarkoitettu verkkopalvelun ekstranetistä löytyy toiminnan kannalta keskeinen aineisto ja ohjeistus. Viestinnän painopiste oli pitkälti tulosviestinnässä ja tulevaan ohjelma-kauteen valmistumisessa. Sosiaalisen median viestintää tehdään yhdessä alueiden viranomaisten kanssa (Facebook, Twitter, YouTube). Syksyllä 2021 aloitettiin uuteen ohjelmaan liittyvä hallintoviranomaisen teemaviikkokampanja nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Eurooppa-päivän ympärillä keväällä 2021 järjestettiin sosiaalisen median uutisointia sekä osallistuttiin Europe in My Region -kampanjaan.

Vuoden 2021 aikana tehtiin uuteen ohjelmaan liittyen visuaalinen ilme yhteistyössä SM:n kanssa. Uudella ilmeellä valmisteltiin viestinnän työkaluja ja mallipohjia, kuten diaesitykset, asiakirjat, videopianssit, ikonikuvitukset sekä sosiaalisen median aineistot. Rakennerahastot.fi -internetsivujen uudistus oli iso viestintä-avaus yhteistyössä hallintoviranomaisen ja välittävien toimielinten toteuttamana. Viranomaisten aineistotarpeisiin lähdettiin tekemään nettisivuista erillistä AURA-aineistopankkia.

Hallintoviranomaisen rakennerahastoviestinnän ensisijaisia kohderyhmiä ovat välittävät toimielimet, muut viranomaiset, sidosryhmät, kansalaiset ja media. Välittävien toimielinten viestinnän kohderyhmiä ovat hakijat, hanketoimijat, muut viranomaiset, kansalaiset ja media. Monet yksittäisten hankkeiden viestintätoimenpiteet ovat saaneet näkyvyyttä ja toimineet yhteiskunnallisen keskustelun herättäjinä. Rahoittavat viranomaiset vastaavat hakuajoista tiedottamisesta, hanketoimijoiden neuvonnasta ja ohjauksesta. Hakuajoista on ilmoitettu rakennerahastot.fi -verkkopalvelussa. Rahoittavilla viranomaisilla on käytettävissään myös omia nettisivuja ja sosiaalisen median kanavia. Esimerkkejä alueellisesta viestinnästä ovat mm. Etelä-Suomen maakuntien liittojen järjestämä Satoa Etelä-Suomesta -verkkotilaisuus sekä Pirkanmaan liiton tulosviestinnän välineenä toimiva Villimpi Länsi -sivusto.

Rakennerahastojen sähköiset palvelut / e-koheesio

Rakennerahasto-ohjelman hallinnointiin käytetään hajautettua selainpohjaista tietojärjestelmäkokoisuutta, joka koostuu neljästä erillisestä tietojärjestelmästä: EURA 2014-, Tuki 2014- ja Eval-järjestelmästä

sekä ESR Henkilö -palvelusta. Järjestelmistä on integraatiot mm. valtionhallinnon kirjanpito- ja maksuliikenejärjestelmiin.

Hallintoviranomaisen EURA 2014 -järjestelmä toimii rakennerahastotoiminnan hallinnoinnin pääjärjestelmänä. ELY-keskusten yritystukilain nojalla rahoittamien hankkeiden hallinnointiin tarkoitettua Tuki 2014 -järjestelmää ja Business Finlandin Eval-järjestelmää käytetään EURA 2014 -järjestelmän rinnalla EAKR-hankkeiden hallinnointijärjestelminä. Rakennerahastokokonaisuuden hallinnointi tällä ns. hybridimallilla osoittautui ennakoitua hitaammaksi ja suuritöisemmäksi toteuttaa.

Tietojärjestelmäkokonaisuudella kerätään, tallennetaan ja säilytetään digitaalisessa muodossa kustakin hankkeesta yleisasetuksen ja komission delegoidun asetuksen mukaisia tietoja. EURA 2014 -tietojärjestelmässä asiakkaat asioivat lakisääteisesti vain sähköisesti. Myös Tuki 2014- ja Eval-järjestelmissä rahoitettavissa hankkeissa on käytössä sähköinen asiointi. Yleisasetuksen ns. e-koheesiovaatimukset ovat keskeisimmiltä osiltaan täyttyneet.

Vuonna 2021 hallintoviranomaisen digitaalisten palvelujen resurssit kohdennettiin lähes täysin uuden ohjelmakauden digitaalisen palveluratkaisun (EURA 2021) kehittämisen ohjaukseen. EURA 2014 -järjestelmässä korjattiin ainoastaan hankkeiden sulkemisen estänyt pitkäaikainen vika sekä huolehdittiin normaalista järjestelmän ylläpidosta. Lisäksi jatkettiin järjestelmän alustanvaihdon valmistelua Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen (Valtori) kanssa. Vaikka ohjelmakausi on päättymisillään, on EURA 2014:n alustanvaihto välttämätön, sillä ohjelmakauden toimeenpano jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka ja tämän jälkeen järjestelmää on komission asettaman säilytysvelvollisuuden vuoksi ylläpidettävä vielä useita vuosia.

5. OHJELMAN TOTEUTUS SUURALUEITTAIN

Etelä-Suomi

Etelä-Suomen alueella rahoittavina viranomaisina toimivat Uudenmaan liitto EAKR-rahoituksen ja Hämeen ELY-keskus ESR-rahoituksen (sis. 4 valtakunnallista ohjelmaa) sekä EAKR:n yritystukien ja toimintaympäristötukien osalta.

Hanketoimintaa Etelä-Suomessa

Etelä-Suomessa ohjelmakauden tarjoama varsin rajallinen rahoitus on onnistuttu hyödyntämään erittäin hyvin. Maakunnat muodostavat kehittämisen painopisteet alueillaan – linjaukset löytyvät maakuntaohjelmista sekä älykkään erikoistumisen strategioista. Näiden mukaan maakunnat suuntaavat rakennerahastorahoitusta. Vuonna 2021 maakuntien selviytymissuunnitelmat nousivat mukaan ohjaaviksi asiakirjoiksi.

Rahoitetuissa hankkeissa pk-yritysten kilpailukyvyn paranemiseen tähdätään innovatiivisilla tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeilla sekä yhteiskehittämistä hyödyntäen. Yritysten elinvoimaisuutta edistetään uusilla resurssiviisailta palveluilla ja ratkaisuilla. Näkyvässä roolissa on digitaalisuuden, etäpalveluratkaisujen ja uuden teknologian, kuten XR-teknologian eli laajennetun todellisuuden -teknologian ratkaisujen hyödyntäminen yritysten tarpeisiin. Vihreän talouden hankkeissa korostuu kiertotalouden ja sen ekosysteemien edistäminen laaja-alaisia verkostoja hyödyntäen. Kiertotalouden hankkeissa on tartuttu muun muassa muovien kierrätyksen haasteisiin ja edistetty korjausrakentamisen kiertotaloutta. Esimerkkeinä voidaan mainita kemiallisen kierrätyksen prosessit ja tuotantomenetelmät sekä älykkäät robottiratkaisut.

ESR:n osalta vuonna 2021 korostui erityisesti digitaalisen osaamisen kehittäminen monipuolisesti, lähtien syrjäytymisvaarassa olevien osallisuuden tukemisesta osaamista ja uudenlaisia digitaalisia ratkaisuja kehittämällä, aina opettajien hybridikoulutusosaamisen kehittämisen kautta digiammattilaisten osaamisen kasvatamiseen. Toisaalta kehitettiin yritysten johdon ja henkilöstön muutokkyvykkyyttä, valmiuksia hyödyntää digitaalisia järjestelmiä toimintansa kehittämisessä sekä vihreään siirtymään liittyvää osaamista.

Korona väritti edelleen hanketoimintaa vuonna 2021. Toimintatavat olivat kuitenkin jo kehittyneet digitaaliseen suuntaan, vaikutus jäi vähäisemmäksi kuin edellisenä vuonna. Virtuaalokokousmahdollisuudet ja –käytännöt olivat useimmissa tuensaajaorganisaatioissa huomattavasti kehittyneet ensimmäiseen koronavuoteen verrattuna. Potentiaalisten kohderyhmäyritysten taloudelliset haasteet eivät olleet kuitenkaan hävinneet erilaisten koronatukien myötä mihinkään, vaan niiden hanketoimintaan osallistumisedellytykset olivat hyvin vaihtelevat.

Vuonna 2021 **REACT-EU-rahoituksella** oli merkittävä rooli. Toimenpiteillä tuettiin alueiden elpymistä koronasta. Rahoituksella tuettiin erityisesti pk-yrityksiä, tki-toimintaa, digitaalista osaamista sekä yritysten ja niiden henkilöstön muutokkyvykkyuden kehittämistä. Digitaalisuudella ja vihreällä siirtymällä oli keskeinen rooli rahoitettavissa hankkeissa. Vähähiilisyden edistäminen nousi keskiöön monessa hankkeessa.

Vähähiilisyys on keskeinen tema rakennerahasto-ohjelmassa. Etelä-Suomessa on päästy asetettuun 25 % tavoitteeseen. Etelä-Suomessa on edistetty onnistuneesti **pk-yritysten mahdollisuuksia kasvuun, kansainvälistymiseen ja uuteen liiketoimintaan**. Kasvua on tavoiteltu erityisesti ulkomaan markkinoilta sekä niiltä aloilta, joilta nähdään löytyvän muun muassa älykkään erikoistumisen strategian mukaisesti mahdollisuuksia uudelle kasvulle. Alueelliset tutkimus-, kehitys- ja osaamiskeskittymät sekä uusia innovaatioita synnyttävät ekosysteemit ovat arvokasta pääomaa maakunnissa ja **uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja**

hyödyntäminen on keskeisessä roolissa. Rakenerahastoilla on oma tärkeä roolinsa tki-toiminnan käynnistämässä ja juurruttamisessa Etelä-Suomessa, joka on kasvualusta ja veturi koko maan kansainväliselle menestykselle.

Työllisyyttä ja työvoiman liikkuvuutta on edistetty hankkeissa monipuolisesti, tukemalla heikossa asemassa olevien **työllistymistä**, parantamalla **yritysten tuottavuutta ja työhyvinvointia** sekä tukemalla **segregaation purkamista**. Lähes kaikissa hankkeissa korostui digitaalisen osaaminen parantaminen, sekä työllistymisen edellytyksenä, että yritysten muutoksen tukena. **Koulutuksen, ammattitaidon ja elinikäisen oppimisen** osalta nousi vahvasti esiin sekä digitaalisten että hybridiympäristöjen kehittäminen, opettajien tukeminen niiden hyödyntämisessä sekä koulutuksen suorittamisen tukeminen. **Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantamiseen** keskittyville hankkeille on edelleen kova kysyntä. Korona on nostanut esiin tiettyjen kohderyhmien erityiset tarpeet ei-digitaaliselle ohjaukselle. REACT-EU ESR hankkeissa nostettiin erityisesti **digitaalisen osaamisen kehittäminen**, sekä osallisuuden että ammattitaidon kehittämisen näkökulmasta keskiöön. Sen merkitys myös **yritysten muutoksessa kohti vihreää siirtymää** on tunnistettu, kuten myös vastuullisuus yleisemminkin, mikä nousee hankkeiden toiminnassa selkeästi esiin.

Etelä-Karjala

Etelä-Karjalassa järjestettiin vuonna 2021 kolme EAKR-hakua. Ensimmäisessä haettiin innovaatiostrategian mukaisia, älykkäitä palveluja koskevia hankkeita. Toisella hakukierroksella painotettiin TL1:n osalta kunta-rajat ylittävää yhteistyötä, joka tähtää yritysten tarpeista lähtevään ja niitä palvelemaan toimintaan sekä tarjoaa niille tukea ideoiden edelleen kehittämiseksi huomioiden valtakunnallisesti valmisteilla oleva muutos TE-palveluiden siirtymisestä kunnille. REACT-EU:n osalta haussa painotettiin edellä mainitun lisäksi erityisesti koronasta kärsiville palvelualueille kohdentuvia hankeideoita, jotka auttavat yrityksiä uudistamaan ja kehittämään toimintaansa elpymisvaiheessa. Kahdessa haussa rahoitettiin 2,7 M€:lla 17 hanketta. Lisäksi loppuvuodesta avattiin ennakoiva rahoitushaku ELY:ltä siirtyville rahoille.

ELY-keskus järjesti kaksi REACT-EU:n ESR-hakua, joissa etsittiin Etelä-Karjalaan hankkeita erityisesti mikro- ja pk-yritysten muutoskyvykkyyden tueksi. Myös vihreää siirtymää nostettiin keskiöön. Rahoitusta myönnettiin lähes 1,7 M€:lla eurolla, 13 hankkeelle digiosaamisen ja muutoskyvykkyyden kehittämiseen. Yritystukien osalta sekä kysyntä että myönnettyjen tukien määrä kaksinkertaistuivat aiempaan verrattuna, tukia myönnettiin 41 yritykselle yhteensä 2,4 M€.

Kanta-Häme

Hämeen liitto otti kokoavan roolin elvytysrahoituksen kokonaisuuden hyödyntämisessä maakunnassa. Kanta-Hämeessä avattiin EAKR:ssä haettavaksi vain REACT-EU erityistavoite 12.2. alueellisen selviytymissuunnitelman ja maakuntaohjelman älykkään erikoistumisen strategian painopisteiden pohjalta. Hankkeissa toteutetaan kantahämäläisen älykkään erikoistumisen tavoitteiden mukaisia selkeitä toimenpidekokonaisuuksia, jotka liittyvät kiertotalouteen ja luonnonvaroihin; digitalisaatioon ja robotiikkaan sekä matkailuun ja vähähii-lisyyteen. Vuonna 2021 rahoitettiin 11 hanketta yhteensä 1,9 M€:lla.

ELY-keskus järjesti yhden REACT-EU ESR-haun sekä yhden toimintalinjalle 4 kohdistuvan haun Kanta-Hämeessä. REACT-EU:ssa ei ollut vihreän siirtymän lisäksi erityisiä painopisteitä, koulutuksen kehittämisen osalta keskityttiin robotiikan alojen kehittämiseen. Alueella toimivia hankkeita käynnistyi 14, rahoitusta käytettiin yli 2 M€. Yritystukien osalta oli nähtävissä merkittävää kasvua, tukia myönnettiin 39 yritykselle yhteensä 4,4 M€.

Kymenlaakso

Vuonna 2021 järjestettiin kaksi hankehakua, joissa rahoitettiin yhteensä 3,5 M€:lla 22 hanketta. Kevään hankehaussa ensisijaisesti haettiin hankkeita, jotka tukevat Kymenlaakson hiilineutraaliustavoitetta sekä hankkeita, jotka vahvistavat maakunnan innovaatiotoimintaa älykkään erikoistumisen painopisteissä. Toimintalinjoissa 1 ja 2 painotettiin jo päättyneiden tai vielä käynnissä olevien hankkeiden jatkohankkeita. Toimintalinjalla 8 (REACT-EU) haettiin hankkeita, joilla tuetaan alueita koronapandemian vahinkojen korjaamisessa, ja samaan aikaan luodaan pohjaa talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elvytykselle.

Syksyn haussa pääpaino oli REACT-EU-hankkeissa, lisäksi haettiin hankkeita toimintalinjan 2 erityistavoitteeseen 4.1. Tuettavaksi toiminnaksi toivottiin erityisesti pilotti- tai kokeiluhankkeita tai jo käynnissä olevan hankkeen toimenpidevalikoiman laajentamiseen.

ELY-keskus järjesti kaksi REACT-EU ESR-hakua sekä yhden toimintalinjoille 3 ja 5 kohdentuvan. Kymenlaaksoissa etsittiin hankkeita erityisesti mikro- ja pk-yritysten muutoskyvykkyyden tueksi. Myös vihreää siirtymä nostettiin keskiöön. Rahoitusta myönnettiin lähes 3M€:lla eurolla, 17 hankkeelle digiosaamisen, digitaalisuuden ja muutoskyvykkyyden kehittämiseen. Yritystukien osalta sekä kysyntä että myönnettyjen tukien määrä kaksinkertaistuivat aiempaan verrattuna, tukia myönnettiin 42 yritykselle yhteensä 3,2 M€.

Päijät-Häme

REACT-EU lisärahoitus mahdollisti uusien hankkeiden rahoittamisen ja sille oli selkeä tilaus koronan mukanaan tuomien ongelmien helpottamiseksi. Rahoituksen painopisteenä oli REACT-EU ohjelmamuutoksen mukaiset toimenpiteet ja hankkeiden tuli tukea alueellisten selviytymissuunnitelmien toimeenpanoa. Maakunnallisina painotuksina olivat maakuntaohjelman mukaisuus ja älykkään erikoistumisen strategiset kärjet.

Rahoitukseen saatiin monipuolinen kattaus erilaisia hankkeita. Hankevalinnoissa menestyivät edelleen matkailu, kiertotalous ja digiratkaisut, mutta tuettavaksi eteni myös hyvinvointi- sekä ennakointisosaamista kehittäviä hankkeita. Rahoitusta myönnettiin 18 hankkeelle yhteensä 2,8 M€.

ELY järjesti alueella kaksi REACT-EU ESR-hakua. Hankkeita haettiin laajasti REACT-EU teemoihin, huomioiden vihreä siirtymä. Rahoitukseen valikoitu 14 alueella toimivaa hanketta, yhteensä lähes 2 M€. Yritystukien kysyntä ja rahoitus kasvoivat huomattavasti, 71 yritystä sai rahoitusta lähes 6 M€, mikä tarkoittaa, että hankkeiden keskikokokin kasvoi merkittävästi aikaisempaan verrattuna.

Uusimaa

Uudellamaalla järjestettiin kaksi hakua. Keväällä haussa avoinna oli kaikki toimintalinjat ja niiden erityistavoitteet. Pääosa haussa käytettävissä olevista rahoista tuli REACT-EU lisärahoituksesta. Hankkeita käynnistyi 28 vajaalla 14,7 M€:lla. Loppusyksystä järjestettiin vielä Uuttamaata koskenut haku, jossa jaettiin jäljellä oleva pieni REACT-EU valtuus erityistavoitteeseen 12.2 sekä loput toimintalinjojen 1 ja 2 kehysten valtuudet toimintalinjan 2 erityistavoitteeseen 4.1. Tässä haussa jaettava rahoitus oli hieman alle 300 000 € ja hankkeita käynnistyi kolme.

ELY-keskus toteutti kaksi REACT-EU ESR hakua, joissa etsittiin hankkeita, joissa tuetaan yksinyrittäjiä ja mikroyrityksiä, vihreää siirtymää sekä digiosaamista ja digitaalisten palveluiden kehittämistä. Hauissa rahoitettiin yhteensä 54 alueelle kohdistuvaa hanketta, rahoitusta käytettiin reilu 13 M€. Yritystukiin ohjautui EAKR –rahoitusta 22,3 M€, mikä kohdistui 305 yritykselle. Uudenmaan yritystuissa merkittävään osaan nousi

digitalisaation tukeminen monipuolisesti sekä yritysten oman toiminnan kehittämisenä, että uusien palvelutuotteiden tarjonnan kehittämisenä.

REACT-EU-lisärahoituksella rahoitetut hankkeet ovat vastanneet Uudellamaalla hyvin niihin EU:n, kansallisen- ja maakunnallisen tason haasteisiin, joita varten REACT-EU-rahoitus lanseerattiin, ja lisärahoituksen kokoluokka on mahdollistanut aidosti vaikuttavia hankekokonaisuuksia.

Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomessa oli avoinna kaksi rahoitushakua vuonna 2021. Käytettävissä ollut yhteensä noin 5,2 milj. euron suuruinen valtuus muodostui pääasiassa REACT-EU-lisärahoituksesta. Hakujen erityispainopisteinä olivat älykkään erikoistumisen kärjet: sininen kasvu ja teollisuuden modernisointi, innovatiiviset ruokaketjut sekä lääke- ja bioteknologia.

Rahoitusta vuonna 2021 myönnettiin kaikkiaan 15 hankkeelle, joista REACT-EU-rahoitus mahdollisti peräti 13 hanketta. Lisärahoitus yli viisinkertaisti mahdollisuudet panostaa pk-yritystoiminnan vahvistamiseen ja tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseen koronapandemian vaikutusten vähentämiseksi Varsinais-Suomessa.

Keski-Suomen ELY-keskuksen Varsinais-Suomessa rahoittama hankkeita kuvataan tarkemmin Länsi-Suomen osiossa.

Lisätietoa rakennerahastotoiminnasta Etelä-Suomessa:

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/etela-suomen-suuralue>

Länsi-Suomi

Keski-Suomen ELY-keskus myönsi vuonna 2021 yrityksen kehittämisavustusta EAKR-valtuudesta Länsi-Suomessa yhteensä noin 51,4 miljoonaa euroa (sisältää Keski-Pohjanmaan noin 4,96 miljoonan ja Varsinais-Suomen 10,58 miljoonan euron osuudet) ja toimintaympäristön kehittämisavustusta 652 tuhatta euroa. Myönteisiä EAKR-päätöksiä tehtiin yhteensä 531 kappaletta (sisältäen 38 kappaletta Keski-Pohjanmaan ja 120 kappaletta Varsinais-Suomen myönteisiä EAKR-päätöksiä). Tukea saaneilla hankkeilla odotetaan syntyvän mm. 3 613 uutta, kokoaikaista työpaikkaa. Yrityksien odotetaan saavan lisää liikevaihtoa 988 miljoonaa euroa ja lisäävän viennin kasvua 544 miljoonalla eurolla.

Keski-Suomen ELY-keskus myönsi vuonna 2021 ESR rahoitusta 137 hankkeelle. Osassa maakuntia käytettävissä oleva toimintalinjojen 3, 4 ja 5 määrärahakehys on jo käytetty hankkeisiin. Toimintalinjaan 3 rahoitettiin 26 hanketta, toimintalinjaan 4 rahoitettiin 32 hanketta ja 16 hanketta toimintalinjaan 5. Länsi-Suomen alueella määrärahaehyksiä käytetään tavoitteena myöntövaltuuden täysimääräinen sitominen. REACT-EU rahoitusta on Länsi-Suomessa käytettävissä 22,5 miljoonaa euroa ESR toimiin. Vuonna 2021 käynnistyi 63 REACT-EU hanketta joiden rahoittamiseen käytettiin 16,1 milj. €. REACT-EU -haut aktivoivat toimijoita tekemään hakemuksia sekä digitaitojen lisäämiseen, että yritysten ja henkilöstön resilienssin kehittämiseen. Myös oppimisympäristöjen tekemiseen käytettiin REACT-EU rahoitusta.

Pirkanmaan liitossa tehtiin toimintavuonna 2021 myönteinen rahoituspäätös 46 EAKR-hankkeelle. Hankkeita toteutetaan viiden maakunnan alueella: Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Pohjanmaalla ja Satakunnassa. REACT-EU:n EAKR-hankkeiden toteuttamiseen alueen viidelle liitolle osoitettiin 15,5 miljoonaa

euroa. Tuella käynnistyi 63 aluetalouden koronasta toipumista tukevaa, vihreää ja digitaalista siirtymää vauhdittavaa hanketta.

Kaikkiaan Länsi-Suomen liitoissa oli rahoitettu 31.12.2021 mennessä 447 EAKR-hanketta. Maakunnan liittojen käytössä ollut koko kauden noin 96 miljoonan euron myöntövaltuus oli tuolloin varattu käyttöön lähes täysimääräisesti.

Länsi-Suomen liittojen rahoittamien EAKR-hankkeiden merkittävimpana saavutuksena ohjelmakaudella voi tuotosindikaattoreiden valossa pitää tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämiin hankkeisiin osallistuneiden yritysten kokonaismäärää. Toimintavuoden loppuun mennessä kyseinen luku nousi 3315:een. Tästä yritysjoukosta 469 oli käynnistänyt tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoiminnan yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa.

Koronan vaikutus liittojen rahoittamassa hanketoiminnassa näkyi myös indikaattoritasolla. Tuotoksia raportoitiin edelleen, mutta selkeästi hitaampaan tahtiin kuin aiemmin. Toisaalta tapahtui paljon myönteistä kehitystä: pandemia pakotti lähes kaikilla toimialoilla nopeasti uusiin digitaalisiin toimintamalleihin. Tätä siirtymää pystyttiin tukemaan rakennerahastohankkeiden avulla.

Keski-Suomi

Vuoden 2021 toimintaympäristöä leimasi vuoden 2020 tapaan korona. Koronarajoitukset näkyivät mm. tutkimus- ja kehitysympäristöjen laboratorioympäristöjen sulkeutumisina ja investointihankkeisiin sisältyvien laitteiden toimitusten viivästymisinä. Toiminnan rajoittaminen näkyi myös jossain määrin hankkeiden kerryttämien indikaattorituotosten viivästymisenä.

Koronarajoitusten myötä suunniteltuja toimenpiteitä jouduttiin osin siirtämään tai viemään virtuaaliympäristöihin. Digitalisuus työntyi kehittäjien arkipäivään Teams- kokouksina ja virtuaaliympäristöinä. Monille hankkeille myönnettiin hankkeiden toteutuksen mahdollistamiseksi jatkoajoja. Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet heijastuivat myös hanketoimintaan vaihtuvina henkilöresursseina.

ELY-keskus myönsi Keski-Suomessa vuonna 2021 yrityksen kehittämisavustusta EAKR-valtuudesta yhteensä 9,7 miljoonaa euroa, johon sisältyy Jämsän äkilliseen rakennemuutokseen (ÄRM) liittyviä hankkeita 1,6 miljoonaa euroa. Myönteisiä EAKR-päätöksiä tehtiin yhteensä 96, joihin sisältyy 3 toimintaympäristön kehittämishanketta. Tukea saaneilla hankkeilla syntyi mm. 621 uutta, kokoaikaista työpaikkaa. Yrityksiin saatiin lisää liikevaihtoa 207 miljoonan edestä ja viennin kasvua 122 miljoonalla eurolla.

Keski-Suomen liitolla päättyi vuoden kaksi EAKR-hankehakuja, joista toinen suunnattiin pääosin käytössä olevien REACT-EU EAKR-rahoituksen hakemiseen. Rahoitusta oli vuoden aikana haettavissa yhteensä 6,8 milj. euroa. Toimintavuonna rahoituksen saivat 21 uutta hanketta. Rahoitus myönnettiin Keski-Suomen kärkien Keski-Suomen selviytymissuunnitelman mukaiseen kehittämistoimintaan. Koronasta huolimatta vahva kehittämistoiminta leimasi toimintavuotta Keski-Suomessa. Uusien hankkeiden ohella käynnissä oli kymmeniä aiempina vuosina myönteisen rahoituspäätöksen saaneita hankkeita.

Kehittäminen kohdistui maakunnan osaamis- ja ekosysteemien rakentamiseen ja uusien yhteistyörakenteiden ja verkostojen luomiseen. Koronatilanne heijastui hankkeiden toteutukseen. Suunniteltuja toimenpiteitä jouduttiin osin siirtämään tai muokkaamaan ja monille hankkeille myönnettiin tämän mahdollistamiseksi jatkoajoja. Erilaisten pilotointi- ja demonstraatioympäristöjen etäkäyttöä kehitettiin vastaamaan uuden tilanteen tarpeita. Korona näkyi myös yritysten toimintaedellytyksissä mikä osaltaan heijastui joidenkin yritysten osalta heikentyneenä mahdollisuutena osallistua hankkeiden toteutukseen. Tämä puolestaan näkyi hankkeiden kerryttämiin indikaattorituotoksiin.

Keski-Suomen liiton REACT-EU -rahoituksen haku saatiin vuoden alkupuoliskolla ripeästi käyntiin ja kaikki 12 hanketta käynnistyivät vuoden 2021 aikana. Keski-Suomen selviytymissuunnitelman mukaisiin hankkeisiin ohjatun rahoituksen avulla haetaan uutta kasvua aluetalouteen ja tiivisti yhteistyöt yritysten ja TKI – toimijoiden kesken.

Keski-Suomessa järjestettiin päättyneen vuoden aikana kolme ESR-hankehakuja. Kahdessa viimeisimmässä hankehaussa oli mukana myös REACT-EU erityistavoitteet. Koronapandemia näkyi vahvasti hakuilmoitusten tavoitteissa sekä hankkeiden toteutuksessa. Hankehakemusten toivottiin olevan maakunnan tarpeista lähteviä, toiminnoiltaan konkreettisia sekä selkeää lisäarvoa kohderyhmälle tuottavia. Hauissa toivottiin erityisesti hankkeita, joiden toimenpiteillä vastattiin koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin ja vaikutuksiin toimintaympäristössä.

Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoittamissa ESR-hankkeissa painottuivat työntekijöiden ja työyhteisön työhyvinvoinnin ja jaksamisen teemat, kuin myös muutostilanteiden hallintaan liittyvän osaamisen vahvistaminen. Fyysisen hyvinvoinnin edistämisen ja kehittämisen lisäksi hankevuonna rahoitettiin myös hanke, jossa keskityttiin alati kasvavan informaatiotekniikan vaikutusten huomioimiseen kognitiivisessa jaksamisessa. Osaamisen kehittämiseen ja uudistamiseen painottuvia hankkeita rahoitettiin myös jonkin verran. Näissä toiminta kohdistui pääosin aloille, joihin koronapandemia sekä äkillinen rakennemuutos kohdistuivat eniten. Osaamisen kehittämisessä digitaalisten taitojen parantaminen sekä yritysten ja yrittäjien muutoskyvykkyyden vahvistaminen oli vahvasti esillä.

Rahoitetuissa hankkeissa korostuivat luovien alojen monialaisten osaamisverkostojen sekä kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutustarpeiden kehittäminen. Toimintavuonna rahoitetuilla hankkeilla haettiin myös uudenlaisia ratkaisuja heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen. Painotus vihreään siirtymään oli painotuksena kaikissa hankevuoden hauissa ja tämä näkyi myös rahoitettujen hankkeiden teemoissa ja toimenpiteissä. Toimintavuoden aikana rahoitettiin myös EAKR-ESR-hankepareja, jolloin eri rahoitusinstrumenttien välinen synergia saatiin maksimaaliseen käyttöön.

Pohjanmaa

Keski-Suomen ELY-keskus myönsi Pohjanmaan maakunnan alueella vuonna 2021 yrityksen kehittämisavustusta EAKR-valtuudesta yhteensä n. 4,7 miljoonaa euroa. REACT-EU:n osuus oli n. 80 % myöntövaltuudesta. Myönteisiä EAKR-päätöksiä tehtiin yhteensä 61 kappaletta ja keskimääräinen avustus oli isompi verrattuna edellisiin vuosiin. Pohjanmaalla pystyttiin v. 2021 myös avustamaan isompia investointihankkeita (REACT-EU). Tukea saaneilla hankkeilla odotetaan syntyvän 247 uutta, kokoaikaista työpaikkaa.

Pohjanmaan liitossa oli vuonna 2021 avoinna kolme EAKR-rahoitushakua, joissa kaikissa rahoitus kohdennettiin koronaelvytyksen toimenpiteisiin. Rahoitettavien hankkeiden tuli ensisijaisesti auttaa yrityksiä koronasta selviytymiseen digitaalisten ja vihreiden teknologioiden ja teknologisten ratkaisujen käyttöönottoa edistämällä sekä luomalla uusia toimintatapoja kasvun ja uudistumisen tueksi. Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategian mukaisesti Pohjanmaan liitossa painotettiin vuonna 2021 toimintalinjan 2 EAKR-rahoituksen osalta teollista digitalisaatiota sekä vähähiilisiä ja kestäviä energiaratkaisuja. Lisäksi toimintalinjasta 2 rahoitettavien hankkeiden tuli auttaa yrityksiä koronasta selviytymiseen digitaalisten ja vihreiden teknologioiden ja teknologisten ratkaisujen käyttöönottoa edistämällä sekä luomalla uusia toimintatapoja kasvun ja uudistumisen tueksi. Toimintalinjan 8 REACT-EU-rahoitus kohdennettiin Covid-19-pandemian aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamiseen sekä pohjan luomiseen talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle. Rahoitettavien hankkeiden tuli ensisijaisesti auttaa yrityksiä koronasta selviytymiseen digitaalisten ja vihreiden teknologioiden ja teknologisten ratkaisujen käyttöönottoa edistämällä sekä luomalla uusia toimintatapoja kasvun ja uudistumisen tueksi. Tähän kytkeytyivät erityyppi-

set digitaaliset ratkaisut, jotka vastasivat ilmastonmuutoksen ja uusiutuvan energian, teollisen nykyaikais-
tamisen, teollisuus 4.0:n sekä kiertotalouden kehityksen asettamiin haasteisiin. Lisäksi viimeisen rahoitus-
haun yhteydessä oli mahdollista hakea EAKR-rahoitusta käynnissä oleville toimintalinjan 2 EAKR- hankkeille.
Lisärahoitusta oli mahdollista hakea, jos käynnissä olevaan hankkeeseen on hankeaikana todettu tarve uu-
sille, hyväksytyä hankesuunnitelmaa täydentäville lisätoimenpiteille, jotka toivat lisäarvoa alkuperäisen
suunnitelman tuloksiin. Vuonna 2021 rahoitusta myönnettiin toimintalinjasta 2 ja 8 yhteensä 17 hankkeelle
2,653 milj. euroa.

Koronataantumasta elpymiseen ja liiketoiminnan kehittämisen avuksi rahoitettujen hankkeiden toimenpi-
teillä on tuettu Pohjanmaan alueen yrityksiä digitalisoinnin saralla havainnollistamalla uusien teknologioiden
käyttämahdollisuuksia sekä avustamalla niiden käyttöönotossa. Yrityksille tuotettiin uutta soveltavaan tutki-
mukseen perustuvaa tietoa ja osaamista uusista yritysten tuotanto-ongelmia ratkaisevista sovellustavoista
käytännön demonstraatioiden ja teknologiakokeilujen avulla käyttäen toimivia yritys ympäristöjä pilottikoh-
teina. Tärkeässä kehittämistoimenpiteiden keskiössä on ollut myös luoda toimivat toimintamallit korkeakou-
lujen, niiden opiskelijoiden ja yritysten yhteistyölle. Vihreän kasvun, luonnonvarojen kestävän käytön sekä
kestävän teknologian ja kiertotalouteen siirtymisen edistämiseksi rahoitettujen hankkeiden toimenpiteillä on
lisätty Pohjanmaan alueen yritysten tietoisuutta ja osaamista vähähiilistä ratkaisuisista ja mahdollisuuksista
liiketoiminnan kehittämiseksi hiilineutraalisemmaksi ja kiertotalouden mahdollisuuksia hyödyntäväksi.
Toimenpiteiden avulla on tunnistettu ja autettu niitä yrityksiä, jotka ovat jo aloittaneet siirtymisen kohti
kestävää ja hiilineutraalia toimintaa. Lisäksi on myötävaikutettu uusien kiertotalouden ekosysteemien
luomiseen, jotka rakennetaan niiden Pohjanmaan toimialojen ja yritysten ympärille, joilla on tulevaisuuden
edellytyksiä ja potentiaalia kiertotalouden saralla.

Pohjanmaalla ESR-toimintalinjojen 3, 4 ja 5 myöntövaltuus on sidottu. Uusia hakukierroksia toteutettiin kaksi
REACT-EU:n osalta. REACT-EU:n suosio on ollut vähäistä ja määrärahoja jää luultavasti käyttämättä.
Pohjanmaan osalta erityistavoitteessa 3.6.1. on noussut esiin koronakriisin aiheuttamat paineet osaavan
työvoiman saannissa kriisistä kärsineille toimialoilla. Lomautukset ja irtisanomiset ovat myös olleet ongelma-
na koronakriisin aikana ja ne vaikuttavat hankkeiden toimintaan ja tehokkuuteen. Toiminta on lisäksi tässä
erityistavoitteessa siirtynyt kohti ohjaustoimintaa ja yhteistyöverkostojen parempaan hyödyntämiseen osin
sen jälkeen, kun työvoimapolitiittiset toimenpiteet päättyivät vuoden 2020 aikana. Ideoina on kohde-
ryhmäläisen matchaaminen työnantajan kanssa digitaalisin menetelmin sekä erityisryhmien (mm maahan-
muuttajien) huomioiminen työllistämispoluissa ja koulutustarpeissa. Matalan kynnyksen työtoimintaa on
tarjottu syrjäytyneille nuorille. Työhyvinvoinnin osalta (3.7.1.) on tehty yritysten kanssa yhteistyötä
työpoissaolojen syiden selvittämisessä. Tämä tietopohja on pilotoitu yrityksiin paremman työhyvinvoinnin
toivossa.

Toimintalinjassa 3.8.1. on ruotsinkielisissä hankkeissa pyritty tekemään opetuksesta ja uravalinnoista vähem-
män sukupuolipainotteista. Käynnissä on myös samaan aiheeseen liittyen toteutettu kansainvälinen tasa-
arvohanke, jossa yhteistyötä on tehty mm. Ruotsin suuntaan. Rahoitusta toimintalinjassa neljä on myönnetty
hankkeisiin, joissa kehitetään ja pilotoidaan korkeakouluille koulutusohjelma älykkäiden teollisuusratkaisui-
den kehittämiseen ja kansainvälistämiseen mikro- ja pk-yrityksissä sekä toisen asteen ammatillisen koulutuk-
sen oppimisympäristöjen kehittämiseksi. Toimintalinjassa viisi on tuettu hanketoimintaa, jossa tavoitteena
on syrjäytymisvaarassa olevien työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn edistämi-
nen sosiaalisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden keinoin kohti kuntoutus-, koulutus- ja työllisyyspolkuja. Osal-
lisuusteeman hankkeita on vuoden 2021 lopulla käynnissä vain kaksi Pohjanmaan alueella ja trendi Länsi-
Suomessa on ollut, että syrjäytymisen ongelmat kasautuvat suurempiin kaupunkeihin. Alueella toimivan
suurimman hankkeen työvälineinä käytetään erimuotoisia ryhmätoimintoja, ryhmä- ja yksilöohjausta, joiden
kehittäminen lähtee kohderyhmäläisten omista toiveista, ja he ovat vahvasti mukana niin suunnittelussa kuin
toteutuksessa.

Pirkanmaa

Keski-Suomen ELY-keskus käsitteli EAKR-yritystukihakemuksia vuonna 2021 jatkuvassa haussa 174 kappaletta. Tukea myönnettiin noin 11,7 miljoonaa euroa. Määrä kasvoi edellisvuodesta vajaalla kahdeksalla miljoonalla eurolla. Myönteisen päätöksen sai 126 yritystä. Rahoitus kohdistui pääosin toimintalinjaan 8, REACT-EU:n EAKR-toimenpiteet (86 %). Toimintalinjoilta 1 (Pk-yritystoiminnan kilpailukyky) ja 2 (Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen) rahoitettiin loput hankkeet.

Pirkanmaalla on EAKR-yritystukihankkeissa toivottu erityisesti hakemuksia, jotka kohdistuvat kestävä kehityksen edistämiseen, bio- ja kiertotalouteen, vähähiilisyttä ja digitaalisia ja älykkäitä palveluita ja toimintatapoja edistäviin hankkeisiin. Lokakuun 2021 loppuun asti oli myös mahdollisuus tukea pääosin valmistavan teollisuuden vähähiilisyttä edistäviä investointeja.

Tukea saaneet yritykset olivat pääasiassa mikroyrityksiä (48 %) ja pieniä yrityksiä (38 %). Suurin osa rahoitetuista hankkeista kohdistui sisällöltään tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen. Rahoitusta saaneista yrityksistä suurin osa (71 %) oli yli 5 vuotta toimineita yrityksiä. Hakemusten keskimääräinen viranomaiskäsittelyaika oli 47 päivää.

Rahoitusvuosi oli luonteeltaan erittäin poikkeuksellinen covid-19-epidemian ja sen myötä kohdennetun REACT EU -rahoituksen vuoksi. Kyseistä kehittämistoimenpiteisiin kohdistettua rahoitusta myönnettiin ELY-keskuksen kautta pirkanmaalaisille yrityksille 9,37 miljoonaa euroa 108 päätöksellä. Lisäksi kansallista rahoitusta käytettiin pk-yritysten hankkeiden rahoittamiseen. Kaikkiaan ELY-keskuksen pk-yritysten kehittämisavustuksen kautta rahoitusta Pirkanmaalla kohdentui 13,1 miljoonaa euroa 168 yritykseen.

Pirkanmaan liiton myöntämän hankerahoituksen osalta vuotta 2021 leimasi edelleen jatkunut koronapandemia. Pirkanmaan liitto järjesti vuonna 2021 kaksi Pirkanmaata koskevaa EAKR-rahoitushakua, joissa oli yhteensä haettavana rahoitusta 7,7 miljoonaa euroa. Molemmat haut kohdistuivat koronaelvytystoimenpiteisiin, ja rahoitetut hankkeet tukivat syksyllä 2020 laaditun 'Pirkanmaan selviytymissuunnitelma 2020 - Koronasta uuteen kasvuun' toimeenpanoa. Hakemuksia näissä hauissa jätettiin yhteensä 53 kpl, joista 27 on saanut tai saamassa myönteisen rahoituspäätöksen.

Jälkimmäinen haku rahoitettiin REACT-EU EAKR-varoilla. Tämän koronapandemian takia saadun lisärahoituksen myötä Pirkanmaan liiton rahoittamien hankkeiden sisältöjen kohdistuminen sote-alalle ja luovaan talouteen mahdollistui aiempaa laajemmin, kun ko. rahoitusta voitiin kohdentaa myös hankkeisiin, joissa kohderyhmänä on kuntasektori ja kolmas sektori. Pääpaino rahoitetuissa hankkeissa oli kuitenkin teollisuuden liittyvissä hankkeissa. Merkillepantavaa rahoitettujen hankkeiden osalta oli se, että niiden joukossa oli monta kehittämis- ja investointihankekokonaisuutta. Näillä hankkeilla tavoitellaan ensi sijassa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tarjoamien tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioympäristöjen kehittämistä palvelemaan pk-yritysten tarpeita.

Hankkeiden toteutuksessa ei vuonna 2021 ollut koronapandemian johdosta enää nähtävissä samantyyppisiä haasteita kuin edeltäneenä vuonna. Koronan nostamiin haasteisiin on toteuttajakentällä ilmeisesti jo jossain määrin totuttu ja osattu varautua. Investointihankkeiden osalta maailmanlaajuinen komponenttipula on kuitenkin aiheuttanut haasteita ja tulee niitä aiheuttamaan myös kuluvan vuoden aikana. Investointihankkeiden haasteet voivat heijastua myös kehittämissuunnitelmien toteuttamiseen, kun investoinneilla toteutettavaksi suunniteltuja toimenpiteitä ei välttämättä päästä toteuttamaan aikataulussa.

Kaiken kaikkiaan Pirkanmaan liiton rahoittamia EAKR-hankkeita oli käynnissä vuoden 2021 aikana yhteensä 46 kappaletta. Hankkeista 17 liittyi välittömästi vähähiilisen talouden edistämiseen.

Keski-Suomen ELY-keskus rahoitti Pirkanmaalle kohdistuvia hankkeita v. 2021 yhteensä 12 kappaletta. Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelmakauden mukaiset toimintalinjat olivat mukana vuoden 2021 helmikuussa päättyneessä hankehaussa. Pirkanmaalla toivottiin erityisesti ratkaisuja etätyöhön ja henkilöstön jaksamiseen, nuorten osaamisen tunnistamiseen ja työpaikoille sijoittumiseen, resurssitehokkuuteen ja kiertotalouden edistämiseen, kouluttajatahojen ja yritysten yhteistyöhön, ammattilaisten varhaisen puuttumisen taitoihin ja huono-osaisuuden ehkäisemiseen sekä pandemian vaikutusten vähentämiseen sosiaali- ja terveyspalveluissa. Näistä seitsemän tuottaa uusia ratkaisuja erilaisten haasteellisesti työllistyvien ryhmien työllistymisen tueksi. Kolme hanketta etsii uusia lähestymistapoja alueen tarpeita vastaavaan osaamisen kehittämiseen. Kaksi rahoitettua hanketta tiivistää yhteistyötä toimijoiden välillä ja kehittää osallisuutta tukevia ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluita. Helmikuun haun myötä Pirkanmaalla tuli käytetyksi kaikki maakuntaan kohdistetut ESR-määrärahat.

Keski-Suomen ELY-keskus järjesti vuonna 2021 Pirkanmaalla kaksi ESR-hankehakuja REACT-EU-rahoituksesta. Erityispainotuksena maakunnassa toivottiin digitaalisia ratkaisuja erityisesti tärkeille avainaloille kuten valmistavaan teollisuuteen ja luovalle taloudelle. Lisäksi painotettiin vihreää siirtymää ja materiaali- ja resurssitehokasta (kierto)taloutta, vähähiilistä tapahtumateollisuutta sekä kestävästä kaupunkikehittämisestä. Pirkanmaalla rahoitettiin yhteensä 19 REACT-EU-hanketta, joista 13 keskittyi digitaalisten taitojen parantamiseen ja 6 yritysten ja yrittäjien nopeaan muutoskyvykkyyteen.

REACT-EU-hankkeilla parannettiin muun muassa luovan talouden ammattilaisten, rikostaustaisten henkilöiden ja perusasteen opettajien digitaalisia taitoja. Resurssitehokkuutta valmistavaan teollisuuteen tuo esimerkiksi paperiton tuotannon suunnitteluprosessi ja siihen liittyvä koulutus, johon keskittyvää hanketta rahoitettiin ESR-varoin. Lisäksi parannettiin esimerkiksi luovan talouden (yksin)yrittäjien hyvinvointia ja reagointikykyä nopeasti muuttuvassa tilanteessa. ESR-määrärahaa osoitettiin myös Ylä-Pirkanmaan yrittäjien muutoskyvykkyyden ja työhyvinvoinnin parantamiseen. Hankkeissa oli mukana lukuisia alueen aktiivisia toimijatahoja aina järjestöistä kuntiin ja yrityksistä koulutus- ja muihin kehittäjäorganisaatioihin.

Satakunta

Koronapandemian tilanteen muutokset vaikuttivat myös vuonna 2021 hankkeiden toteutukseen. Hanke-toimijat sopeuttivat ja uudelleen suuntasivat toimintaa nopeastikin reagoidessaan vaihtuviin rajoituksiin. Hankkeiden toteutus hidastui ja osallistujien aktivoimiseen käytettiin entistä enemmän aikaa. Virtuaalisten kokoontumisten takia hankkeissa yksittäisen kokoontumisen pituus lyheni ja erityisesti koulutustyyppisessä toiminnassa tilaisuuksia siksi järjestettiin enemmän. Vuonna 2021 käynnistyneiden hankkeiden suunnitelmassa on varauduttu monenlaisiin toteutustapoihin koronatilanne huomioiden. Koronan vaikutukset näkyivät jatkoaikahakemusten kohtuullisen suurena määränä. Toimenpiteitä ei pystytty toteuttamaan alkuperäisen suunnitelman mukaisessa aikataulussa ja sen vuoksi toteuttajilla oli tarvetta saada jatkoaikaa hankkeiden toteuttamiseen. Sähköisten järjestelmien entistä parempi ja innovatiivisempi käyttö helpotti osaltaan hankkeissa tekemisen tuskaa. Kaiken kaikkiaan hankerintamalla pystyttiin vastaamaan kohtuullisen hyvin pandemian mukanaan tuomiin haasteisiin jo paremmin kuin esim. v. 2020 aikana, jolloin elettiin pandemian ensimmäistä vuotta.

Keski-Suomen ELY-keskus myönsi Satakunnassa vuonna 2021 EAKR-toimintalinjojen 1, 2 ja 8 mukaisia yrityksen kehittämisavustuksia 36 yrityshankkeeseen yhteensä n. 4,85 milj. euroa. Kokonaisrahoituksen määrä nousi edellisvuodesta. Kehittämishankkeiden rahoittamisessa painotettiin aiempaan tapaan uuden tuotantoteknologian käyttöönottoa sekä yrityksen liiketoiminnan merkittävää uudistumista ja kehittämistä, kuten tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja kansainvälistymistä.

Rahoitetuista hankkeista 69 prosenttia arvioidaan edistävän EAKR-ohjelman tavoitteen mukaista vähähiilisyttä. Vuonna 2021 rahoitetuilla yrityshankkeilla tavoitellaan yhteensä noin 82 miljoonan euron liikevaihdon

lisäystä, josta yli puolet eli noin 43,1 miljoonaa olisi viennin kasvua. Uusia työpaikkoja vuoden 2021 EAKR-rahoituksen myötävaikutuksella arvioidaan syntyvän Satakuntaan 236.

Satakunnan liitto järjesti toimintalinja 2:n osalta hankehaun keväällä 2021. Syksyllä ei järjestetty erillistä hakua, koska kaikki varat tuli käytettyä jo kevään haun yhteydessä. Vuoden 2021 aikana tehtiin seitsemän (7) uutta rahoituspäätöstä TL 2:ssa. Rahoitusta myönnettiin yhteensä 765 000 euroa. REACT-EU -rahoitusta haettiin myös innokkaasti ja siitä järjestetyn haun myötä lähti kaikkiaan 12 hanketta liikkeelle. Rahoitusta TL 8:n hankkeisiin kohdennettiin yhteensä n. 2,7 miljoonaa euroa. Toimijakenttä REACT-EU -hankkeissa oli jokseenkin sama kuin TL 2:n hankkeissa. TL 8:n hankkeissa painopiste oli enemmänkin digitalisaatiossa ja vihreää siirtymää edistävissä toimissa. Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan välinen yhteishankekin rahoitettiin kevään REACT-EU -haussa Tampereen korkeakoulusäätiön toteuttamana. Keväällä järjestettiin myös Länsi-Suomen yhteinen hakuinfo REACT-EU -hakuun liittyen. Uuden ohjelmakauden valmistelutyö söi osaltaan Satakuntaliiton resursseja. Jo siksin, koska maakuntajohtajakokouksessa päätettiin, että Satakuntaliitto on ohjelmakaudella 2021-2027 Länsi-Suomen ohjelmakoordinaatiosta vastaava liitto.

Keski-Suomen ELY-keskus toteutti vuonna 2021 kolme ESR-hankehaun, joissa vuoden lopulla avattu täydennyshaku sisälsi myös käynnissä oleville hankkeille lisärahoitushaun. Satakunnassa toimintalinjaa 5 toteuttavia hankkeita haettiin vain viimeisessä täydennyshaussa. Satakuntaan on rahoitettu ohjelmakauden aikana 76 ESR-hanketta. Vuonna 2021 rahoitettiin 20 hanketta. Näiden hankkeiden tavoitteissa painottuu digitaalisten taitojen lisääminen ja työelämävalmiuksien varmistaminen, uudenlaisten oppimisympäristöjen testaaminen, työhyvinvointi ja ravitsemustietous sekä mikro ja pienten yritysten henkilöstön osaamisen lisääminen matkailu ja logistiikkaketjuissa.

Etelä-Pohjanmaa

Koronapandemian tilanteen muutokset vaikuttivat myös vuonna 2021 hankkeiden toteutukseen. Hanketoimijat sopeuttivat toimintaa nopeastikin vaihtuviin rajoituksiin. Hankkeiden toteutus hidastui ja osallistujien aktivoimiseen käytettiin entistä enemmän aikaa. Toisaalta virtuaalisten kokoontumisten takia yksittäisen kokoontumisen pituus lyheni ja erityisesti koulutustyyppisessä toiminnassa tilaisuuksia siksi järjestettiin enemmän. Hankkeiden toteuttajat hakivat jatkoaikaa, jotta viivästynyt toteuttaminen saadaan vietyä loppuun. Hankkeiden toteuttajat ja osallistujat oppivat hyödyntämään sähköisiä yhteistyötyökaluja ja saapuneissa hankehakemuksissa huomioitiin monipuolisesti erilaiset mahdollisuudet toimenpiteiden toteuttamisessa.

Keski-Suomen ELY-keskukselle vuosi 2021 oli EAKR-yritysrahoituksen osalta ohjelmakauden ennätysvuosi Etelä-Pohjanmaalla. Keski-Suomen ELY-keskus myönsi EAKR-osarahoitteista yrityksen kehittämisavustusta 59 hankkeelle reilut 5,5 miljoonaa euroa (TL 1 ja TL 8). Varsinaisen ohjelmakauden jatkoksi koronapandemian aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamiseen ja uuden kasvun mahdollistamiseen saadun REACT EU -lisärahoituksen osuus myönnetystä EAKR-rahoituksesta oli 3,3 miljoonaa euroa.

Kehittämisavustuksella rahoitetuissa hankkeissa painottuivat mm. vähähiilisen talouden edistäminen ja yritysten tuottavuuden, tuotantoprosessien sekä tuotteiden energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen. Rahoituksella kannustettiin yrityksiä myös hyödyntämään digitalisaatiota liiketoiminnassaan ja vahvistamaan automaatiotasoaan. Avustusta suunnattiin sekä uudistamaan maakunnan vahvoja toimialoja, että edistämään uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia. Myönnetystä rahoituksesta 35 % kohdistui metalliteollisuuden yrityksille. Muita merkittäviä toimialoja olivat puu-/puutuoteteollisuus, tekstiilien valmistus ja ohjelmistoala. Rahoitetuissa hankkeissa tavoitellaan 85 miljoonan euron liikevaihdon kasvua ja 34 miljoonan euron viennin kasvua sekä yli 300 uuden työpaikan syntymistä.

Kaikkiaan päättyneellä EU-ohjelmakaudella kanavoitui EAKR-yritystukia eteläpohjalaisille pk-yrityksille yhteensä 18,3 miljoonaa euroa. Lisäksi ohjelmakaudella myönnettiin yritystukia puhtaasti kansallisella rahoituksella 16,1 miljoonalla eurolla.

Etelä-Pohjanmaan liiton EAKR-hakuja järjestettiin vuonna 2021 kolme kappaletta. Tammikuussa 2021 päättynyt EAKR-haku liittyi alueiden kehittämisen kansalliseen koronaelvytyspakettiin, jonka myötä liitto sai uutta EAKR-rahoitusta yhteensä 1,45 miljoonaa euroa. Hakuun saatiin 14 hakemusta. Rahoitettavaksi valikoitui 9 hanketta, ja rahoitus saatiin sidottua kokonaisuudessaan.

Kaksi muuta hakua liittyivät REACT-EU EAKR-rahoitukseen. Rahoitusta oli käytettävissä yhteensä 2,44 miljoonaa euroa. Ensimmäisessä toukokuussa päättyneessä haussa saatiin 12 hakemusta, ja rahoitusta myönnettiin yhteensä noin 1,9 miljoonaa euroa. Toisessa syyskuussa päättyneessä hakemusta jätettiin kuusi hakemusta. Haussa jätettyjen hakemusten käsittelyn jälkeen voitiin todeta, että REACT-EU EAKR-rahoitus oli käytetty kokonaisuudessaan.

Etelä-Pohjanmaan selviytymissuunnitelma ”EPKE - Etelä-Pohjanmaa koronasta eteenpäin” ohjasi rahoituksen käyttöä. EPKE-suunnitelmassa muutosjoustavuuteen ja uuden kasvun luomiseen liittyvät teemat painottivat erityisesti digitalisaation tehokkaampaa hyödyntämistä eri toimialoilla. PK-yrityskentän uusiutumista ja kasvuyrittäjyyttä haluttiin tukea myös esimerkiksi omistajanvaihdostematiikkaan liittyvillä kehittämishankkeilla. Vihreän siirtymän ja vähähiilisyden edistämisen näkökulmasta painotettiin esimerkiksi pk-yritysten oman liiketoiminnan ilmastovaikutusten tunnistamista ja niiden vähentämistä, vastuullisuusajattelun kehittämistä sekä kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten hillitsemistoimien luomien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Keski-Suomen ELY-keskus toteutti kolme ESR-hakua, joista kolmas oli täydennyspohjainen käynnissä oleville hankkeille päättyen vuoden 2022 tammikuussa. Rahoitusta myönnettiin n. 2 milj. euroa yhdeksälle hankkeelle. Rahoitusta myönnettiin esimerkiksi teollisuuden alojen ympäristöosaamisen kehittämiseen, korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kieliopetuksen kehittämiseen, musiikinalan verkko-opetuksen kehittämiseen sekä pk-yritysten strategisen osaamisen parantamiseen.

REACT-EU-hakuja järjestettiin kaksi, joista jälkimmäinen oli yhdessä ESR-täydennyspohjaisen yhteydessä. REACT-EU-rahoitusta myönnettiin n. 1,5 milj. euroa kahdeksalle hankkeelle. Rahoitusta kohdistettiin eri alojen yritysten sekä sote- ja hyvinvointialan palveluntarjoajien digiosaamisen ja muutuskäyvyyden parantamiseen koronapandemiasta selviytymiseksi. REACT-EU -tyyppistä toimintaa rahoitettiin myös toimintalinjojen 3 ja 4 hankkeissa ennen REACT-EU -rahoitusta.

Varsinais-Suomi

Keski-Suomen ELY-keskus rahoitti yrityksen kehittämisavustuksella (EAKR) pk-yritysten innovaatiotoimintaa ja TKI-toimenpiteitä vuoden 2021 tulostavoitteiden mukaisesti. Ns. Covid-pandemian elvytysrahat mahdollistivat pandemiaa edeltäneisiin vuosiin verrattuna laajemman hankekannan rahoittamisen alueella. Myönnettyjä EAKR-osarahoitteisia päätöksiä tehtiin yht. 120 kpl ja avustusvolyyymi yht. 10,6m €, josta REACT-EU osuus 7,8 m€. Kehittämistoimenpiteisiin avustuksia myönnettiin alueen linjauksen mukaisesti enintään 50 000 eur per hanke. Kehittämisavustuksia suunnattiin myös kone- ja laiteinvestointeihin, eikä investointien osalta avustukselle määritelty euromääräistä ylärajaa.

Tuen piirissä olivat yritysten ja yritysverkostojen kansainvälistä kasvua tukevat investoinnit, sekä hiilineutraaliustavoitetta ja innovatiivista kiertotalouden liiketoimintaa edistävät investoinnit. REACT-EU-valtuuden osalta painopisteenä oli pk-yritystoiminnan vahvistaminen erityisesti vihreän talouden (ml. kiertotalous) ja digitalisaation näkökulmasta, mikä myötäilee hyvin alueellisia osaamisvahvuuksia. Myöntövaltuustilanteen johdosta asiakkaiden aktivointiin ja tiedotukseen käytettiin tavallista enemmän ELY:n resursseja. Työtä tehtiin tiiviissä yhteistyössä TF-kumppanien ja seudullisten toimijoiden kanssa.

Keski-Suomen ELY-keskus toteutti Varsinais-Suomessa vuonna 2021 kolme ESR-hankehakua. Helmikuussa päättyneessä haussa haettiin maakuntaan ainoastaan toimintalinjan 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus mukaisia hakemuksia. Erityisesti toivottiin hankkeita, joilla voitaisiin edistää covid-19 -epidemian työmarkkinoille aiheuttamista häiriöistä palautumista maakunnan alueella. Toukokuussa ja syyskuussa päättyneissä hankehauissa haettiin Varsinais-Suomeen ainoastaan REACT-EU-hakemuksia, koska muiden ESR-toimintalinjojen rahoitusta ei enää ollut käytettävissä. REACT-EU-hakemusten tuli maakuntaohjelman lisäksi olla Varsinais-Suomen alueellisen selviytymissuunnitelman mukaisia.

Toimintalinjan 3 hakemuksia, jotka joko pelkästään tai osittain kohdistuivat Varsinais-Suomeen, saatiin helmikuussa päättyneessä haussa kaikkiaan seitsemän. Rahoitukseen hankkeista lähti maakunnan tiukan rahatilanteen vuoksi ainoastaan yksi hanke. Muutamia hakemuksia peruttiin ja niitä hakijat hakivat uudestaan myöhemmissä REACT-EU-hauissa.

Touko- ja syyskuun REACT-EU-hauissa hakemuksia, jotka joko pelkästään tai osittain kohdistuivat Varsinais-Suomeen, saatiin kaikkiaan 26. Erityistavoitteeseen 12.3. Digitaalisten taitojen parantaminen oli osoitettu 17 hakemusta ja erityistavoitteeseen 12.4. Yritysten ja yrittäjien muutoskyvykkyyden lisääminen 9 hakemusta. Rahoitukseen hankkeista lähti kaikkiaan 18 kappaletta. Lisäksi Varsinais-Suomen REACT-EU-kehyksestä on rahoitettu yksi yliaalueellinen hanke, jonka Hämeen ELY-keskus on rahoittanut, ja joka Varsinais-Suomen lisäksi kohdistuu Uudellemaalle. Kaikkiaan REACT-EU-hankkeisiin on sidottu miltei 4 270 000 euroa ja vuonna 2022 sidottavaksi siirtyy reilut 581 000 euroa.

Suurin osa rahoitetuista REACT-EU-hankkeista kohdistuu mikro- ja pk-yritysten henkilöstön digiosaamisen kehittämiseen. Lisäksi myös mm. yritysten muutoskyvykkyyden (mm. kestävä kehitys) ja tätä kautta työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kehittäminen sekä maahanmuuttajien digiosaamisen kehittäminen maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi, ovat muutaman rahoitetun hankkeen keskiöissä. Osa vuonna 2021 saapuneista ja rahoitukseen lähteneistä hakemuksista on saanut myönteisen rahoituspäätöksen vasta vuoden 2022 puolella. Pääosin rahoitetut hankkeen päättyvät elokuun 2023 loppuun mennessä.

Lisätietoa rakennerahastotoiminnasta Länsi-Suomessa:

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/lansi-suomen-suuralue>

Itä-Suomi

Vuoden 2021 lopussa Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta oli Itä-Suomessa rahoitettu kaikkiaan 2512 hanketta, joiden maksettu julkinen rahoitus yhteensä 356 miljoonaa euroa. Uusia tuella aikaansaatuja työpaikkoja yrityksissä on 3315 kpl, uusia yrityksiä 119 kpl ja uusia tuella aikaansaatuja t&k&i -työpaikkoja 237 kpl. ELY-keskus rahoitti vuoden 2021 aikana 235 uutta EAKR-hanketta yhteensä 64,6 miljoonalla eurolla sekä 67 uutta ESR-hanketta yhteensä 18,5 miljoonalla eurolla.

ELY-keskus myönsi EAKR-osarahoitteista yritystukea 224 hankkeeseen yhteensä noin 59,1 miljoonaa euroa. Avustuksen myötävaikutuksella alueella käynnistyy arviolta noin 205 miljoonana euron hankekanta ja yrityksiin arvioidaan syntyvän 1413 uutta työpaikkaa. Rahoituksesta yli 70 % kohdistui teollisuuden toimialalle. Yritystukilainsäädännön uudistumisen vuoksi hakemusten vastaanotto päättyi lokakuun lopussa 2021. Kaikkia saapuneita hakemuksia ei ehditty käsitellä vuoden 2021 aikana, päätökset näiden osalta tehdään kevään 2022 aikana.

ELY-keskuksen EAKR-hankerahoituksella tuettiin järvi- ja luontomatkailun kehittymisedellytyksiä, sekä kaupunkikeskustojen kestävästä kehittämisestä tukemalla digitaalisuuden hyödyntämistä julkisen liikenteen ja pyöräilyn edellytysten parantamiseksi.

ESR-hankkeissa toteutettiin toimia kansainvälisen työvoiman saamiseksi alueelle, työvoiman osaamisen kehittämiseksi ja yritysten välisen työvoiman käytön edistämiseksi. Työllisyyden kuntakokeilu on huomioitu ESR-hankkeissa sisältöjen osalta sekä myös alueellisen laajuuden osalta. Jatkuvan oppimiseen liittyen tarjottiin erityisesti työssäkäyville ohjausta ja koulutusta, etenkin digiosaamisessa. Tuettiin pk-yrittäjien osamista sekä opintojen ohjausta. Erityisesti on huomioitu rekrytointivaikeuksista kärsivät alat.

Korona-aika on nostanut esiin nuorten mielenterveysongelmat sekä osallisuuden haasteet työelämästä syrjäytyneiden osalta. ESR-hankkeilla on pystytty tukemaan harvan asutuksen alueille soveltuvia mielenterveys ja päihdetyön muotoja. REACT-EU:n ESR-rahoitusta käytettiin digitaitojen kehittämiseen, vihreään siirtymään ja yritysten muutostyökykyiden tukemiseen.

Maakuntaliitot rahoittivat Itä-Suomessa toimintalinjalla 1 yritysverkostojen kehittämistä ja pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantamista. Toimintalinjan 2 kehittämishankerahoitus kohdistui maakuntaohjelmien ja älykkään erikoistumisen strategioiden kärkialoihin. Toimintalinjan 8 REACT-EU -lisärahoituksen hankkeet keskittyvät koronaelpymiseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto käsitteli vuoden 2021 aikana 29 hakemusta, joista 24 hanketta rahoitettiin. Hankkeille myönnettiin yhteensä 10 miljoonaa euroa kohdistuen suurelta osin puurakentamisen kehittämiseen, matkailuun ja kulttuuriin, sekä vedenpuhdistusteknologian ja digitaalisuuden edistämiseen.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle jätettiin vuoden 2021 aikana 17 EAKR- ja REACT-EU -hankehakemusta. Myönteisiä rahoituspäätöksiä tehtiin yhdeksän ja rahoitusta myönnettiin 2,2 miljoonaa euroa kohdentuen pääasiassa metsäbiotalouteen, teknologiateollisuuteen, matkailuun ja koronapandemiasta toipumista tukeviin hankkeisiin.

Pohjois-Savon liitto myönsi tukea 5,3 miljoonaa euroa 21 hankkeelle. Pääosa tuesta kohdistui maakunnan älykkään erikoistumisen aloille. Tukea kohdennettiin elinkeinoelämäälähtöiseen TKI-toimintaan, kuten uusien menetelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä erilaisten kehittämisympäristöjen hyödyntämiseen ja laitteistohankintoihin. Lisäksi tuettiin vihreään talouteen siirtymisen toimia sekä digitalisaation ja datan hyödyntämistä. Hop-On Hop-Off -bussin toiminnan kehittäminen on mielenkiintoinen avaus matkailun edistämiseksi.

Itä-Suomen maakuntien yhteistyöryhmien kokouksissa hankekäsittelyjen ja -esittelyjen ohella kuultiin ajankohtaiskatsauksia yritysrahoitukseen, maaseuturahoitukseen, ohjelmakauden 2021–2027 tilanteeseen, uuden ohjelmakauden Interreg ohjelmiin, maakuntaohjelmien valmisteluun ja Itä-Suomen yritysrahoitusstrategian luonnokseen. Yhteistyöryhmille annettiin tiedoksi ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista. Helmikuussa yhteistyöryhmät hyväksyivät Kestävä kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman REACT-EU -lisärahoituksen rahoitussuunnitelmat ja hankehakujen avaamiset. Syksyllä asetettiin uudet maakunnan yhteistyöryhmät, joka käynnistivät työskentelynsä perehdytyskoulutuksilla. Joulukuussa yhteistyöryhmät hyväksyivät Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoitussuunnitelmat vuosille 2021–2022. Maakunnan yhteistyöryhmien kokousten mediatiedotus oli aktiivista.

Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja sihteeristö kokoontui 12 kertaa. Lisäksi yhteistyöryhmä hyödynsi kerran kirjallista menettelyä, jotta hankkeen rahoitus sai ajallaan puoltopäätöksen. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 70 rahoitushakemusta, joista 60:lle hankkeelle puollettiin noin 20,8 miljoonaa euroa rahoitusta.

Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui viisi kertaa ja sihteeristö 15 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 35 EAKR- ja ESR-hanketta, joista rahoitusta puollettiin 31 hankkeelle. Kaksi MYR:n kokouksista oli ns. työkokouksia, joiden seminaariosioissa esiteltiin eri rahoitusohjelmia ja hankekokoaisuuksien vaikuttavuutta.

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa ja sihteeristö 11 kertaa. MYR:n ja sihteeristön kokouksissa käsiteltiin 19 niin sanottua perusrahoituksen hankehakemusta, joista 17 sai myönteisen rahoituspäätöksen. MYR ja sihteeristö puolsivat hankkeille EAKR+valtio -tukea 2,2 milj. euroa ja ESR+valtion -tukea 4 milj. euroa.

Viestinnän pääpaino oli verkkoviestinnässä ja some-kanavilla. Rakennerahastot.fi Itä-Suomen osiota (www.rakennerahastot.fi/ita-suomi) ja uutistuotantoa päivitettiin aktiivisesti. Verkkosivuilla julkaistiin 16.4. päättyneiden REACT-EU:n hankehaun, ESR:n toimintalinjan 5 teemahaun sekä jatkuvan EAKR- ja ESR-rahoitushaun kuulutukset. Rahoituksen hyödyntämistä kehittämistyössä edistettiin maakunnallisilla EU-rahoitusinfoilla, Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -avauswebinaareilla sekä yksityiskohtaisemmillä Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -hakuinfoilla.

Maakuntaliittojen ja ELY-keskuksen yhteistyöllä järjestettiin kussakin Itä-Suomen maakunnassa infotilaisuuksien webinaarisarjat, joissa esiteltiin rakennerahasto-ohjelman, REACT-EU:n ja kansallista elpymisrahoitusta, Uudistuva ja osaava Suomi 2017–2021 alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valmistelutilannetta, maaseutuohjelman valmistelua, EAKR- ja ESR-sisältöjä, hankkeiden hakemista, uusia kustannusmalleja ja muita hankehakijoille oleellisia seikkoja. Kuhunkin webinaarin osallistui 100–150 henkilöä.

Itä-Suomen maakuntaliittojen ja ELY-keskuksen muodostama Itä-Suomen rakennerahastojen viestinnän työryhmä kokoontui 12 kertaa ja valmisteli rakennerahastojen viestinnän vuosisuunnitelman sekä toimeenpanon. Yhteistyössä Pohjois-Suomen kanssa järjestettiin 3.11. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden Itä- ja Pohjois-Suomen käynnistystilaisuus: Katse tulevaan - Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat kiitoon EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman tuella. Webinaariin ilmoittautuneita oli yli 650 ja tallenteella katselukertoja 1361. Viestintätyöryhmä julkaisi kolme rakennerahastojen Itä-Suomen uutiskirjettä ja valmisteli EU-rahoituksen Itä-Suomen yhteisjulkaisua ohjelmakausien vaihtuessa.

Lisätietoa rakennerahastotoiminnasta Itä-Suomessa:

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/ita-suomen-suuralue>

Pohjois-Suomi

Yritysrahoituksessa (yrityksen kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus) avattiin 26.2.2021 jatkuvan haun rinnalla REACT-EU-rahoitukseen kohdennettu haku, joka oli avoinna 31.5.2021 saakka. Hakua jatkettiin 31.10.2021 saakka, jonka jälkeen ohjelmakauden 2014–2020 mukaisia EAKR-yritystukia ei ole enää ollut mahdollista hakea, koska uusi yritystukilaki tuli voimaan 1.11.2021. Hakemuksia saapui varsin runsaasti. Koko vuoden aikana käsitteilyyn jätettiin 344 yrityksen kehittämisavustushakemusta ja 15 yritysten toimintaympäristön kehittämisavustushakemusta. Covid-19 -pandemiaa edeltävään vuoteen 2019 nähden saapuneiden hakemusten määrä kasvoi 31 %. Haetun avustuksen määrä kasvoi noin 25 %. Ohjelman täysimääräisen toteutumisen varmistamiseksi hakemuksia kohdennettiin päätösten valmistelun yhteydessä myös toimintalinjoille 1 ja 2, mikäli hankkeen sisältö oli niihin soveltuva. Hakemusvolyymin kasvu lisäsi myös kielteisten päätösten ja peruutettujen hakemusten määrää.

Yritysrahoituksen ohjelmakauden 2014–2020 myöntövaltuudet sidottiin suurelta osin vuoden 2021 aikana. Pohjois-Pohjanmaalla rahoituskelpoisia hankkeita oli enemmän kuin myöntövaltuuksia oli käytettävissä.

Tämän vuoksi TEM:lle tehtiin esitys lisävaltuuksien myöntämisestä lisätalousarviossa (uudelleenbudjetointi) alkuvuonna 2022.

Pohjois-Suomessa käynnistyi vuoden 2021 aikana erittäin merkittäviä teollisuuden investointihankkeita, jotka kasvattivat huomattavasti ELY-keskuksen myöntämän yritysrahoituksen kysyntää ohjelmakauden aiempaan vuosiin nähden. Erityisesti saha- ja puutuoteteollisuuden investoinnit nostivat myönnetyn rahoituksen määrää, joka oli kokonaisuudessaan 62,8 miljoonaa euroa. Kyseessä on ohjelmakauden selkeästi suurin vuosikohtainen summa. Päätöksiä tehtiin yhteensä 354 kpl, joista myönteisiä oli 270 kpl ja kielteisiä 84 kpl.

Rahoituksella mahdollistetaan noin 220 miljoonan euron investointi- ja kehittämishankkeiden toteutus sekä myötävaikutetaan suoraan arviolta 1300 uuden työpaikan ja 20 uuden yrityksen syntymiseen. Hankkeiden vaikutuksella arvioidaan syntyvän uutta liikevaihtoa noin 409 miljoonaa euroa, josta viennin kautta odotetaan tulevan noin 222 miljoonaa euroa (54 %). Lisäksi hankkeilla on huomattavia välillisiä vaikutuksia, joten ne tukevat erittäin merkittävästi aluetalouden kasvua Pohjois-Suomen maakunnissa.

Vuonna 2021 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus myönsi ympäristö EAKR-rahoitusta yhteensä noin 1,9 miljoonaa euroa 11 hankkeelle (Lappi 7 hanketta, 1.2 MEUR, Pohjois-Pohjanmaa 3 hanketta, 0.5 MEUR ja yksi Lappi-Pohjois-Pohjanmaa ylimatekijä hanke, 0,150 MEUR). Ympäristö EAKR-hankkeissa painottui elinkeinolähtöinen tk-toiminta maakuntien keskeisillä toimialoilla (kaivos-, metsä- ja luonnonvara-ala sekä turpeen vaihtoehtoiset kestävä käyttömuodot). Ympäristö EAKR:n REACT-EU -rahoitusta myönnettiin yhteensä noin 0,850 miljoonaa euroa neljälle hankkeelle (Lappi yksi hanke, 0.325 MEUR, MEUR, Pohjois-Pohjanmaa 2 hanketta, 0.4 MEUR ja Kainuu yksi hanke, 0.120 MEUR). Hankkeille edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää. Rahoitusta myönnettiin mm. hankkeisiin, joissa kehitetään ympäristömittauksiin digitaalisia menetelmiä ja toimintatapoja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

Maakuntien liittojen EAKR-rahoitukselle on ollut hyvä kysyntä. Vuoden aikana Pohjois-Suomen maakuntaliitot tekivät 84 rahoituspäätöstä, joilla myönnettiin EU- ja valtiontukea 23,5 M€. Hankkeisiin sitoutui 6,6 M€ kuntien ja muuta julkista rahaa. Rahoituksessa on painottunut kunkin maakunnan maakunta- ja älykkään erikoistumisen ohjelmat. Covid-19-pandemianvaikutusten torjuminen on myös ollut merkittävä ohjaava tekijä paitsi REACT-EU-rahoituksessa, myös muussa rahoituksessa. Useissa Pohjois-Suomen maakunnissa matkailu on merkittävä tulonlähde ja poikkeustila on edellyttänyt uusien palveluiden kehittämistä uusille kohderyhmille. Yritystoiminnan ja palvelujen laaja digitalisointi on tässä tilanteessa noussut merkittäväksi kehittämisen kohteeksi. Vähähiilisen talouden hankkeissa on ylitetty tavoitteet.

ESR-hankkeiden rahoitus vuoden 2021 aikana oli edelleen vilkasta, hakemuksia tuli yhteensä 134 kappaletta. Rahoituksen ja hankkeiden määrää lisäsi merkittävästi keväällä 2021 saatu REACT-EU rahoitus. Kokonaisuudessaan vuoden aikana Pohjois-Suomessa rahoitettiin yhteensä 104 ESR-kehittämishanketta, joihin varattiin rahoitusta yht. 27 milj. euroa. Rahoituksesta kohdentui 11,6 m€ (40 hanketta) Pohjois-Pohjanmaalle, 9,6 m € (38 hanketta) Lappiin ja 3,6 m€ (19 hanketta) Kainuuseen. Lisäksi rahoitettiin 7 ylimatekijä hanketta yhteensä 2,2 miljoonalla eurolla.

REACT-EU ESR-hankkeissa parannetaan digitaalista osaamista ja kehitetään digitaalisia palveluita. Lisäksi rahoitetuissa hankkeissa kehitetään yrittäjien ja yritysten muutoskyvykkyyttä vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin. Kaikkiaan REACT-EU ESR-tuella rahoitettiin yhteensä 38 ESR-kehittämishanketta lähes 8,9 miljoonalla eurolla. Rahoituksesta suuntautui 5,6 milj.€ Pohjois-Pohjanmaalle, 1,9 milj.€ Lappiin ja 0,9 milj. Kainuuseen.

Kainuu

Kainuussa *ELY-keskuksen yritysrahoitusta* myönnettiin 4,1 miljoonaa euroa, josta 3,7 miljoonaa euroa kohdistui yritysten hankkeisiin ja 0,3 miljoonaa euroa toimintaympäristön kehittämiseen. Avustuksia on myönnetty

vuosittain keskimäärin vajaat 6 miljoonaa euroa, joten päättynyt vuosi oli rahoitusvolyymiltaan maltillisempi, mutta pitkällä aikavälillä tarkasteltuna tavanomainen. Toimialoittain tarkasteltuna suurimmat rahoitusosuudet olivat ICT-alalla (1,1 milj. euroa), puutuoteteollisuudella (0,83 milj. euroa) sekä matkailualalla (0,8 milj. euroa). Hankkeissa kehitetään mm. uusiin teknologioihin perustuvia digitaalisia ratkaisuja, laajennetaan valmistavan teollisuuden tuotantokapasiteettia ja otetaan käyttöön uutta teknologiaa sekä investoidaan uusiin majoitusyksiköihin ja kehitetään uusia ohjelmapalveluja.

Kainuun liiton kehittämisrahoituksessa tehtiin seitsemän rahoituspäätöstä toimintalinjalla 2. Etupainotteisesti käytetyt myöntövaltuudet mahdollistivat vain reilun 0,5 miljoonan euron rahoitusvolyymin. Kainuun liiton rahoittamat hankkeet painottuivat edelleen maakuntaohjelman kärkiin, erityisesti liikuntateknologian kehittämiseen ja datatoimialan vahvistamiseen. Toimialoja yhdisti mm. liikuntadatan hyödyntäminen ja sen mahdollisuudet.

Toimintalinjalla 8 (REACT-EU, EAKR) kohdistettiin 0,6 M€ kahdeksan hankkeeseen, joiden painotus oli matkailualan elvyttämisessä ja uusissa avauksissa sekä vihreän siirtymän vähähiilissä ratkaisuisa energiaan ja infrastruktuuriin liittyen.

Kainuussa *ESR-rahoitusta* myönnettiin yhteensä 3,6 miljoonaa euroa, josta noin 0,9 miljoonaa euroa oli REACT-EU-rahoitusta. Rahoitetuissa hankkeissa on edistetty mm. luontoperusteisten menetelmien hyödyntämistä työllisyydenhoidossa ja osallisuuden lisäämisessä. Keskeisenä kohderyhmänä ovat olleet työttömät ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret. Hankkeissa on myös parannettu alueen yritysten sekä julkisten toimijoiden työelämän laatua kehittämällä mm. johtamista, esimiestyötä sekä parantamalla työntekijöiden digiosaamista.

Lappi

Lapissa *ELY-keskuksen* rahoitusta myönnettiin lähes 24,7 miljoonaa euroa, josta 24,4 miljoonaa euroa kohdistui yrityshankkeisiin ja 0,3 miljoonaa euroa toimintaympäristön kehittämishankkeisiin. Lapissa vuotuinen myönnetty tukisumma on ollut keskimäärin 13,7 miljoonaa euroa, joten summa oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2021. Rahoituksen kysynnän kasvu perustuu teollisuuden eri toimialoilla käynnistettyihin merkittäviin investointihankkeisiin erityisesti saha- ja puutuoteteollisuudessa, johon myönnettiin rahoitusta yhteensä 10 miljoonaa euroa. Matkailun majoitusinvestointeihin ja ohjelmapalveluihin liittyviä hankkeita rahoitettiin yhteensä 6,2 miljoonalla eurolla, mikä vastaa ohjelmakauden vuosikohtaista keskiarvoa. Rahoitetuissa matkailuyritysten hankkeissa kehitetään erityisesti digitaalisuutta, uusia palveluita ja kansainvälistymisvalmiuksia.

Outokummun YT-neuvottelujen ja Veitsiluodon paperitehtaan sulkemisen vuoksi Kemi-Tornion alueelle suunnattiin äkillisen rakennemuutoksen lisämäärärahaa myös puhtaasti kansallisesta myöntövaltuudesta. Lisämäärärahan avulla voitiin rahoittaa merkittävä määrä uutta liiketoimintaa ja korvaavia työpaikkoja luovia hankkeita sekä yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeita.

Lapin liitto avasi vuoden aikana kaksi hakua, joihin saatiin yhteensä 27 hakemusta. Rahoitusta haettiin 8,5 miljoonaa euroa. Rahoitusta myönnettiin kaikkiaan 42 hankkeelle, joista 10 kpl oli covid-19 -pandemiasta toipumiseen varattuja REACT-EU -hankkeita. Myönnetty rahoitus oli yhteensä liki 10 M€ (mukana edellisen vuoden hakemuksiin myönnettyä rahaa) ja hankkeiden omarahoituksena kertyi 2,6 M€ kunta ja muuta julkista rahoitusta.

Lapin liiton rahoittamissa kehittämishankkeissa painopisteenä oli covid-19 -viruksen voimakkaasti koettelema matkailu. Toimintalinjalla 1 painottuivat kuntien matkailuhankkeiden ohella etätyö ja maakunnan vetovoimaa parantavat hankkeet. Toimintalinjalla 2 rahoitettiin monipuolisesti kattaus erilaista kehittämistoimintaa mm. elintarviketuotanto, elämästeknologia, muotoilu- ja taide, liikunta, kestävät hyvinvointipalvelut ja

klusterityön kehittäminen. Suurimmat yksittäisiin hankkeisiin tehtävät panostukset tehtiin LappiSat-satelliitikeskuksen kehittämis- ja investointihankkeille.

Covid-19 -pandemiasta toipumista edistävissä REACT-EU -hankkeissa digitaalisten palveluiden ja uusien tuotteiden kehittäminen olivat usean hankkeen kohteena niin matkailussa kuin laajemmin yritystoiminnassa. Pk-yrityksiä on aktivoitu innovaatiotoimintaan ja uudistumaan covid-19 -pandemian aikana ja sen jälkeen mm. IoT:n, datan ja tekoälyn avulla rakentamaan teknologiatyyppejä lappilaisten yritysten ongelmista ja ideoista. Digitalisaatiota kehittämällä on edistetty myös vähähiilisyttä maakunnassa. Myös muilla hankkeilla on vihreää siirtymää viety aktiivisesti eteenpäin maakunnassa.

Lapissa *ESR-rahoitusta* myönnettiin yhteensä 9,6 miljoonaa euroa, josta noin 1,9 miljoonaa euroa oli REACT-EU -rahoitusta. Hankkeissa on korostunut työvoima kohtaanto-ongelmien ratkaiseminen, pienten kuntien työllisyyden hoitoon liittyvät tarpeet sekä osatyökykyisten ja maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen. Lisäksi on kehitetty etä- ja hybridityötä sekä kuntasektorilla että mikro- ja pk -yrityksissä. Hankkeilla on myös tuettu kaikkein haastavimmassa asemassa olevien, erityisesti riippuvuuksista ja mielenterveysongelmista kärsivien osallisuuden ja työ- ja toimintakyvyn parantamista ja kehitetty mm. luontolähtöisiä sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä sekä vertaistukea tarjoavia toimintamalleja. Digitaalisia palveluja ja taitoja on kehitetty monipuolisesti eri kohderyhmien osalta, muun muassa luovilla aloilla ja oppilaitoksissa.

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaalla *ELY-keskuksen* avustuksia myönnettiin yhteensä 35,3 miljoonaa euroa, josta 34,6 miljoonaa euroa kohdistui yritysten hankkeisiin ja 0,7 miljoonaa euroa toimintaympäristön kehittämiseen. Myönnetyn rahoituksen määrä kasvoi yli kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen nähden, koska maakunnassa käynnistettiin useita mittavia teollisuuden investointihankkeita. Toimialoittain tarkasteltuna rahoitusta myönnettiin eniten puutuoteteollisuuteen (14 milj. euroa), metallituotteiden valmistukseen (6,2 milj. euroa) ja ICT-alalle (5,3 milj. euroa). Merkille pantavaa oli valmistavan teollisuuden yritysten suuri rahoitusosuus Pohjois-Pohjanmaalla perinteisesti vahvaan ICT-alaan nähden. ICT-alan hankkeisiin myönnetty rahoitus vastasi ohjelmakauden keskimääräistä vuositasoa, kun taas puutuote- ja metallialan osuudet olivat selvästi tätä suurempia.

Pohjois-Pohjanmaan liiton rahoitus oli vuonna 2021 oli 10,5 miljoonaa euroa. Hankerahoitus kohdistui eri strategioissa todettuihin menestystekijöihin: ict, tulevaisuuden metallitoimiala, vihreän siirtymän kiihdyttäminen ja pk-yritystoiminnan kansainvälistämien. Pohjois-Pohjanmaan innovaatiojärjestelmän systemaattinen tukeminen on todettu kannattavaksi toiminnaksi. Painettava elektroniikka, langattoman viestinnän kehittämisympäristöt, kannustus uusiin avauksiin on luonut uutta työtä alueellemme. Vihreän siirtymän yhteiskunnalliset hyödyt ovat jo näkyneet alueemme hiilijalanjäljessä ja kiinnostuksessa edetä hiilineutraalimpaan suuntaan. Viimeisimpänä askeleena on vetytalouden ensimmäinen aluekehityshanke.

Pohjois-Pohjanmaalla *ESR-rahoitusta* myönnettiin yhteensä 11,6 miljoonaa euroa, josta noin 5,6 miljoonaa euroa oli REACT EU -rahoitusta. Hankkeissa painopisteenä oli muun muassa kolmannen sektorin toimijoiden työllistämismahdollisuuksien edistäminen, työvoiman kohtaanto-ongelmiin vastaaminen sote-alalla sekä työllistämismahdollisuuksien lisääminen luovilla aloilla. Lisäksi rahoitetuilla hankkeilla on edistetty työssä jaksamista sekä kehitetty yritysten monimuotoisuutta ja inklusiivisuutta. Osallisuuden edistämiseen liittyen on parannettu kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyötä ja osaamista. Hanketoiminnalla on lisätty palvelujen saavutettavuutta covid-19-pandemian aiheuttamassa haastavassa tilanteessa sekä edistetty työttömien, työntekijöiden, opiskelijoiden ja opettajien digitaitoja.

Keski-Pohjanmaa

Keski-Suomen *ELY-keskuksen yritysrahoitus* Keski-Pohjanmaalla kohdistui digitaalisuutta edistäviin hankkeisiin. Näitä hankkeita ja yrityksiä kuvaa yhteinen piirre toimialoja ylittävästä yhteistyöstä yritysten, tutkimuslaitosten ja asiantuntijoiden kesken ja tinkimättömyys kehiteltävän tuotteen tai palvelun toimivuudesta kotimaisilla ja ulkomaisilla markkinoilla.

Keski-Pohjanmaan liiton hankkeissa vuoden 2021 toimeenpanossa korostui covid-19-pandemian haitallisiin vaikutuksiin reagointi ja aluetaloutta elvyttävät toimenpiteet. Keski-Pohjanmaan liitto avasi vuoden 2021 aikana kaksi EAKR-hakua, joista ensimmäinen kohdistui REACT-EU -varoihin. Jaettavana oli kaikki liitolla jäljellä ollut ohjelmakauden myöntövaltuus, noin 1,6 miljoonaa euroa. Hakemuksia jätettiin 16, joissa haetun tuen määrä oli yhteensä 3,6 miljoonaa euroa. Myönteisen rahoituspäätöksen sai 13 uutta hanketta. Lisäksi tehtiin jatkorahoituspäätöksiä sekä muutos- ja jatkoaikapäätöksiä käynnissä oleviin hankkeisiin, sillä covid-19-epidemian myötä mm. kaikkia hankesuunnitelmiin sisältyviä tapahtumia tai matkoja ei voitu toteuttaa suunnitellusti.

Toimintalinjalla 1 Keski-Pohjanmaan liiton myöntämä rahoitus kohdentui keskipohjalaisen matkailun yhteisnäkyvyyden, vetovoiman ja saavutettavuuden parantamiseen. Keski-Pohjanmaan liiton TL 2:lla rahoittamassa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa painottui etenkin digitalisaation mahdollisuuksien ja uusimpien teknologioiden jalkauttaminen niin alueen elinkeinoelämän kuin koko yhteiskunnan hyödyksi. Rahoitetuilla hanketoimilla haetaan mm. ratkaisuja kaupunkien digitalisaatiomurrokseen tuomalla yhteen laaja joukko erilaisia toimijoilta kehittämään avoin älykaupungin innovaatioalusta, joka mahdollistaa uudenlaisen yhteiskehittämisen ja tiedon hyödyntämisen niin yrityksille, kaupungin edustajille, tutkijoille kuin asukkaille kaupungissa. Myönnetyllä rahoituksella edistetään myös AV-teknologioiden ja keinotodellisuuden hyödyntämistä uusien tuotteiden, palveluiden ja yrittäjyyden aikaansaamiseksi, ja etsitään digitalisaation mahdollistamia käytännöllisiä tulevaisuuden vihreitä ratkaisuja rakennusosalalle. Lisäksi tukea kohdennettiin sellaisten yrityksissä syntyvien energiatuotantoon soveltuvien sivuvirtojen kartoittamiseen, joilla on potentiaalia tuottaa uusiutuvaa energiaa tai joiden toiminnassa syntyy merkittävää hukkaenergiaa. Tarkasteltavana on myös valittujen pilottikohteiden mahdollisuus synergioihin muiden yritysten kanssa.

TL8:n REACT-EU -varoja on kohdennettu elinkeinoelämälle covid-19-epidemiasta aiheutuneisiin haitallisiin vaikutuksiin ja niillä on luotu pohjaa aluetalouden elpymiselle. Rahoitusta on osoitettu mm. edistämään alueella vahvan venetoimialan uudistumista ekologisesti kestävämpään tuotantoon kehittämällä 3D-tulostustekniikkaa sekä biopohjaisia materiaaleja veneteollisuuden käyttöön. Hanketoiminnalla on etsitty ratkaisuja biokaasun ja sen jalosteiden kysynnän ja tarjonnan kohtaanto -haasteeseen ja luotu edellytyksiä ja toimintamalleja uusiutuvan energian tuotannon laajamittaiseen käynnistymiseen maakunnassa. Sote-alalla erityisesti koti- ja palveluasumisen alueella on tunnistettu akuutteja tarpeita uusille teknologia- ja palveluratkaisuille, ja tähän liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä on myös tuettu REACT-EU-ohjelmavaroin.

Lisätietoa rakennerahastotoiminnasta Pohjois-Suomessa:

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/pohjois-suomen-suuralue>

Valtakunnallinen toiminta

ESR:n rahoituksesta noin 25 % käytetään valtakunnalliseen toimintaan. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla kaikki rahoituspäätökset tehdään ministeriössä, työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonaloilla rahoituspäätösten tekeminen on delegoitu nimetyille rakennerahasto-ELY-keskuksille. Toimintalinjalla 3 valtakunnallisia toimenpidekokonaisuuksia on yhdeksän, toimintalinjalla 4 näitä on kuusi ja toimintalinjalla 5 vastaavasti kolme toimenpidekokonaisuutta.

Valtakunnallisilla toimenpidekokonaisuuksilla edistetään rakennerahasto-ohjelman sellaisten keskeisimpien tavoitteiden saavuttamista, joissa pidetään tärkeänä tuoda esille valtakunnallista näkökulmaa ja toimien levittämistä. Joissain tapauksissa valtakunnallisilla toimenpidekokonaisuuksilla on eri puolilla Suomea aluekoordinaattoreita, jotka tehostavat ja koordinoivat toimintaa omalla alueellaan. Hankkeilla voi olla myös osahankkeita eri puolilla Suomea. Valtakunnallisilla toimilla selvitetään mahdollisia työnteon tai opiskelun esteitä, lisätään työnteon ja opiskelun kannustavuutta ja monimuotoisuutta, kehitetään palveluja syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä selvitetään mahdollisesti tarvittavia muutoksia päätöksenteon ja lainsäädännön tueksi. Hanketoiminnalla pyritään pysyvän muutoksen aikaan saamiseen toimintatavoissa ja kehittämisrakenteissa sekä edistetään ihmisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyödyntää mahdollisimman tasalaatuisia palveluita eri puolilla Suomea.

Valtakunnallisella toiminnalla edistetään työntekijöiden ja työnantajien kohtaantoa luomalla keinoja, joilla organisaatiot saavat tarvitsemaansa osaavaa työvoimaa. Tällöin huomioidaan niin kotimaassa kuin ulkomailakin olevat työntekijät ja työorganisaatioiden työntekijöille asettamat erityistarpeet. Toiminnalla edistetään myös Suomessa asuvien henkilöiden työllistymistä muualle Eurooppaan. Toiminta sisältää EURES-palvelun kehittämistä osana TE-palveluita. Kotimaisissa rekrytoinneissa hyödynnetään muutosturvaa entistä nopeamman työstä työhön siirtymisen varmistamiseksi. Tämä edellyttää TE-palvelujen kehittämistä ja muutosturvaan liittyvän osaamisen laajentamista, jotta irtisanovan ja rekrytoivan yrityksen kohtaaminen helpottuisi. Myös eri oppilaitosten mahdollisuuksia parantaa opiskelijoidensa työllistymistä ja tarjota työelämän tarvitsemaa työvoimaa kehitetään valtakunnallisia toimintamalleja luomalla, jotta edistettäisiin opiskelijoiden tasa-vertaisia mahdollisuuksia. Työelämälähtöisiä erikoistumiskoulutuksia suunnitellaan erityisesti kasvu- ja rakennemuutostilanteisiin.

Vaikeasti työllistyville henkilöille kehitetään nopeampia, yhtenäisempiä ja helpompia palveluprosesseja. Oleellista on toimintatapojen ja palveluiden kehittäminen yhdessä kohderyhmien ja sidosryhmien kanssa. Päämääränä on edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien siirtymistä avoimille työmarkkinoille ja edistää monialaisen palvelun tuloksellista toimintaa koko maassa.

Haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien yksi ryhmä ovat maahanmuuttajat, joiden kotoutumispalveluita ja –prosesseja kehitetään hanketoiminnalla. Hankkeissa edistetään niin maahanmuuttajien itsensä kuin maahanmuuttajia työssään kohtaavien henkilöiden osaamista ja monitoimijaisten verkostojen kehittämistä. Paikallista ja alueellista kotoutumista edistävää kehittämistyötä tekevät seitsemän alueellista koordinaattoria, jotka työskentelevät ELY-keskuksissa eri puolilla maata. Samoin edistetään valtakunnallisen kotoutumisen palvelumallin kehittämistä ja Kotouttamisen osaamiskeskuksen työn jalkauttamista. Suosituksia palvelujärjestelmän kehittämiseksi on koottu kolmeen julkaisuun:

- Kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta kehittäneiden pilottihankkeiden tulosten mallinnus
- Kotoutumiskoulutuksen jälkeistä nivelvaihetta kehittäneiden pilottihankkeiden tulosten mallinnus
- Pidempään työttömänä tai työmarkkinoiden ulkopuolella olleiden maahanmuuttajien palveluita kehittäneiden pilottihankkeiden tulosten mallinnus, joka sisältää kustannushyötyanalyysijiä työllistämishankkeista

Myös maahanmuuttajien aikaisemmin hankkiman osaamisen tunnustamisen ja tunnistamisen valtakunnalliset periaatteet edistävät työllistymistä ja jatko-opintoihin pääsyä.

Osallisuutta, hyvinvointia ja työ- ja opiskelukykyä lisätään syrjäytymisen ehkäisemiseksi pääsääntöisesti poik-kihallinnollisilla toimilla, joilla mm. edistetään viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Nuorille ja ikääntyneille suunnattuja palveluja uudistetaan ja kehitetään erilaisia tukitoimia. Hallituksen sote-uudistusta tukemaan on tuotettu osallisuutta edistävä hallintomalli. Se on valtakunnallisten ja alueellisten hankkeiden tuloksista koottu laaja synteesi jossa esitetään malli siitä, kuinka osallisuutta edistäviä toimintatapoja juurutetaan palvelujärjestelmän rakenteisiin.

Työelämän kehittämiseen tähtäävillä hankkeilla parannetaan mikro- ja pk-yritysten tuottavuutta ja niiden osaamisresurssien tehokkaampaa käyttöön ottoa. Mm. kehittämällä menetelmiä ja toimintamalleja työpaik-kojen ja työterveyshuoltojen käyttöön voidaan tukea osatyökykyisten varhaista tukemista, työssä pysymistä ja työhön paluuta. Osittaista työkykyä hyödynnetään mukauttamalla työtehtäviä tai olosuhteita, täydentämällä ammatillista osaamista tai kouluttamalla uudelleen sekä kuntouttamalla. Valtakunnallisen toiminnan tuloksena esimerkiksi kaikissa maakunnissa toimii nyt työterveystoimijoiden moniammatillinen yhteistyö-ryhmä, joka tekee yhteistyötä muiden sote-toimijoiden kanssa työikäisten palveluita kehittäen.

EAKR:n perusrahoituksesta (pl. harvan asutuksen erityisrahoitus) 10 % varattiin valtakunnalliseen toimintaan, jota päätettiin toteuttaa Tekesin hallinnoiman INKA – innovatiiviset kaupungit –ohjelman kautta. Ohjelman tavoitteena oli synnyttää korkeaan osaamiseen perustuvia kilpailukykyisiä yrityksiä ja siten vauhdittaa innovaatiokeskittymien syntymistä Suomeen. Ohjelmaan valittiin viisi teemaa (biotalous, kestävät energia-ratkaisut, tulevaisuuden terveys, älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus sekä kyberturvallisuus) ja niille vetovastuussa olevat kaupunkiseudut.

Vuoden 2016 loppuun mennessä Tekes (nykyinen Business Finland) oli myöntänyt EAKR:n valtakunnallisesta rahoituskehyksestä julkista rahoitusta yhteensä n. 22 milj. euroa 71:lle hankkeelle. Uusia myöntöpäätöksiä ei sen jälkeen ole enää tehty, sillä osana Sipilän hallitusohjelmaan sisältyneitä leikkauksia myös INKA-ohjelman rahoitus päätettiin lopettaa, mutta jo käynnistyneet hankkeet toteutetaan suunnitellusti. INKA-ohjelmasta laadittiin v. 2017 tulevaisuussuuntautunut loppuarviointi. Osa (40 milj. euroa) käyttämättä jääneestä EAKR:n valtakunnallisesta kehyksestä kohdistettiin kasvuyritysten rahoituksen saatavuutta parantavaan Suomen takausohjelmaan.

Lisätietoa valtakunnallisista teemoista:

<https://rakennerahastot.soft.ware.fi/web/valtakunnalliset-teemat>